

REPUBLIKA SRPSKA
VLADA

E

PRIJEDLOG

ZAKON
O ZAŠTITI PRIRODE

Banja Luka, april 2024. godine

ZAKON O ZAŠTITI PRIRODE

GLAVA I OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se zaštita i očuvanje prirode, biološke, geološke i pejzažne raznovrsnosti kao dijela životne sredine.

Član 2.

(1) Priroda kao dobro od opšteg interesa za Republiku Srpsku uživa posebnu zaštitu.

(2) Na pitanja iz oblasti zaštite prirode koja nisu regulisana ovim zakonom primjenjuju se odredbe propisa koji uređuju zaštitu voda, vazduha, šuma i ostalih elemenata životne sredine.

(3) Na pitanja upravnog postupka koja nisu uređena ovim zakonom primjenjuje se zakon kojim je regulisan opšti upravni postupak.

(4) Naplata republičkih administrativnih taksi za izdavanje upravnih akata koji se donose na osnovu ovog zakona vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuju administrativne takse.

Član 3.

Ciljevi i zadaci zaštite prirode su:

1) zaštita, očuvanje i unapređivanje biološke (genetičke, specijske i ekosistemske), geološke i pejzažne raznovrsnosti,

2) usklađivanje ljudskih aktivnosti, ekonomskih i društvenih razvojnih planova, programa, osnova i projekata sa održivim korišćenjem obnovljivih i neobnovljivih prirodnih resursa i dugoročnim očuvanjem prirodnih ekosistema i prirodne ravnoteže,

3) održivo korišćenje i upravljanje prirodnim resursima i dobrima, obezbjeđivanje njihove funkcije uz očuvanje prirodnih vrijednosti i ravnoteže prirodnih ekosistema,

4) blagovremeno sprečavanje ljudskih aktivnosti i djelatnosti koje mogu dovesti do trajnog osiromašenja biološke, geološke i pejzažne raznovrsnosti, kao i poremećaja sa negativnim posljedicama u prirodi,

5) utvrđivanje i praćenje stanja prirode,

6) unapređivanje stanja narušenih dijelova prirode i pejzaža,

7) jačanje otpornosti biološke, geološke i pejzažne raznovrsnosti na uticaje klimatskih promjena.

Član 4.

Osnovna načela zaštite prirode su:

1) načelo visokog stepena zaštite prirode – svako je dužan da pri preduzimanju aktivnosti ili vršenju djelatnosti doprinese zaštiti i unapređivanju prirode, biološke, geološke i pejzažne raznovrsnosti, očuvanju opštekorisnih funkcija prirode i prirodne ravnoteže,

2) načelo održivog korišćenja – korišćenje prirodnih vrijednosti može se vršiti samo do stepena i na način kojima se ne ugrožava raznovrsnost i funkcionisanje prirodnih sistema i procesa,

3) načelo primjene mjera i uslova zaštite prirode – u korišćenju prirodnih vrijednosti i zaštićenih prirodnih dobara, planiranju i uređenju prostora primjenjuju se načela, mjere i uslovi zaštite prirode,

4) načelo „zagađivač plaća“ – zagađivač ili korisnik prirodnog resursa i zaštićenog prirodnog dobra dužan je da plati naknadu za njihovo korišćenje i snosi troškove sanacije i rekultivacije prostora,

5) načelo saradnje – republički organi, jedinice lokalne samouprave i druge organizacije i ustanove, kao i sva pravna lica, preduzetnici i fizička lica pri vršenju svojih poslova i zadataka dužni su da postupaju u skladu sa načelima, ciljevima, mjerama i uslovima zaštite i trajnog očuvanja prirode i da pri tome ostvaruju međusobnu i međunarodnu saradnju,

6) načelo predostrožnosti – kada postoji prijetnja nastanka značajne ili nepopravljive štete za prirodna dobra, značajnog negativnog uticaja na ciljeve očuvanja ili cjelovitosti ekološke mreže, nedostatak naučnih podataka neće biti uzet kao razlog za nedonošenje odluke, odlaganje ili nepreduzimanje mjerâ za sprečavanje ugrožavanja i degradacije prirode u skladu sa ovim zakonom.

Član 5.

Zaštita prirode sprovodi se očuvanjem biološke, geološke i pejzažne raznovrsnosti, te zaštitom prirodnih dobara, i to:

1) utvrđivanjem i procjenom stanja prirode,

2) sprovođenjem mjera zaštite prirode, a posebno mjera koje obezbjeđuju održavanje ili povratak stanja očuvanosti prirodnih tipova staništa i divljih vrsta,

3) sprovođenjem mjera koje obezbjeđuju očuvanje svih vrsta ptica i njihovih staništa, koje se prirodno pojavljuju na teritoriji Republike Srpske,

4) izradom izvještaja o stanju prirode i sprovođenjem strategije, planova, programa i drugih dokumenata propisanih ovim zakonom,

5) proglašavanjem zaštićenih prirodnih dobara,

6) uspostavljanjem sistema upravljanja prirodom i zaštićenim prirodnim dobrima,

7) sprovođenjem mjera za jačanje otpornosti biološke, geološke i pejzažne raznovrsnosti na uticaje klimatskih promjena,

8) povezivanjem i usklađivanjem sistema zaštite prirode Republike Srpske sa međunarodnim sistemom zaštite prirode,

9) obavještavanjem javnosti o stanju prirode i učestvovanjem javnosti u odlučivanju o zaštiti prirode,

10) podsticanjem i promocijom zaštite prirode, razvijanjem svijesti o potrebi zaštite prirode u procesu vaspitanja i obrazovanja,

11) podsticanjem naučnog i stručnog rada u oblasti zaštite prirode, te dijaloga naučne zajednice i donosilaca odluka,

12) podsticanjem prekogranične saradnje u istraživanju radi očuvanja obilježja pejzaža, očuvanja područja ekološke mreže, te očuvanja i održivog korišćenja divljih vrsta,

13) uspostavljanjem aktivnosti na praćenju stanja propisanog ovim zakonom.

Član 6.

Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se prilikom zaštite i spasavanja ljudi, životinja, materijalnih i kulturnih dobara i životne sredine u velikim nesrećama i katastrofama, te prilikom otklanjanja posljedica terorizma i ratnih razaranja, neizbježne i neotklonjive prirodne pojave i elementarnih nepogoda, mjera odbrana od poplava, upravljanja rizicima od poplava i mjera integralnog upravljanja vodama kako je definisano u zakonu koji uređuje upravljanje vodama i u drugim slučajevima hitnog i neodgodivog sprovođenja mjera i aktivnosti civilne zaštite shodno zakonu kojim se uređuje sistem zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama.

Član 7.

(1) Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

1) alohtona vrsta je vrsta koja je dospjela u ekosisteme na teritoriji Republike Srpske namjernim ili nenamjernim unošenjem, van svojih granica distribucije,

2) autohtona vrsta je vrsta koja u okviru svoje prirodne rasprostranjenosti naseljava i ekosisteme na teritoriji Republike Srpske,

3) biološka raznovrsnost (biodiverzitet) je sveukupnost svih živih organizama koji su sastavni dijelovi ekoloških sistema, a uključuje raznovrsnost unutar vrsta, između vrsta, te raznovrsnost između ekoloških sistema,

4) genetička raznovrsnost je ukupan broj i ukupna raznovrsnost gena, odnosno genetičkih informacija sadržanih u svim pojedinačnim vrstama biljaka, životinja, gljiva i mikroorganizama,

5) genetički materijal je svaki materijal biljnog, životinjskog, fungalnog i drugog jednoćelijskog porijekla koji sadrži funkcionalne jedinice nasljeđivanja,

6) geološka raznovrsnost (geodiverzitet) je raznovrsnost zemljišta, stijena, minerala, fosila, reljefnih oblika, podzemnih objekata i struktura te prirodnih procesa koji su ih stvarali kroz geološke periode,

7) divlje vrste su one vrste koje nisu nastale pod uticajem čovjeka kao posljedica vještačkog ukrštanja ili genetičke modifikacije nasljednog materijala tehnikama moderne biotehnologije,

8) divlje vrste od interesa za Evropsku uniju su one divlje vrste koje su na teritoriji Evropske unije ugrožene, osjetljive, rijetke i endemske, te zahtijevaju posebnu pažnju zbog prirode njihovih staništa,

9) ekološka mreža je koherentna, funkcionalna i prostorno povezana cjelina koja se uspostavlja radi očuvanja tipova staništa od posebnog značaja za zaštitu, za obnavljanje i/ili unapređivanje narušenih staništa i za očuvanje staništa divljih vrsta flore i faune,

10) ekološki značajna područja Evropske ekološke mreže Natura 2000 jesu posebna područja za očuvanje staništa i vrsta i područja posebne zaštite za očuvanje staništa određenih vrsta ptica, u skladu sa propisima Evropske unije o zaštiti staništa, divljih biljnih i životinjskih vrsta i zaštiti ptica,

11) ekosistem je dinamičan kompleks zajednica biljaka, gljiva, životinja, algi i mikroorganizama i njihovog neživog okruženja koji međusobno djeluju kao funkcionalna jedinica,

12) endemična vrsta je vrsta čije je rasprostranjenje ograničeno na određeno geografsko područje,

13) eks situ očuvanje je očuvanje komponenata biološke i geološke raznovrsnosti van njihovih prirodnih staništa,

14) zaštita prirode je niz mjera i aktivnosti usredsređenih na sprečavanje oštećenja prirode, prirodnih vrijednosti i prirodne ravnoteže,

15) in situ zaštita je aktivna mjera zaštite koja obuhvata zaštitu populacija vrste na prirodnom staništu, očuvanje prirodnih ekosistema, očuvanje i oporavak populacija na njihovim prirodnim staništima, kao i očuvanje pojava geodiverziteta na mjestu nastanka ili nalazišta stijena, ruda, minerala, kristala i fosila,

16) invazivna alohtona vrsta je alohtona vrsta koja unošenjem u prirodu ili/i širenjem ugrožava biološku raznovrsnost i ekosisteme, a pored toga može da ugrožava i zdravlje ljudi ili pričinjava materijalnu štetu,

17) korisnik zaštićenog područja je pravno lice, preduzetnik, fizičko lice ili drugi subjekat koji u zaštićenom području obavlja poslove, djelatnosti, odnosno koristi prirodno dobro i/ili njegove resurse, pogodnosti i odlike,

18) minerali su prirodne tvorevine, sastavni dio litosfere, određenog i stalnog hemijskog sastava i fizičkih osobina, koji su stabilni u određenim uslovima pritiska i temperature, a koji nisu mineralne sirovine,

19) očuvanje vrsta i staništa znači niz mjera potrebnih za održavanje ili obnovu prirodnih staništa i populacija divljih vrsta u povoljnom stanju,

20) prihvatilište za divlje životinje je prostor u kojem privremeno borave jedinke divljih vrsta životinja, koje su nađene u prirodi iscrpljene, bolesne, povrijeđene i ranjene,

21) pejzaž (predio) je određena teritorija čiji karakter predstavlja specifičan spoj prirodnih i stvorenih vrijednosti karakterističnih za dati region,

22) pejzažna (prediona) raznovrsnost je strukturiranost prostora nastala u interakciji (međudejstvu) prirodnih i stvorenih pejzažnih elemenata određenih bioloških, klimatskih, geoloških, geomorfoloških, pedoloških, hidroloških, kulturno-istorijskih i socioloških obilježja,

23) područje očuvanja značajno za ptice (engl. Special Protection Area – SPA) je područje značajno za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja divljih vrsta ptica i njihovih staništa, kao i područje značajno za očuvanje migratornih vrsta ptica,

24) populacija je prostorno i vremenski integrisana grupa jedinki iste vrste koja raspolaže zajedničkim skupom nasljednih faktora, naseljava određeni prostor, pripada određenom ekosistemu, a u okviru koje su jedinke međusobno povezane prvenstveno odnosima reprodukcije,

25) posebno područje očuvanja značajno za vrste i tipove staništa (engl. Special Area of Conservation – SAC) je područje očuvanja značajno za vrste i tipove staništa za koje se primjenjuju mjere očuvanja u svrhu održavanja ili povrata u povoljno stanje očuvanosti prirodnih staništa i populacija vrsta za koje je to područje određeno,

26) povoljno stanje vrste je stanje u kojem populacije vrste imaju perspektivu dugoročnog opstanka kao životno sposobni dio prirodnog ekološkog sistema i kada se ekološko područje rasprostranjenosti vrste ne smanjuje niti postoji vjerovatnoća da će se u predvidljivoj budućnosti smanjiti,

27) praćenje stanja, odnosno monitoring je plansko, sistematsko i kontinuirano praćenje stanja prirode, odnosno dijelova biološke, geološke i pejzažne raznovrsnosti,

28) primjerak je svaka životinja, biljka ili gljiva, bez obzira na to da li je živa ili mrtva, koja pripada divljim vrstama, svaki njen dio ili derivat,

29) prioritetni tipovi staništa i prioritetne vrste su oni tipovi staništa i vrste kojima prijete nestanak unutar njihovog prirodnog areala ili imaju mali prirodan areal zbog regresije ili im je područje u prirodi ograničeno ili predstavljaju istaknute primjere tipičnih karakteristika jedne ili više od sljedećih biogeografskih regija: alpske, kontinentalne i mediteranske,

30) reintrodukcija ili ponovo uvođenje je metod zaštite i očuvanja biološke raznovrsnosti vještačkim vraćanjem vrste na nekadašnja staništa sa kojih je iščezla, a na datim staništima još postoje približno jednaki ekološki uslovi kao i prije izumiranja,

31) repopulacija je unošenje novih jedinki autohtone vrste u već postojeću populaciju te vrste na području njenog rasprostranjenja, iz područja gdje je populacija stabilna u područje gdje je potrebno dostići održivost populacije,

32) stanište je geografski jasno određen prostor u kome konkretna zajednica biljaka, životinja, gljiva i mikroorganizama (biocenoza) stupa u interakciju sa abiotičkim faktorima (zemljišta, klima, količina i kvalitet vode i dr.) formirajući funkcionalnu cjelinu,

33) speleološki objekat je podzemna šupljina u obliku kanala, hodnika i dvorana različitih dimenzija, nagiba i izgleda nastala prirodnim procesima prvenstveno u krečnjacima i dolomitima ali i u drugim stijenama,

34) staništa vrste su ona staništa u kojima populacije konkretne vrste imaju uslove za opstanak u dužem vremenskom periodu, odnosno prostor u kome konkretna vrsta realizuje bilo koju fazu svog životnog ciklusa,

35) tip staništa je skup ili grupa staništa koja su po svojim biotičkim i abiotičkim karakteristikama veoma slična,

36) ugrožena vrsta je ona vrsta koja se suočava sa visokom vjerovatnoćom da će iščeznuti u prirodnim uslovima u bliskoj budućnosti,

37) fosili su ostaci, sačuvani u cjelini ili dijelovima, organizama koji su živjeli u prošlosti, uključujući i tragove izumrlih organizama, a služe kao materijalni dokazi na osnovu kojih se pouzdano rekonstruiše geološka prošlost,

38) crvena lista je spisak ugroženih divljih vrsta raspoređenih po kategorijama ugroženosti.

(2) Gramatički izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu za označavanje muškog ili ženskog roda podrazumijevaju oba pola.

GLAVA II

PLANIRANJE I ORGANIZACIJA ZAŠTITE PRIRODE

1. Strateško planiranje

Član 8.

Strateško planiranje u oblasti zaštite prirode je sastavni dio Strategije zaštite životne sredine Republike Srpske (u daljem tekstu: Strategija) i njenog akcionog plana shodno zakonu kojim se uređuje zaštita životne sredine i zakonu kojim se uređuje strateško planiranje i upravljanje razvojem.

Član 9.

(1) Skupština jedinice lokalne samouprave donosi Plan zaštite životne sredine u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita životne sredine.

(2) Plan iz stava 1. ovog člana sadrži i planiranje u oblasti zaštite prirode.

2. Subjekti zaštite prirode

Član 10.

Zaštitu i očuvanje prirode, u okviru svojih ovlašćenja, obezbjeđuju:

1) Vlada,

2) Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske (u daljem tekstu: Ministarstvo),

- 3) Republički zavod za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog nasljeđa Republike Srpske (u daljem tekstu: Zavod),
- 4) drugi republički organi uprave koji obavljaju poslove u vezi sa zaštitom prirode,
- 5) jedinice lokalne samouprave,
- 6) upravljajući zaštićenog područja (u daljem tekstu: Upravljajući),
- 7) pravna lica, preduzetnici i fizička lica koji u obavljanju privrednih i drugih djelatnosti koriste prirodne resurse i zaštićena prirodna dobra,
- 8) Institut za javno zdravstvo Republike Srpske kada se radi o zaštiti javnog zdravlja i poštovanju zdravstveno-ekoloških standarda,
- 9) univerziteti, stručne i naučne ustanove i druge javne ustanove,
- 10) građanin, grupe građana, njihova udruženja, profesionalne ili druge organizacije.

Član 11.

(1) Poslove u oblasti zaštite prirode iz nadležnosti republičkih organa Republike Srpske vrši Ministarstvo.

(2) Poslove u oblasti zaštite prirode iz nadležnosti jedinica lokalne samouprave vrše organi jedinica lokalne samouprave.

Član 12.

Ministarstvo i organi jedinica lokalne samouprave su dužni, u skladu sa ovim zakonom, Strategijom i dokumentima prostornog planiranja koji se donose u skladu sa zakonom kojim se reguliše uređenje prostora i građenje, da:

- 1) se brinu o očuvanju prirode, prirodnih vrijednosti i pejzažne raznovrsnosti na svome području,
- 2) proglašavaju zaštićena prirodna dobra iz svoje nadležnosti,
- 3) obezbjeđuju uslove za zaštitu i očuvanje zaštićenih prirodnih dobara i područja ekološke mreže iz svoje nadležnosti,
- 4) učestvuju u postupku proglašenja zaštićenih područja koje proglašava Narodna skupština ili Vlada ili skupština jedinice lokalne samouprave,
- 5) učestvuju u izradi plana upravljanja zaštićenih prirodnih dobara i područja ekološke mreže iz svoje nadležnosti,
- 6) obavještavaju javnost o stanju prirode i prirodnih vrijednosti na svom području i o preduzimanju mjera zaštite i očuvanja,
- 7) međusobno pružaju potrebnu pomoć u oblasti zaštiti prirode na njihovom području,
- 8) obavljaju i druge poslove propisane ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.

Član 13.

(1) Stručni poslovi zaštite prirode i prirodnih dobara koje obavlja Zavod su:

- 1) utvrđivanje uslova zaštite prirode za radove i aktivnosti na prirodnim dobrima i izdavanje stručnih mišljenja u skladu sa ovim zakonom,
- 2) praćenje stanja prirode, ocjena ugroženosti zaštićenih područja, ekoloških koridora, ekološke mreže, divljih vrsta i njihovih staništa, tipova staništa, ekosistema, ekološki značajnih područja, pejzaža i objekata geonasljeđa,

3) prikupljanje i analiza podataka o prirodi i prirodnim vrijednostima, ekološki značajnim područjima, područjima ekološke mreže, divljim vrstama, invazivnim vrstama, tipovima staništa, ekosistemima i objektima geonasljeđa,

4) vođenje Informacionog sistema zaštite prirode, prikupljanje, obrada i objedinjavanje podataka o stanju prirode,

5) izrada valorizacije osnove prirodnog i kulturno-istorijskog nasljeđa kojom se evidentiraju prirodne i kulturno-istorijske vrijednosti na području jedinice lokalne samouprave,

6) izrada studija zaštite za proglašavanje zaštićenog područja kojima se utvrđuju vrijednosti područja predloženih za zaštitu i način upravljanja tim područjima,

7) izrada stručnog obrazloženja za proglašenje prethodne zaštite područja,

8) pružanje stručne pomoći upravljačima zaštićenih prirodnih dobara, jedinicama lokalne samouprave, udruženjima građana, grupama građana i pojedincima na zaštiti prirode,

9) organizovanje i sprovođenje obuka kadrova u oblasti zaštite prirode radi sprovođenja aktivnosti na zaštiti i očuvanju prirodnih dobara,

10) pripremanje i sprovođenje projekata i programa u oblasti zaštite prirode,

11) organizovanje i sprovođenje edukativnih i promotivnih aktivnosti u oblasti zaštite prirode,

12) obavljanje stručnih poslova u vezi sa procjenom uticaja na životnu sredinu, kontrole širenja i uklanjanja alohtonih vrsta, reintrodukcije i repopulacije divljih vrsta u prirodi,

13) utvrđivanje uslova i mjera zaštite prirode i prirodnih vrijednosti u postupku izrade i sprovođenja dokumenata prostornog uređenja, tehničke dokumentacije, te sektorskih strategija, osnova, planova i programa,

14) prikupljanje i analiza podataka o načinu i obimu korišćenja, kao i faktorima ugrožavanja strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta radi utvrđivanja i praćenja stanja njihovih populacija,

15) vođenje registra zaštićenih prirodnih dobara,

16) vršenje stručnog nadzora na zaštićenim prirodnim dobrima i definisanje preporuka za očuvanje i unapređenje prirodnog dobra,

17) učešće u radu međunarodnih stručnih institucija u oblasti zaštite prirode,

18) učešće u izvještavanju u skladu sa međunarodnim propisima i propisima Evropske unije,

19) dostavljanje godišnjeg izvještaja Ministarstvu o svim sprovedenim aktivnostima,

20) obavljanje i drugih poslova utvrđenih ovim zakonom.

(2) Nadležni organi Republike Srpske i jedinica lokalne samouprave dužni su podatke o stanju prirode koji se prikupljaju u skladu sa ovim zakonom dostaviti Zavodu.

GLAVA III KORIŠĆENJE PRIRODNIH DOBARA I PROSTORA

Član 14.

(1) Planiranje, uređenje i korišćenje prostora, prirodnih resursa, zaštićenih područja i ekološke mreže sprovodi se na osnovu dokumenata prostornog uređenja, tehničke dokumentacije, te sektorskih strategija, osnova, planova i programa upravljanja i korišćenja prirodnih resursa i dobara u djelatnostima od uticaja na prirodu (rudarstvo, energetika, saobraćaj, vodoprivreda, poljoprivreda, šumarstvo, lovstvo, ribarstvo, turizam i dr.), u skladu sa mjerama i uslovima zaštite prirode propisanih ovim zakonom.

(2) Korišćenje prostora, prirodnih resursa, zaštićenih područja i ekološke mreže dozvoljeno je na način predviđen ovim zakonom.

(3) Pravno lice, preduzetnik i fizičko lice, odnosno nosilac projekta koji koristi prirodne resurse, obavlja građevinske i druge radove, aktivnosti i intervencije u prirodi dužan je da postupa u skladu sa mjerama i uslovima zaštite prirode utvrđenim u dokumentima prostornog uređenja, sektorskim strategijama, planovima, osnovama i programima i u skladu sa tehničkom dokumentacijom, na način da se izbjegnu ili na najmanju mjeru svedu ugrožavanje i oštećenje prirode.

(4) Nosilac projekta iz stava 3. ovog člana nakon prestanka radova i aktivnosti dužan je da izvrši sanaciju, odnosno rekultivaciju u skladu sa propisima kojim se uređuje zaštita životne sredine.

Član 15.

(1) U postupku izrade i odobravanja dokumenata prostornog uređenja, tehničke dokumentacije, te sektorskih strategija, planova, programa, projekata, radova i aktivnosti iz člana 14. ovog zakona nosilac projekta i/ili nadležni organ obavezno pribavlja stručno mišljenje Zavoda kojim se utvrđuju uslovi zaštite prirode.

(2) Stručno mišljenje iz stava 1. ovog člana, u skladu sa svim raspoloživim podacima sadrži:

1) podatke o prirodnim vrijednostima, posebno biljnog i životinjskog svijeta, objekata geonasljeđa i pejzaža u granicama prostornog obuhvata dokumenta iz stava 1. ovog člana i prostornom okruženju,

2) podatke o zaštićenim prirodnim dobrima, uključujući prirodna dobra planirana za zaštitu i u postupku zaštite,

3) podatke o ekološki značajnim područjima i tipovima staništa,

4) podatke o ustanovljenim režimima i mjerama zaštite i korišćenja prirodnih vrijednosti i dobara i ekološki značajnih područja,

5) podatke o zaštićenim područjima definisanim propisom iz oblasti voda i to područja namijenjena za zahvatanje vode za piće, područja vodnih tijela namijenjenih zaštiti privredi važnih vrsta, vode namijenjene rekreaciji, uključujući i područja određena za kupanje, područja podložna eutrofikaciji i područja osjetljiva na nitrate, područja namijenjena zaštiti staništa ili vrsta gdje je održavanje ili poboljšavanje stanja vode bitan uslov za njihov opstanak i reprodukciju,

6) procjenu da li se planirani radovi i aktivnosti mogu realizovati sa stanovišta ciljeva zaštite prirode i donesenih propisa i dokumenata,

7) uslove, odnosno zabrane i ograničenja pod kojima se planirani radovi i aktivnosti mogu realizovati,

8) biološke, tehničke i tehnološke mjere zaštite prirode koje treba da se primijene,

9) pravni i stručni osnov za utvrđene uslove i mjere.

(3) Uz zahtjev za izdavanje stručnog mišljenja iz stava 1. ovog člana prilažu se:

1) podaci o vrsti i nosiocu izrade dokumenta iz stava 1. ovog člana i investitoru,

2) podaci o lokaciji i prostornom obuhvatu sa odgovarajućim kartografskim i grafičkim priložima, a za projekte i sa kopijom katastarskog plana,

3) kratak opis ciljeva zbog kojih se dokument izrađuje, namjeravanih aktivnosti na njegovoj realizaciji i glavnih očekivanih rezultata,

4) idejno rješenje projekta.

(4) Ukoliko podnosilac zahtjeva u roku od dvije godine od dana dostavljanja stručnog mišljenja ne otpočne radove i aktivnosti za koje je stručno mišljenje izdato, dužan je da pribavi novo mišljenje.

Član 16.

(1) Ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu (u daljem tekstu: ocjena prihvatljivosti) je postupak kojim se procjenjuje da li postoji vjerovatnoća da sprovođenje dokumenata prostornog uređenja, projekata, sektorskih strategija, osnova, planova, radova i aktivnosti, koji sami ili u kombinaciji sa drugim planovima, osnovama, programima, projektima, radovima i aktivnostima, mogu imati značajan uticaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost ekološke mreže.

(2) Ukoliko se u postupku utvrđivanja uslova zaštite prirode iz člana 15. ovog zakona utvrdi da postoji vjerovatnoća da planovi, programi, projekti, radovi i aktivnosti mogu imati značajan uticaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost ekološke mreže, Ministarstvo sprovodi postupak ocjene prihvatljivosti.

(3) Za strategije, planove, osnove i programe za koje se sprovodi postupak strateške procjene uticaja na životnu sredinu i za projekte, za koje se, u skladu sa propisom kojim se uređuje zaštita životne sredine, sprovodi postupak procjene uticaja na životnu sredinu, postupak ocjene prihvatljivosti može se sprovoditi i u okviru tih postupaka.

(4) Kada se na osnovu ocjene prihvatljivosti utvrdi da planovi, osnove, programi, projekti, radovi i aktivnosti imaju značajan negativan uticaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost ekološke mreže, Ministarstvo rješenjem odbija davanje saglasnosti na sprovođenje aktivnosti.

(5) Izuzetno od stava 4. ovog člana, Ministarstvo rješenjem daje saglasnost, pod sljedećim uslovima:

1) da ne postoji drugo alternativno rješenje,

2) da postoji javni interes društvenog i privrednog karaktera.

(6) O postojanju javnog interesa iz stava 5. ovog člana odlučuje Vlada.

(7) Kada se utvrdi postojanje javnog interesa, Ministarstvo rješenjem, uz prethodno mišljenje Zavoda, određuje kompenzacijske mjere neophodne za očuvanje sveukupne koherentnosti ekološke mreže.

Član 17.

(1) Radi ublažavanja štetnih posljedica na prirodu, koje mogu nastati realizacijom planova, osnova, programa, projekata, radova ili aktivnosti na području ekološke mreže, pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice, odnosno nosilac projekta, dužno je da sprovede kompenzacijske mjere u skladu sa rješenjem iz člana 16. stav 7. ovog zakona.

(2) Kompenzacijske mjere određuju se u zavisnosti od procijenjenih oštećenja područja ekološke mreže, a mogu biti:

1) uspostavljanje novog lokaliteta koji ima iste ili slične osobine kao oštećeni lokalitet ili

2) uspostavljanje drugog lokaliteta sa drugačijim osobinama ali značajnog za očuvanje biološke ili pejzažne raznovrsnosti odnosno za zaštitu prirodnog dobra.

(3) Vlada donosi uredbu kojom propisuje postupak, sadržaj, rokove, način sprovođenja ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu u odnosu na ciljeve očuvanja ekološke mreže, način obavještavanja javnosti, kao i postupak i način utvrđivanja kriterijuma za određivanje kompenzacijskih mjera.

Član 18.

(1) Koncesijom se može steći pravo obavljanja turističke i ugostiteljske djelatnosti u zaštićenim područjima, te pravo na građenje i korišćenje objekata potrebnih za obavljanje tih djelatnosti u skladu sa zakonom koji uređuje koncesije i drugim propisima koji regulišu ovu oblast.

(2) Obavljanje djelatnosti iz stava 1. ovog člana vrši se u skladu sa mjerama zaštite prirode definisanim u aktu o proglašenju zaštićenog područja i donesenim planskim dokumentima.

(3) Koncesija se ne može dati u strogom i posebnom rezervatu prirode.

Član 19.

Ako su projekti ili aktivnosti u prirodi izvedene bez utvrđenih uslova zaštite prirode ili suprotno datim uslovima zaštite prirode, usljed čega su nastala oštećenja prirode i zaštićenih prirodnih dobara, nosilac projekta ili aktivnosti, odnosno korisnik prirodnih resursa, dužan je da bez odgađanja i o svom trošku otkloni štetne posljedice svog djelovanja.

GLAVA IV OČUVANJE BIODIVERZITETA

1. Pejzaži

Član 20.

(1) Pejzaži (predjeli) se prema svojim prirodnim i stvorenim obilježjima razvrstavaju u pejzažne tipove koji izražavaju raznovrsnost prirodne i kulturne baštine.

(2) Očuvanje pejzaža podrazumijeva planiranje i sprovođenje mjera kojima se sprečavaju neželjene promjene, narušavanje ili uništenje značajnih obilježja pejzaža, njihove raznovrsnosti, jedinstvenosti i estetskih vrijednosti i omogućavanje tradicionalnog načina korišćenja pejzaža.

(3) Planiranje i očuvanje pejzaža zasniva se na identifikaciji pejzaža i procjeni njihovih značajnih i karakterističnih obilježja, koja su na osnovu svoje linearne i kontinuirane strukture ili njihove funkcije povezivanja bitna za migraciju, širenje i genetsku razmjenu divljih vrsta.

(4) U planiranju i uređenju prostora na nivou Republike Srpske i jedinica lokalne samouprave, kao i u planiranju i korišćenju prirodnih resursa mora se obezbijediti očuvanje značajnih i karakterističnih obilježja pejzaža.

2. Tipovi staništa, ekološki značajna područja i ekološka mreža

Član 21.

(1) Stanje očuvanja prirodnog staništa je zbir uticaja koji djeluju na prirodno stanište i njegove tipične vrste, a koji bi mogli ugroziti njegovu dugoročnu prirodnu rasprostranjenost, strukturu i funkcije, kao i dugoročni opstanak tipičnih vrsta na tom staništu.

(2) Tip prirodnog staništa je u povoljnom stanju ako:

- 1) je njegovo područje rasprostranjenosti stabilno ili se povećava,
- 2) su specifična struktura i funkcije neophodne za dugoročno očuvanje prisutni ili će biti prisutni u predvidljivoj budućnosti,
- 3) je status zaštite svih njegovih tipičnih vrsta povoljan.
- (3) Očuvanje ekosistema (šumskih, visokoplaninskih, kraških, livadskih, vodenih i vlažnih, osjetljivih i drugih ekosistema) obezbjeđuje se očuvanjem tipova staništa u povoljnom stanju, odnosno obnavljanjem tipova staništa kojima je narušeno povoljno stanje.
- (4) Tipovi staništa se dokumentuju kartom staništa, a Zavod u saradnji sa drugim stručnim i/ili naučnim ustanovama prati njihovo stanje i ugroženost.
- (5) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju tipovi staništa, kriterijumi za izdvajanje tipova staništa, ugrožena, rijetka i osjetljiva staništa, mjere zaštite za njihovo očuvanje i kartografski prikaz staništa.
- (6) Pravilnik iz stava 5. ovog člana donosi se po prethodno pribavljenom stručnom obrazloženju Zavoda.

Član 22.

- (1) Ekološki značajna područja Republike Srpske su:
 - 1) područja koja značajno doprinose očuvanju bioraznovrsnosti u Republici Srpskoj,
 - 2) područja koja su biološki izrazito raznovrsna ili dobro očuvana, a koja su međunarodno značajna,
 - 3) područja tipova staništa koji su rijetki ili ugroženi na međunarodnom nivou, uključujući i prioritetne tipove staništa od interesa za Evropsku uniju,
 - 4) područja tipova staništa koji su vanredni primjeri tipičnih karakteristika tog tipa staništa,
 - 5) staništa vrsta koje su ugrožene na međunarodnom nivou,
 - 6) staništa ugroženih i endemičnih vrsta za Republiku Srpsku,
 - 7) područja koja bitno doprinose genetičkoj povezanosti populacija vrsta (ekološki koridori),
 - 8) selidbeni putevi životinja.
- (2) Ekološki koridori su ekološke putanje koje omogućavaju kretanje jedinki populacija i protok gena između zaštićenih područja i ekološki značajnih područja.
- (3) Ekološki značajna područja i ekološke koridore iz st. 1. i 2. ovog člana utvrđuje Zavod u saradnji sa drugim stručnim i/ili naučnim ustanovama, te izrađuje i grafički prikazuje njihovu prostornu distribuciju.

Član 23.

- (1) Ekološku mrežu Republike Srpske (u daljem tekstu: Ekološka mreža) čine:
 - 1) ekološki značajna područja,
 - 2) ekološki koridori.
- (2) Ekološka mreža se uspostavlja radi očuvanja tipova staništa od posebnog značaja za zaštitu, za obnavljanje ili unapređivanje narušenih staništa i za očuvanje staništa divljih vrsta biljaka i životinja.
- (3) Ekološkom mrežom iz stava 1. ovog člana identifikuju se i ekološki značajna područja kao prijedlog područja za Evropsku ekološku mrežu Natura 2000.
- (4) Zavod, u saradnji sa drugim stručnim i/ili naučnim ustanovama, priprema stručnu osnovu za uspostavljanje ekološke mreže na teritoriji Republike Srpske.
- (5) Stručna osnova iz stava 4. ovog člana sadrži:

- 1) naziv staništa,
- 2) tip staništa,
- 3) opis staništa,
- 4) rasprostranjenost,
- 5) faktore ugrožavanja,
- 6) mjere zaštite,
- 7) prostorno-kartografsku distribuciju (prikaz).

(6) Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove dužna je, na zahtjev Zavoda, za potrebe izrade stručne osnove iz stava 4. ovog člana, dostaviti tražene podatke iz javnih evidencija o nepokretnostima, bez naknade troškova, u skladu sa zakonom kojim se uređuju naknade za vršenje usluga premjera i korišćenje podataka katastra nepokretnosti i katastra zemljišta.

(7) Vlada donosi uredbu kojom se utvrđuje Ekološka mreža Republike Srpske i mjere zaštite za očuvanje ekološki značajnih područja i ekoloških koridora.

(8) Bazu podataka o Ekološkoj mreži Republike Srpske, u elektronskom obliku, izrađuje i ažurira Zavod.

Član 24.

(1) Zaštita ekološke mreže obezbijediće se sprovođenjem svih neophodnih mjera očuvanja koje odgovaraju ekološkim zahtjevima tipova staništa i staništa vrsta za koja će se utvrditi ekološki značajna područja, kao i primjenom postupka ocjene prihvatljivosti u skladu sa članom 16. ovog zakona.

(2) Ciljevi i mjere zaštite ekološke mreže odnose se na pravna lica, preduzetnike i fizička lica koja svojim aktivnostima i radovima mogu uticati na područja ekološke mreže i ekološke koridore.

(3) Praćenje stanja Ekološke mreže vrši Zavod.

(4) Informacije o područjima Ekološke mreže objavljuje Zavod na svojoj službenoj internet stranici.

Član 25.

(1) Upravljači zaštićenih područja, javna preduzeća za gazdovanje šumama, korisnici lovišta i ribarskih područja i korisnici poljoprivrednog zemljišta koja su u obuhvatu ekološke mreže dužni su da planiraju i sprovode mjere i aktivnosti na upravljanju tim područjem ekološke mreže, u skladu sa ovim zakonom i posebnim propisima.

(2) Zabranjuju se radovi, aktivnosti i djelatnosti koje mogu dovesti do ugrožavanja i narušavanja funkcija ekološke mreže i do narušavanja ili trajnog oštećenja svojstava i vrijednosti pojedinih dijelova ekološke mreže.

Član 26.

(1) Planski dokumenti iz oblasti šumarstva, poljoprivrede, vodoprivrede, lovstva i ribarstva koji se donose na osnovu posebnih propisa, a u čijem obuhvatu su dijelovi Ekološke mreže sadržaće i mjere zaštite i očuvanja propisane uredbom iz člana 23. stav 7. ovog zakona.

(2) Dokumenti iz stava 1. ovoga člana dostavljaju se na mišljenje Ministarstvu.

3. Očuvanje divljih vrsta u prirodi

Član 27.

(1) Stanje očuvanja divlje vrste predstavlja ukupne uticaje koji djeluju na tu vrstu, a koji bi mogli ugroziti njenu dugoročnu rasprostranjenost i brojnost populacija unutar područja rasprostranjenosti.

(2) Stanje divlje vrste smatra se povoljnim kada:

1) podaci o dinamici populacije određene vrste ukazuju na to da će se ona dugoročno održati kao održivi dio svog prirodnog staništa,

2) postoji, a vjerovatno će i dalje postojati, dovoljno veliko stanište i prirodno područje rasprostranjenja u kojem će se populacije vrste dugoročno održati,

3) prirodno područje rasprostranjenja vrste se ne smanjuje, a nije vjerovatno da će se smanjiti u predvidivoj budućnosti.

(3) Očuvanje divljih vrsta ostvaruje se uspostavljanjem ili održavanjem njihovog povoljnog stanja u prirodi, vodeći računa o održavanju i obnovi dovoljne raznovrsnosti i rasprostranjenosti njihovih staništa, a posebno:

1) uspostavljanjem zaštićenih područja,

2) održavanjem i upravljanjem staništima divljih vrsta izvan zaštićenih područja u skladu sa njihovim ekološkim potrebama,

3) obnovom uništenih staništa,

4) stvaranjem novih staništa.

(4) U cilju očuvanja vrsta ptica koje su predmet posebnih mjera očuvanja uzimaju se u obzir sljedeći kriterijumi:

1) vrste u opasnosti od izumiranja,

2) vrste osjetljive na određene promjene u njihovim staništima,

3) vrste koje se smatraju rijetkima zbog male populacije ili ograničene lokalne raširenosti,

4) druge vrste koje zahtijevaju posebnu pažnju zbog posebne prirode njihovih staništa.

Član 28.

(1) Održivo korišćenje divljih vrsta, izuzev strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta, čije se sakupljanje, odnosno uzimanje iz prirode, sprovodi uz primjenu mjera upravljanja i zaštite obezbjeđuje se na osnovu ovog zakona i posebnih propisa iz oblasti šumarstva, lovstva i ribarstva.

(2) Mjere upravljanja i zaštite divljih vrsta obuhvataju:

1) kontinuirano praćenje stanja očuvanosti,

2) privremenu ili lokalnu zabranu uzimanja primjeraka iz prirode i korišćenja određenih populacija,

3) regulisanje razdoblja i metoda uzimanja primjeraka iz prirode,

4) primjenu lovnih i ribolovnih pravila o očuvanju populacija vrsta prilikom uzimanja pojedinih primjeraka iz prirode,

5) uspostavljanje sistema dozvola za uzimanje iz prirode ili određivanje kvota,

6) uzgajanje u zatočeništvu životinjskih vrsta, kao i vještačko razmnožavanje biljnih vrsta, pod strogo kontrolisanim uslovima, kako bi se smanjilo uzimanje primjeraka iz prirode,

7) procjenu efikasnosti donesenih mjera.

(3) Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede vrši praćenje divljih vrsta koje su predmet posebnih propisa iz oblasti lovstva i ribarstva i o tome obavještava Ministarstvo.

(4) Pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice podnose zahtjev Ministarstvu za izdavanje saglasnosti za sakupljanje divljih vrsta, odnosno uzimanje iz prirode u svrhu prerade ili dalje prodaje, a koje nije uređeno posebnim propisima iz oblasti šumarstva, lovstva i ribarstva.

(5) Zahtjev iz stava 4. ovog člana sadrži:

- 1) naziv vrste,
- 2) razloge, svrhu i cilj korišćenja i
- 3) vremenski period za sakupljanje divljih vrsta.

(6) Ministarstvo izdaje rješenje kojim se daje saglasnost iz stava 4. ovog člana, uz prethodno pribavljeno mišljenje Zavoda i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

(7) Rješenje kojim se izdaje saglasnost je konačno u upravnom postupku i protiv njega nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

Član 29.

(1) Za hvatanje i/ili ubijanje životinjskih vrsta i ubijanje svih vrsta ptica koje se prirodno pojavljuju na teritoriji Republike Srpske, zabranjena je upotreba sredstava za hvatanje i ubijanje, koja mogu prouzrokovati njihovo lokalno nestajanje ili značajan poremećaj njihovih populacija, kao što su:

1) za sisare i ptice:

1. žive, oslijepjene ili osakaćene životinje koje se koriste kao mamci,
2. odašiljači zvuka,
3. električni i elektronski ubojiti ili omamljujući aparati,
4. umjetni svijetleći aparati,
5. ogledala i drugi zasljepljujući aparati,
6. sredstva za osvjetljavanje cilja,
7. eksplozivi,
8. mreže koje su u osnovi ili prema uslovima upotrebe neselektivne,
9. zamke koje su u osnovi ili prema opisu upotrebe neselektivne,
10. samostrel,
11. otrovi i otrovni ili omamljujući mamci,
12. istjerivanje životinja iz skloništa gasom ili dimom,
13. poluautomatsko i automatsko oružje sa spremnikom koji može sadržavati više od dva metka,
14. za ptice dodatno i stupice, mreže, zamke, kuke i ljepilo,

2) za ribe:

1. otrovi,
2. eksplozivi,
3. druga sredstva za masovno i nedozvoljeno izlovljavanje ribe (električna struja, mreže, korpe, podvodne puške i dr.).

(2) Zabranjen je bilo kakav oblik hvatanja i/ili ubijanja divljih životinja iz stava 1. ovog člana iz aviona ili motornih vozila u pokretu, a kada su u pitanju ptice, dodatno i hvatanje i/ili ubijanje iz čamaca na motorni pogon pri brzini većoj od 5 km/h.

Član 30.

(1) Jedinke divljih vrsta životinja koje su povrijeđene i bolesne, kao i jedinke koje su oduzete iz zatočeništva zbrinjavaju se u prihvatilištima za divljač u skladu sa zakonom koji uređuje oblast lovstva.

(2) Zbrinjavanje divljih vrsta životinja može se vršiti i u prihvatilištima koja su formirana u skladu sa zakonom koji uređuje zaštitu i dobrobit životinja.

Član 31.

(1) Javni putevi, željeznička infrastruktura i aerodromi, telekomunikacioni i elektroenergetski, hidrograđevinski i drugi objekti čijom se izgradnjom presijecaju uobičajeni koridori dnevno-noćnih i sezonskih migracija divljih životinja, prouzrokuje fragmentacija staništa ili na drugi način ometa njihov normalan životni ciklus, grade se na način kojim se umanjuju negativni efekti i primjenom posebnih konstruktivnih i tehničko-tehnoloških rješenja na samim objektima i u njihovoj okolini, tokom izgradnje i u periodu eksploatacije.

(2) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju posebna tehničko-tehnološka rješenja koja omogućavaju nesmetanu i sigurnu komunikaciju divljih životinja (ekološki mostovi, izgrađeni prolazi i prelazi, tuneli, propusne cijevi, jarkovi, sigurnosni i usmjeravajući objekti, riblje staze i liftovi i drugo), kao i mjere zaštite i način održavanja tehničko-tehnoloških rješenja.

(3) Pravilnik iz stava 2. ovog člana donosi se uz saglasnost Ministarstva saobraćaja i veza, Ministarstva energetike i rudarstva i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

(4) Za objekte iz stava 1. ovog člana organ uprave nadležan za građenje izdaje lokacijske uslove i dozvole u skladu sa zakonom kojim se reguliše uređenje prostora i građenje, a uzimajući u obzir posebna tehničko-tehnološka rješenja utvrđena propisom iz stava 2. ovog člana.

Član 32.

(1) Zaštita divljih ptica odnosi se na ptice, njihova jaja, gnijezda i staništa.

(2) U cilju očuvanja populacija svih vrsta divljih ptica preduzimaju se sve neophodne mjere, uzimajući u obzir ekološke, privredne i rekreativne potrebe.

(3) U cilju održavanja ili ponovnog uspostavljanja dovoljne raznovrsnosti i veličine staništa za sve vrste ptica preduzimaju se sljedeće mjere:

- 1) stvaranje zaštićenih područja,
- 2) održavanje i upravljanje u skladu sa ekološkim potrebama staništa unutar i izvan zaštićenih područja,
- 3) ponovno uspostavljanje uništenih staništa,
- 4) stvaranje biotopa.

Član 33.

(1) Vrste divljih ptica koje su predmet posebnih mjera očuvanja a odnose se na njihova staništa s ciljem obezbjeđivanja preživljavanja i razmnožavanja na njihovom području rasprostranjenosti su:

- 1) vrste koje su u opasnosti od izumiranja,
- 2) vrste osjetljive na određene promjene u njihovim staništima,
- 3) vrste koje se smatraju rijetkim zbog male populacije ili ograničene lokalne rasprostranjenosti,

4) druge vrste koje zahtijevaju posebnu pažnju zbog posebne prirode njihovog staništa.

(2) Da bi se uspostavio opšti sistem zaštite svih vrsta divljih ptica, nije dozvoljeno:

- 1) namjerno ubijanje ili hvatanje na bilo koji način,

- 2) namjerno uništavanje ili oštećivanje njihovih gnijezda i jaja ili uklanjanje gnijezda,
- 3) odnošenje njihovih jaja u divljinu ili zadržavanje tih jaja, iako su prazna,
- 4) namjerno uznemiravanje tih ptica, naročito za vrijeme njihovog razmnožavanja i parenja, ukoliko bi to uznemiravanje bilo značajno,
- 5) držanje ptica koje pripadaju vrstama čiji su lov i hvatanje zabranjeni.

Član 34.

(1) Stubovi i tehničke komponente sredjenaponskih i visokonaponskih vodova grade se u skladu sa podzakonskim aktom iz člana 31. stav 2. ovog zakona, tako da se ptice i slijepi miševi zaštite od strujnog udara i mehaničkog povređivanja.

(2) Lokacije strujnih generatora pokretanih vjetrom (vjetroelektrane) utvrđuju se tako da se izbjegnu važna staništa i putevi migracije ptica i slijepih miševa.

(3) Odredba stava 1. ovog člana ne odnosi se na gornje vodove željeznica.

(4) Pri izgradnji visokih objekata (vjetrogeneratora, stubova, tornjeva, mostova i drugih objekata) u blizini ekološki značajnih područja neophodno je primjenjivati tehničko-tehnološke mjere koje se odnose na osvjetljavanje da bi se izbjegli negativni uticaji ovakvih objekata.

Član 35.

(1) U cilju definisanja područja očuvanja divljih vrsta ptica, Zavod u saradnji sa stručnim i/ili naučnim institucijama i organizacijama, vrši istraživanja i druge aktivnosti koje se odnose na:

1) utvrđivanje liste vrsta ptica kojima prijeti opasnost od istrebljenja ili posebno ugrožene vrste, uzimajući u obzir njihovu geografsku rasprostranjenost,

2) popis i ekološki opis područja od posebnog značaja za migratorne vrste na njihovim migratornim putevima, kao i područja gdje prezimljavaju i gnijezde se,

3) popis podataka o nivoima populacija migratornih vrsta koje su prikazane kao prstenovane,

4) procjenu uticaja metoda uzimanja divljih ptica na nivoima populacije,

5) izradu ili usavršavanje ekoloških metoda za prevenciju tipa štete izazvane pticama,

6) određivanje uloge određenih vrsta kao indikatora populacije,

7) izučavanje nepovoljnih uticaja izazvanih zagađenjem na nivoima populacija vrsta ptica.

(2) Podatke i informacije iz stava 1. ovog člana prikuplja Zavod.

4. Repopulacija divljih vrsta

Član 36.

(1) Repopulacija se može vršiti u slučajevima kada je potrebno poboljšati održivost populacija autohtonih vrsta na određenom području, na način da se poveća njena veličina i/ili genetička varijabilnost.

(2) Pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice podnosi Ministarstvu zahtjev za repopulaciju strogo zaštićene divlje vrste sa stručnim obrazloženjem koje sadrži:

1) nazive vrsta na latinskom jeziku i na jednom od jezika u službenoj upotrebi u Republici Srpskoj, broj ili količinu jedinki, porijeklo jedinki, opis razvojnog stadijuma ili oblika, a za životinjske vrste pol i starost jedinki,

2) svrhu i način repopulacije, uključujući vremenski raspored tokom godine, te predviđenu veličinu područja sa tačnom lokacijom unošenja jedinki.

(3) Stručno obrazloženje za zahtjev iz stava 2. ovog člana priprema stručna i/ili naučna ustanova.

(4) Ministarstvo donosi rješenje kojim se izdaje saglasnost za repopulaciju divljih autohtonih vrsta uz prethodno pribavljena mišljenja Zavoda i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

(5) Ukoliko Ministarstvo poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede vrši repopulaciju u skladu sa posebnim propisima iz oblasti šumarstva, lovstva i ribarstva, dužno je dostaviti obavještenje Ministarstvu.

(6) Rješenje kojim se izdaje saglasnost je konačno u upravnom postupku i protiv njega nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

5. Reintrodukcija divljih vrsta

Član 37.

(1) Reintrodukcija (ponovno uvođenje) divljih vrsta u slobodnu prirodu na području Republike Srpske može se vršiti na osnovu rješenja Ministarstva kojim se izdaje dozvola za reintrodukciju, a nakon što prethodno pribavi mišljenje Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

(2) Pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice podnosi zahtjev Ministarstvu za izdavanje dozvole iz stava 1. ovog člana.

(3) Uz zahtjev za izdavanje dozvole iz stava 1. ovog člana, neophodno je dostaviti Program reintrodukcije, koji izrađuje Zavod.

(4) Izuzetno, program reintrodukcije može izraditi stručna i/ili naučna ustanova, a na koji će Zavod dati stručno mišljenje.

(5) Rješenje kojim se izdaje dozvola je konačno u upravnom postupku i protiv njega nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

6. Unošenje alohtonih vrsta i invazivne vrste

Član 38.

(1) Na području Republike Srpske nije dozvoljeno unošenje alohtonih divljih vrsta i njihovih hibrida u slobodnu prirodu.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, dozvoljava se unošenje alohtonih divljih vrsta i njihovih hibrida u slobodnu prirodu pod uslovom da se unošenjem ne ugrožava prirodno stanište i stanje populacija autohtonih divljih vrsta.

(3) Pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice podnosi zahtjev Ministarstvu za izdavanje dozvole za unošenje alohtonih divljih vrsta i njihovih hibrida u slobodnu prirodu uz dostavljanje stručnog obrazloženja sa naučnim i stručnim dokazima o ispunjenosti uslova iz stava 2. ovog člana.

(4) Stručno obrazloženje iz stava 3. ovog člana priprema stručna i/ili naučna ustanova.

(5) Ministarstvo na osnovu zahtjeva iz stava 3. ovog člana donosi rješenje kojim se izdaje dozvola za unošenje alohtonih divljih vrsta u slobodnu prirodu, a na osnovu prethodno pribavljenog mišljenja Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Zavoda.

(6) Ministarstvo donosi rješenje kojim se izdaje dozvola za unošenje alohtonih divljih vrsta i njihovih hibrida u kontrolisanim uslovima po prethodno pribavljenom mišljenju Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i stručnom mišljenju Zavoda.

(7) Pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice podnosi zahtjev Ministarstvu za izdavanje dozvole za unošenje alohtonih divljih vrsta i njihovih hibrida u kontrolisanim uslovima.

(8) Uz zahtjev iz stava 7. ovog člana podnosi se stručno obrazloženje sa razlozima unošenja divljih vrsta i njihovih hibrida u kontrolisanim uslovima.

(9) Stručno obrazloženje iz stava 8. ovog člana priprema stručna i/ili naučna ustanova.

(10) Ukoliko se unošenje alohtonih vrsta vrši u skladu sa posebnim propisima iz oblasti šumarstva, lovstva i ribarstva, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede dostavlja obavještenje Ministarstvu.

(11) Rješenja kojim se izdaju dozvole iz st. 5. i 6. ovog člana su konačna u upravnom postupku i protiv njih nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

Član 39.

(1) Alohtone divlje vrste koje unošenjem i širenjem ugrožavaju druge vrste i ukupnu biološku raznovrsnost na području Republike Srpske, Ministarstvo proglašava invazivnim na osnovu opšteprihvaćenih međunarodnih kriterijuma, naučnih saznanja i obaveza preuzetih iz međunarodnih ugovora i međunarodnih dokumenata, na prijedlog Zavoda i drugih stručnih i/ili naučnih ustanova, a po prethodno pribavljenom mišljenju Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

(2) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuje lista invazivnih vrsta (tzv. crna lista), te mjere njihove kontrole i suzbijanja.

7. Označavanje strogo zaštićenih i zaštićenih divljih životinja

Član 40.

(1) Označavanje strogo zaštićenih i zaštićenih divljih životinja obavlja se za potrebe nauke, praćenja stanja populacije i praćenja zdravstvenog stanja jedinki.

(2) Označavanje strogo zaštićenih i zaštićenih divljih životinja se vrši uz prethodno propisane uslove Zavoda.

8. Očuvanje genetičke raznovrsnosti

Član 41.

(1) Očuvanje genetičke raznovrsnosti i genetičkog materijala divljih vrsta je od interesa za Republiku Srpsku, a sprovodi se u skladu sa načelima održivog razvoja i pravedne raspodjele koristi od korišćenja genetičkih izvora.

(2) Uzimanje genetičkog materijala iz prirode radi korišćenja ne smije ugrožavati opstanak ekosistema ili populaciju divljih vrsta biljaka, životinja i gljiva u njihovim staništima.

(3) Genetički materijal divljih vrsta biljaka, životinja i gljiva ne može biti predmet svojine.

(4) Korišćenje, uslovi i način uzimanja genetičkog materijala, pristup genetičkim izvorima i banka gena regulisani su posebnim propisima.

GLAVA V OČUVANJE GEODIVERZITETA

Član 42.

(1) Očuvanje geodiverziteta kao i cjelokupnog geonasljeđa pri planiranju, uređenju i korišćenju prostora ostvaruje se sprovođenjem uslova i mjera zaštite koje su sastavni dio planskih dokumenata.

(2) Posebne mjere za zaštitu geodiverziteta ostvaruju se zaštitom objekata geonasljeđa koji imaju izuzetnu naučnu, obrazovnu, estetsku i kulturnu vrijednost, a koje se ostvaruju u uslovima in situ i eks situ zaštite.

1. Speleološki objekti

Član 43.

(1) Speleološki objekti zbog svojih naučnih, estetskih, obrazovnih, kulturnih i prirodnih vrijednosti uživaju posebnu zaštitu.

(2) Speleološki objekti se upisuju u Inventar objekata geonasljeđa iz člana 46. ovog zakona.

(3) Otkriće speleološkog objekta ili njegovog dijela prijavljuje se Ministarstvu i Zavodu bez odlaganja.

(4) Ako se otkriće dogodi tokom obavljanja građevinskih ili drugih radova, izvođač radova je dužan da prekine radove na lokaciji i da obavijesti Ministarstvo i Zavod bez odlaganja.

(5) Ministarstvo i Zavod organizuju preliminarno istraživanje speleološkog objekta kojim utvrđuju vrijednosti i izrađuju stručno mišljenje o njegovom značaju sa smjernicama za dalje postupanje.

Član 44.

U speleološkim objektima i njihovoj okolini zabranjeno je:

1) zagađivati vodotoke i izvore, upuštati, unositi i ostavljati otrovne materije, čvrste otpatke i uginule životinje ili deponovati bilo koju vrstu otpada na mjestima i na takav način da mogu biti unijeti u speleološki objekat tekućom vodom ili slobodnim kretanjem,

2) uništavati, oštećivati ili odnositi dijelove pećinskog nakita, pećinskih sedimenata, fosilnih ostataka i artefakata,

3) uništavati ili odnositi primjerke fungije, faune i flore i narušavati njihove stanišne uslove.

4) izvoditi građevinske radove koji mogu prouzrokovati značajne nepovoljne i trajne promjene geomorfoloških i hidroloških karakteristika.

2. Minerali i fosili

Član 45.

(1) U slučaju pronalaska minerala i fosila koji bi mogli predstavljati prirodnu vrijednost nalazač je dužan da obavijesti Ministarstvo ili Zavod.

(2) Zavod će izvršiti procjenu da li minerali ili fosili iz stava 1. ovog člana predstavljaju prirodnu vrijednost.

(3) Zavod je dužan da dostavi Ministarstvu izvještaj o procjeni iz stava 2. ovog člana sa podacima o stanju nalazišta, mogućoj ugroženosti nalazišta, o potrebnim dodatnim istraživanjima i dodatnim mjerama zaštite nalazišta minerala i fosila.

Član 46.

(1) Objekti geonasljeđa su lokaliteti sa geološkim, geomorfološkim, hidrološkim, pedološkim i posebnim antropološkim vrijednostima od naučnog, kulturnog i estetskog značaja, koji uživaju posebne mjere zaštite, te se upisuju u Inventar objekata geonasljeđa Republike Srpske.

(2) Inventar objekata geonasljeđa Republike Srpske vodi Zavod.

(3) Ministar donosi pravilnik kojim se detaljnije propisuje način uspostavljanja Inventara objekata geonasljeđa Republike Srpske i smjernice za inventarizaciju, vrednovanje i razvrstavanje objekata geonasljeđa.

GLAVA VI ZAŠTIĆENA PRIRODNA DOBRA

Član 47.

Zaštićena prirodna dobra su:

1) zaštićena područja:

1. strogi rezervat prirode – kategorija Ia (u daljem tekstu: strogi rezervat prirode),

2. posebni rezervat prirode (područje divljine) – kategorija Ib (u daljem tekstu: posebni rezervat prirode),

3. nacionalni park – kategorija II (u daljem tekstu: nacionalni park),

4. spomenik prirode – kategorija III (u daljem tekstu: spomenik prirode),

5. zaštićeno stanište (područje upravljanja staništem ili vrstom) – kategorija IV (u daljem tekstu: zaštićeno stanište),

6. zaštićeni pejzaži – kategorija V:

– zaštićeni prirodni pejzaži,

– zaštićeni kulturni pejzaži,

– park prirode,

7. zaštićeno područje sa održivim korišćenjem prirodnih resursa – kategorija

VI:

– park šuma,

– objekti oblikovane prirode (spomenik parkovske arhitekture) (u daljem tekstu: objekti oblikovane prirode),

2) zaštićene vrste:

1. strogo zaštićena divlja vrsta,

2. zaštićena divlja vrsta,
- 3) zaštićeni minerali i fosili.

1. Zaštićena područja

Član 48.

(1) Zaštićeno područje je područje koje ima izraženu biološku, geološku i pejzažnu raznovrsnost, te predstavlja jasno određen geografski prostor koji je namijenjen zaštiti prirode i kojim se upravlja radi dugoročnog očuvanja prirode.

(2) Zaštićena područja mogu se prekogranično povezivati sa zaštićenim područjima susjednih država ili entiteta.

(3) Zaštićeno područje koje ima izuzetan značaj može biti na listi svjetske prirodne baštine kao značajan dio kulturno-istorijskog i prirodnog nasljeđa čovječanstva.

Član 49.

(1) Strogi rezervat prirode je područje neizmijenjenih prirodnih karakteristika sa reprezentativnim prirodnim ekosistemima, namijenjen isključivo za očuvanje izvorne prirode, genetičkih resursa, ekološke ravnoteže, praćenje prirodnih pojava i procesa, naučna istraživanja kojima se ne narušavaju prirodna obilježja, vrijednosti, pojave i procesi.

(2) U strogom rezervatu zabranjene su privredne i druge djelatnosti.

(3) U strogom rezervatu dopuštena je posjeta, obavljanje istraživanja i praćenja stanja prirode.

Član 50.

(1) Posebni rezervat prirode je područje sa neizmijenjenom ili djelimično izmijenjenom prirodom, od naročito značaja zbog jedinstvenosti, rijetkosti ili reprezentativnosti, a koje obuhvata stanište ugrožene divlje vrste biljaka, životinja i gljiva, bez naselja ili sa rijetkim naseljima u kojima čovjek živi u skladu sa prirodom, namijenjeno očuvanju postojećih prirodnih odlika, genetičkih resursa, ekološke ravnoteže, praćenju prirodnih pojava i procesa, naučnim istraživanjima i obrazovanju, kontrolisanim posjetama i očuvanju tradicionalnog načina života.

(2) Posebni rezervat prirode može biti floristički, mikološki, šumske i druge vegetacije, zoološki (ornitološki, ihtiološki i drugi), geološki, paleontološki, hidrogeološki, hidrološki i drugi.

(3) U posebnom rezervatu prirode zabranjeno je vršiti radnje i aktivnosti i obavljati djelatnosti koje mogu narušiti svojstva zbog kojih su proglašeni zaštićenim prirodnim dobrom (branje i uništavanje biljaka, uznemiravanje, hvatanje i ubijanje životinja, uvođenje novih bioloških vrsta, melioracijski radovi, razni oblici privrednog i drugog korišćenja i slično).

(4) Posjete strogom i posebnom rezervatu prirode u cilju obrazovanja mogu se vršiti na osnovu dozvole koju izdaje Upravljač.

(5) Mjere zaštite strogog i posebnog rezervata prirode detaljnije se određuju aktom kojim se proglašava zaštićeno područje.

Član 51.

(1) Nacionalni park je područje sa većim brojem raznovrsnih prirodnih ekosistema, istaknutih pejzažnih karakteristika i kulturnog nasljeđa u kome čovjek živi u skladu sa prirodom, namijenjeno očuvanju postojećih prirodnih vrijednosti i resursa, ukupne pejzažne, geološke i biološke raznovrsnosti, kao i zadovoljenju naučnih, obrazovnih, duhovnih, estetskih, kulturnih, turističkih, zdravstveno- rekreativnih potreba i ostalih aktivnosti u skladu sa načelima zaštite prirode i održivog razvoja.

(2) U nacionalnom parku dozvoljene su radnje i djelatnosti kojima se ne ugrožava izvornost prirode, kao i obavljanje djelatnosti koje su u funkciji obrazovanja, zdravstveno-rekreativnih i turističkih potreba, nastavka tradicionalnog načina života lokalnih zajednica, a na način kojim se ne ugrožava opstanak vrsta, prirodnih ekosistema i pejzaža, u skladu sa ovim zakonom i planom upravljanja koji donosi Upravljač.

(3) Mjere zaštite nacionalnog parka i način njegovog korišćenja su regulisani posebnim propisima.

Član 52.

(1) Spomenik prirode je manja, neizmijenjena ili djelimično izmijenjena, prirodna prostorna cjelina, objekat ili pojava, fizički jasno izražen, prepoznatljiv i jedinstven, reprezentativnih geomorfoloških, geoloških, hidrografskih, botaničkih i drugih obilježja, kao i ljudskim radom formirana botanička vrijednost od naučnog, estetskog, kulturnog ili obrazovnog značaja.

(2) Spomenik prirode može biti: geološki (stratigrafski [istorijskogeološki], paleontološki, petrološki, sedimentološki, mineraloški, strukturogeološki, hidrogeološki i drugi); geomorfološki; speleološki (pećina, jama i drugo); hidrološki (cijeli ili dio vodotoka, slap, jezero, tresava i drugo); botanički (rijetki ili značajni primjerci biljnog svijeta, pojedinačno stablo ili grupa stabala, drvoredi, parkovi, arboretumi, botaničke bašte i drugo).

(3) Na području spomenika prirode zabranjene su sve radnje i aktivnosti koje ugrožavaju njegova obilježja i vrijednosti.

(4) Mjere zaštite spomenika prirode i način njegovog korišćenja detaljnije se određuju aktom kojim se proglašava zaštićeno područje.

Član 53.

(1) Zaštićeno stanište je područje koje obuhvata jedan ili više tipova prirodnih staništa značajnih za očuvanje jedne ili više populacija divljih vrsta i njihovih zajednica.

(2) Cilj zaštite staništa je:

- 1) zaštita ugroženih i rijetkih tipova staništa, ekosistema ili autohtonih divljih vrsta,
- 2) obezbjeđivanje povoljnog stanja populacija autohtone divlje vrste ili vrsta,
- 3) omogućavanje nesmetanog odvijanja neke od životnih faza autohtonih divljih vrsta (mriješćenje, parenje, gniježđenje, podizanje mladunaca, prezimljavanje i drugo),
- 4) zaštita krajnje ugroženih i ranjivih vrsta,
- 5) omogućavanje protoka gena između populacija vrste,
- 6) obezbjeđivanje migratornih puteva i odmorišta,
- 7) omogućavanje naučnih istraživanja, upravljanja populacijama i obrazovanja.

(3) Na zaštićenom staništu zabranjene su radnje i aktivnosti kojima se ugrožava ili oštećuje jedan ili više tipova staništa.

(4) Aktom kojim se proglašava zaštićeno područje iz stava 1. ovog člana detaljnije se utvrđuje njegov značaj, namjena i mjere zaštite.

Član 54.

(1) Zaštićeni pejzaži su područja prepoznatljivog izgleda sa značajnim prirodnim, biološko-ekološkim, estetskim i kulturno-istorijskim vrijednostima, koja su se tokom vremena razvijala kao rezultat interakcije prirode, prirodnih potencijala područja i tradicionalnog načina života lokalnog stanovništva.

(2) Zaštićeni pejzaži su:

- 1) zaštićeni prirodni pejzaž,
- 2) zaštićeni kulturni pejzaž,
- 3) park prirode.

(3) Zaštićeni prirodni pejzaž iz stava 2. tačka 1) ovog člana je područje značajne biološko-ekološke i estetske vrijednosti, gdje tradicionalan način života lokalnog stanovništva nije bitnije narušio prirodu i prirodne ekosisteme.

(4) Zaštićeni kulturni pejzaž iz stava 2. tačka 2) ovog člana je područje značajne pejzažne, estetske i kulturno-istorijske vrijednosti, koje se tokom vremena razvijalo kao rezultat interakcije prirode, prirodnih potencijala područja i tradicionalnog načina života lokalnog stanovništva.

(5) U zaštićenim pejzažima zabranjene su radnje i aktivnosti kojima se narušavaju primarne prirodne i stvorene vrijednosti i karakter pejzaža.

(6) Mjere zaštite, način obavljanja privrednih i tradicionalnih djelatnosti i korišćenje prirodnih i stvorenih vrijednosti pejzaža izuzetnih karakteristika detaljnije se utvrđuju aktom kojim se proglašava zaštićeno područje.

Član 55.

(1) Park prirode je područje dobro očuvanih prirodnih vrijednosti sa pretežno očuvanim prirodnim ekosistemima i živopisnim pejzažima, namijenjeno očuvanju ukupne geološke, biološke i pejzažne raznovrsnosti, kao i zadovoljenju naučnih, obrazovnih, duhovnih, estetskih, kulturnih, turističkih, zdravstveno-rekreativnih potreba i ostalih djelatnosti usklađenih sa tradicionalnim načinom života i načelima održivog razvoja.

(2) U parku prirode dozvoljene su privredne i druge djelatnosti i radnje kojima se ne ugrožavaju njegova bitna obilježja i vrijednosti.

(3) Mjere zaštite, način obavljanja privrednih djelatnosti i korišćenje prirodnih vrijednosti u parku prirode detaljnije se utvrđuju aktom kojim se proglašava zaštićeno područje.

Član 56.

(1) Zaštićeno područje sa održivim korišćenjem prirodnih resursa je područje namijenjeno očuvanju ekosistema i staništa, a uporedo sa tim i pratećih kulturnih vrijednosti i tradicionalnih načina upravljanja prirodnim resursima.

(2) Zaštićena područje sa održivim korišćenjem prirodnih resursa su:

- 1) park šuma,
- 2) objekti oblikovane prirode.

Član 57.

Park šuma je prirodna ili sađena šuma, veće pejzažne vrijednosti, namijenjena za odmor i rekreaciju, u kojoj su dopuštene samo one aktivnosti i radnje čija je svrha njeno održavanje ili uređenje.

Član 58.

(1) Objekat oblikovane prirode je vještački oblikovan prostor (perivoj, botanički vrt, arboretum, gradski park, drvored, kao i drugi oblici vrtnog i parkovskog oblikovanja), odnosno pojedinačno stablo ili grupa stabala, koji ima estetsku, stilsku, umjetničku, kulturno-istorijsku, ekološku ili naučnu vrijednost.

(2) Na objektu oblikovane prirode i prostoru u njegovoj neposrednoj blizini koji čini sastavni dio zaštićenog područja nisu dopušteni zahvati ni radnje kojima bi se mogle promijeniti ili narušiti vrijednosti zbog kojih je zaštićen.

Član 59.

(1) Na zaštićenom području se izdvajaju zone zaštite u kojima se sprovode sljedeći režimi zaštite:

- 1) Ia stepena – stroga zaštita (u daljem tekstu: zaštita Ia stepena),
- 2) Ib stepena – stroga zaštita uz mogućnost upravljanja populacijama (u daljem tekstu: zaštita Ib stepena),
- 3) II stepena – aktivna zaštita (u daljem tekstu: zaštita II stepena),
- 4) III stepena – aktivna zaštita i mogućnost održivog korišćenja (u daljem tekstu: zaštita III stepena).

(2) Režim zaštite Ia stepena sprovodi se na dijelu zaštićenog područja sa izvornim, neizmijenjenim ili malo izmijenjenim ekosistemima izuzetnog naučnog i praktičnog značaja kojom se omogućava isključivo prirodna sukcesija.

(3) Režim zaštite Ia stepena isključuje sve oblike korišćenja prostora i aktivnosti, osim naučnih istraživanja, kontrolisane edukacije i interventnih aktivnosti u akcidentnim situacijama, koje se obavljaju uz stručno mišljenje Zavoda.

(4) Režim zaštite Ib stepena se sprovodi na dijelu zaštićenog područja sa izvornim, neizmijenjenim ili malo izmijenjenim ekosistemima velikog naučnog i praktičnog značaja.

(5) Zaštita Ib stepena dozvoljava isključivo naučna istraživanja, kontrolisanu edukaciju i aktivnosti usmjerene ka očuvanju i unapređivanju postojećeg stanja ekosistema (kontrolisano pašarenje, košenje, izmuljivanje, regulisanje vodnog režima i drugo).

(6) Režim zaštite II stepena se sprovodi na dijelu zaštićenog područja sa djelimično izmijenjenim ekosistemima velikog naučnog i praktičnog značaja.

(7) Zaštita II stepena dozvoljava upravljačke intervencije u cilju restauracije, revitalizacije i ukupnog unapređivanja prirodnog dobra bez posljedica po primarne vrijednosti njegovih prirodnih staništa, populacija i ekosistema, kao i kontrolisane tradicionalne djelatnosti koje tokom svog odvijanja nisu ugrozile primarne vrijednosti prostora.

(8) Režim zaštite III stepena se sprovodi na dijelu zaštićenog područja sa djelimično izmijenjenim ili izmijenjenim ekosistemima od naučnog i praktičnog značaja.

(9) Zaštita III stepena dozvoljava selektivno i ograničeno korišćenje prirodnih resursa, upravljačke intervencije u cilju restauracije, revitalizacije i ukupnog unapređivanja prirodnog dobra, održivo korišćenje, razvoj i unapređivanje seoskih domaćinstava, uređenje objekata kulturno-istorijskog nasljeđa i tradicionalnog građevinarstva, očuvanje tradicionalnih djelatnosti lokalnog stanovništva, razvoj infrastrukture usklađene sa vrijednostima, potencijalima i kapacitetima zaštićenog prostora namijenjene razvoju ekološkog, ruralnog,

zdravstvenog, sportsko-rekreativnog vida i ostalih vidova turizma u skladu sa principima održivog razvoja.

(10) Zone zaštite predlaže Zavod u okviru Studije zaštite zaštićenog područja (u daljem tekstu: Studija).

(11) Ministarstvo može, na prijedlog Zavoda, odrediti zone zaštite izvan granica zaštićenog područja, ekološki značajnog područja i ekološkog koridora koje mogu biti određene prilikom ustanovljavanja tih područja ili naknadno, radi sprečavanja, odnosno ublažavanja vanjskih uticaja.

1.1. Proglašavanje zaštićenih područja

Član 60.

(1) Nacionalni park proglašava Narodna skupština zakonom.

(2) Vlada, na prijedlog Ministarstva, a po prethodno pribavljenom mišljenju nadležnih ministarstava, aktom o proglašenju zaštićenog područja, koji se donosi u formi odluke, proglašava zaštićenim:

- 1) strogi rezervat prirode,
- 2) posebni rezervat prirode,
- 3) zaštićeno stanište,
- 4) zaštićeni pejzaž.

(3) Skupština jedinice lokalne samouprave, uz saglasnost Ministarstva, a po prethodno pribavljenom mišljenju Zavoda i nadležnih ministarstava, aktom o proglašenju zaštićenog područja, koji se donosi u formi odluke, proglašava zaštićenim:

1) spomenik prirode,
2) zaštićeno područje sa održivim korišćenjem prirodnih resursa čija je cijela površina na području jedinice lokalne samouprave.

(4) Spomenik prirode i zaštićeno područje sa održivim korišćenjem prirodnih resursa čija je površina na području dviju ili više jedinica lokalne samouprave sporazumno mogu proglasiti zaštićenim područjem skupštine tih jedinica lokalne samouprave, uz saglasnost Ministarstva, a po prethodno pribavljenom mišljenju Zavoda i nadležnih ministarstava.

(5) Izuzetno od st. 3. i 4. ovog člana, akt o proglašenju zaštićenog područja donosi Vlada, na prijedlog Ministarstva, ako jedinica lokalne samouprave ne proglasi zaštićeno područje.

Član 61.

(1) Inicijativu za proglašenje zaštićenog područja nadležnom organu iz člana 60. ovog zakona mogu podnijeti svi subjekti zaštite prirode iz člana 10. ovog zakona.

(2) Nadležni organ inicijativu dostavlja Zavodu.

(3) Zavod je dužan da u roku od 30 dana od prijema inicijative od nadležnog organa, pismenim putem obavijesti nadležni organ o opravdanosti inicijative kako bi o tome nadležni organ obavijestio podnosioca inicijative.

(4) Akt o proglašenju zaštićenog područja (u daljem tekstu: Akt o zaštiti) donosi nadležni organ na osnovu Studije, kojom se utvrđuju vrijednosti područja koje se predlaže za zaštitu i način upravljanja područjem.

(5) Studiju iz stava 4. ovog člana izrađuje Zavod.

(6) Za potrebe pribavljanja podataka za izradu Studije nadležni organ i Zavod po potrebi mogu angažovati stručne i/ili naučne ustanove i organizacije, domaće i međunarodne stručnjake.

(7) Zavod pri izradi Studije iz stava 4. ovog člana koristi rezultate multidisciplinarnih istraživanja koja su izvršili domaći i međunarodni stručnjaci ili naučne i stručne ustanove i organizacije.

(8) Rok za izradu Studije za spomenike prirode i zaštićeno stanište je 12 mjeseci, za zaštićene pejzaže i zaštićeno područje sa održivim korišćenjem prirodnih resursa 24 mjeseca, a za nacionalne parkove, stroge i posebne rezervate prirode rok je 30 mjeseci.

(9) Zavod je dužan da nadležni organ obavijesti o početku izrade Studije, a od dana prijema obavještenja počinje da teče rok iz stava 8. ovog člana.

(10) Ukoliko u roku iz stava 8. ovog člana, Zavod ne izradi Studiju, Zavod je dužan da nadležnom organu dostavi informaciju o sprovedenim aktivnostima na izradi Studije.

(11) Od dana kada je nadležnom organu dostavljeno obavještenje iz stava 3. ovog člana do proglašenja područja zaštićenim, stanje prirodnog područja ne smije biti pogoršano.

(12) Za područje za koje je podnesena inicijativa za zaštitu, a za koje se utvrdi da postoji opasnost da će biti ozbiljno ugroženo ili narušeno, Zavod je dužan dostaviti nadležnom organu izvještaj o stanju prirodnog dobra i faktorima ugrožavanja.

(13) Na osnovu izvještaja iz stava 12. ovog člana nadležni organ obavještava nadležne inspeksijske organe radi prekida svih aktivnosti i radova koji dovode do narušavanja prirodnog područja.

Član 62.

(1) Studija iz člana 61. stav 4. ovog zakona sadrži:

- 1) obrazloženje prijedloga za pokretanje postupka zaštite,
- 2) identifikacionu listu,
- 3) detaljan opis obilježja i vrijednosti područja koje se zaštićuje,
- 4) ocjenu stanja područja,
- 5) prijedlog kategorije i režima zaštite (zona zaštite),

6) kartografski prikaz u digitalnom ili analognom obliku sa ucrtanim granicama na osnovu uvida u javne evidencije o nepokretnostima ili na drugi prihvatljiv način (geografske koordinate),

- 7) koncept zaštite, unapređivanja i održivog razvoja područja,
- 8) način upravljanja,
- 9) prava i obaveze subjekata u zaštićenom području.

(2) Izrađivaču Studije moraju biti dostupne u analognom i digitalnom obliku šumske i lovne osnove, te okvirne politike integralnog upravljanja vodama, naučnoistraživački radovi, monografije i druga relevantna dokumenta potrebna za izradu Studije.

(3) Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove dužna je, na zahtjev Zavoda, dostaviti tražene podatke iz javnih evidencija o nepokretnostima, bez naknade troškova u skladu sa zakonom kojim se uređuju naknade za vršenje usluga premjera i korišćenje podataka katastra nepokretnosti i katastra zemljišta.

(4) Sredstva za izradu Studije obezbjeđuju se u budžetu Republike Srpske, odnosno budžetu jedinice lokalne samouprave, kao i iz drugih izvora finansiranja u skladu sa odredbama ovog zakona.

(5) Organi nadležni za proglašavanje zaštićenih područja dužni su da u postupku proglašavanja obezbijede učešće javnosti, putem javnog uvida u prijedlog Akta o zaštiti i u Studiju sa kartografskom dokumentacijom, u skladu sa članom 97. ovog zakona.

(6) Studija se izrađuje u pisanoj i elektronskoj formi u četiri primjerka i nakon objavljivanja Akta o zaštiti dostavlja se i čuva kod:

- 1) Ministarstva,
- 2) Zavoda,
- 3) jedinice lokalne samouprave,
- 4) Upravljača.

Član 63.

Akt o zaštiti sadrži:

- 1) naziv i kategoriju zaštićenog područja,
- 2) opis osnovnih vrijednosti,
- 3) površinu područja pod zaštitom sa podacima iz javnih evidencija o nepokretnostima,
- 4) prostorne granice zaštićenog područja prikazane na topografskoj karti u razmjeri 1 : 25.000 ili na drugi odgovarajući način koji omogućava da se granice parcele odrede precizno,
- 5) zabrane i ograničenja, za koje se smatra da su neophodna da bi se ispunili ciljevi upravljanja,
- 6) dozvoljene aktivnosti u zaštićenom području,
- 7) naziv pravnog lica, odnosno Upravljača kome se povjerava upravljanje zaštićenim područjem,
- 8) prava i obaveze Upravljača,
- 9) obavezu i rok za usvajanje plana upravljanja,
- 10) obavezu donošenja propisa o unutrašnjem redu i čuvarskoj službi, ukoliko je to potrebno u zavisnosti od kategorije zaštićenog područja,
- 11) svrhu zaštite i ciljeve upravljanja propisane ovim zakonom,
- 12) pravila upravljanja, neophodne mjere upravljanja prirodnim resursima i odgovarajuće tehnike koje se primjenjuju na zaštićeno područje,
- 13) izvore finansiranja za sprovođenje zaštite i za razvoj lokalne zajednice,
- 14) druge elemente od značaja za zaštićeno područje.

Član 64.

(1) Akt o zaštiti koji donosi Narodna skupština i Vlada objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske”, a akt o zaštiti koji donosi skupština jedinice lokalne samouprave objavljuje se u službenom glasniku jedinice lokalne samouprave.

(2) Akt o zaštiti dostavlja se u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu:

- 1) Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove, radi zabilježbe u javnim evidencijama o nepokretnostima,
- 2) Upravljaču,
- 3) Zavodu, radi upisa u Registar zaštićenih prirodnih dobara,
- 4) jedinici lokalne samouprave na čijem području se nalazi zaštićeno područje.

Član 65.

(1) Studija iz člana 61. ovog zakona podliježe reviziji u sljedećim slučajevima:

- 1) proglašavanja druge kategorije unutar zaštićenog područja,
- 2) proširenja zaštićenog područja,
- 3) izmijenjenih stanišnih uslova.

(2) Upravljač ili drugi subjekat zaštite prirode iz člana 10. ovog zakona podnosi inicijativu za reviziju Studije Ministarstvu ili jedinici lokalne samouprave.

(3) Ministarstvo ili jedinica lokalne samouprave inicijativu iz stava 2. ovog člana dostavlja Zavodu radi ocjene opravdanosti.

(4) Ukoliko Zavod utvrdi da je inicijativa opravdana, nadležni organ iz stava 2. ovog člana povjerava reviziju Studije Zavodu.

(5) Prilikom izrade revizije Studije mogu se angažovati stručne i/ili naučne ustanove domaći i/ili međunarodni stručnjaci u cilju pružanja stručne pomoći Zavodu.

(6) Revizija Studije izrađuje se u formi Dodatka Studije.

(7) Dodatak Studije iz stava 6. ovog člana predstavlja stručno obrazloženje razloga za reviziju.

(8) Zavod dostavlja Ministarstvu ili jedinici lokalne samouprave revidiranu Studiju radi izmjene Akta o zaštiti.

(9) Na osnovu revidirane Studije nadležni organ iz stava 3. ovog člana sprovodi postupak izmjene Akta o zaštiti a u skladu sa odredbama ovog zakona kojima je propisano njegovo donošenje.

(10) Proglašavanje druge kategorije unutar zaštićenog područja iz stava 1. tačka 1) ovog člana vrši se za kategorije II i V i unutar tih kategorija može se proglasiti kategorija I, III, IV i VI.

(11) Za proglašavanje druge kategorije unutar Nacionalnog parka „Sutjeska“ Tjentište i Nacionalnog parka „Kozara“ Prijedor, potrebno je za taj lokalitet izraditi Studiju iz člana 61. ovog zakona.

Član 66.

(1) Ako zaštićeno područje izgubi vrijednosti zbog kojih je zaštićeno, Zavod predlaže donošenje akta o prestanku važenja Akta o zaštiti organu koji je donio akt.

(2) Organ iz stava 1. ovog člana dužan je da u roku od šest mjeseci od prijema prijedloga Zavoda donese akt o prestanku zaštite i dostavi Zavodu radi brisanja iz Registra zaštićenih prirodnih dobara.

(3) Akt o prestanku važenja Akta o zaštiti dostavlja se Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove radi brisanja zabilježbe u javnim evidencijama o nepokretnostima.

(4) Zavod u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu akta o prestanku važenja Akta o zaštiti briše zaštićeno područje iz Registra zaštićenih prirodnih dobara.

Član 67.

(1) Područja koja imaju prirodne vrijednosti, zbog kojih su planirana za zaštitu, te predstavljaju značajno stanište divljih vrsta za koje postoji opasnost da će biti ozbiljno narušeno ili uništeno ukoliko se ne preduzmu mjere zaštite predstavljaju područja za koja se može proglasiti prethodna zaštita.

(2) Zahtjev za pokretanje postupka proglašavanja prethodne zaštite Ministarstvu mogu podnijeti Zavod, republički organi uprave, kao i drugi subjekti zaštite prirode iz člana 10. ovog zakona.

(3) Zavod priprema stručno obrazloženje na osnovu kojeg se izrađuje Akt o prethodnoj zaštiti.

(4) Vlada donosi Akt o prethodnoj zaštiti, koji se donosi u formi odluke, na prijedlog Ministarstva i po prethodno pribavljenim mišljenjima nadležnih ministarstava.

(5) Rok za davanje mišljenja iz stava 4. ovog člana je 30 dana.

(6) Aktom o prethodnoj zaštiti iz stava 4. ovog člana utvrđuje se područje pod prethodnom zaštitom, mjere, uslovi zaštite i rok na koji se određuje prethodna zaštita.

(7) Prethodna zaštita područja je zaštita koja traje do donošenja Akta o zaštiti i ne može biti duža od tri godine od dana stupanja na snagu Akta o prethodnoj zaštiti.

(8) Akt o prethodnoj zaštiti objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

1.2. Upravljanje i korišćenje zaštićenih područja

Član 68.

(1) Upravljanje zaštićenim područjem je djelatnost od opšteg interesa.

(2) Zaštićenim područjem upravlja pravno lice, odnosno Upravljač koji ispunjava stručne, kadrovske i organizacione uslove za obavljanje poslova očuvanja, unapređivanja, promovisanja prirodnih i drugih vrijednosti i održivog korišćenja zaštićenog područja.

(3) Upravljač se određuje Aktom o zaštiti.

(4) Ispunjenost uslova iz stava 2. ovog člana utvrđuje Ministarstvo, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave, u postupku izrade Akta o zaštiti.

(5) Organ nadležan za donošenje Akta o zaštiti može, za potrebe upravljanja jednim ili više zaštićenih područja, osnovati javno preduzeće ili javnu ustanovu.

(6) Upravljanje zaštićenim područjem, za koje Akt o zaštiti donosi Vlada, može se povjeriti jedinici lokalne samouprave na čijem području se nalazi zaštićeno područje, javnom preduzeću, javnoj ustanovi ili drugom pravnom licu koje ispunjava uslove iz stava 2. ovog člana.

(7) Upravljanje zaštićenim područjem, za koje Akt o zaštiti donosi skupština jedinice lokalne samouprave, može se povjeriti jednoj ili više jedinica lokalne samouprave na čijem području se nalazi zaštićeno područje koje ove poslove mogu povjeriti drugom pravnom licu koje ispunjava uslove iz stava 2. ovog člana.

(8) Ukoliko zaštićeno područje, izuzev nacionalnih parkova, obuhvata šume, šumsko zemljište i vodno zemljište u svojini Republike Srpske, Ministarstvo u saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede povjerava poslove upravljanja zaštićenim područjem u skladu sa ovim zakonom i propisima iz oblasti šumarstva i voda.

(9) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju stručni, kadrovski i organizacioni uslovi koje treba da ispunjava upravljač zaštićenog područja za obavljanje poslova očuvanja, unapređivanja, promovisanja prirodnih i drugih vrijednosti i održivog korišćenja zaštićenih područja.

Član 69.

(1) U upravljanju zaštićenim područjem Upravljač je dužan da:

- 1) čuva zaštićeno područje i sprovodi propisane mjere zaštite,
- 2) unapređuje i promoviše zaštićeno područje,
- 3) priprema plan upravljanja zaštićenim područjem u skladu sa Aktom o zaštiti,
- 4) obilježi granice zaštićenog područja i zone zaštite,
- 5) obezbijedi neometano odvijanje prirodnih procesa i održivog korišćenja zaštićenog područja,

6) vrši nadzor nad obavljanjem naučnih radova i stručnih istraživanja, daje saglasnost za snimanje filmova, postavljanje privremenih objekata na površinama u zaštićenom području i daje druga odobrenja u skladu sa ovim zakonom,

7) obezbijedi nadzor nad sprovođenjem uslova i mjera zaštite prirode,

8) prati kretanje i aktivnosti posjetilaca i obezbjeđuje obučene vodiče za turističke posjete,

9) vodi evidenciju o prirodnim vrijednostima i o tome dostavlja podatke Zavodu,

10) vodi evidenciju o ljudskim aktivnostima, djelatnostima i procesima koji predstavljaju faktor ugrožavanja i oštećenja zaštićenog područja i o tome dostavlja podatke Zavodu i Ministarstvu,

11) u saradnji sa nadležnim inspekcijama i Ministarstvom unutrašnjih poslova sprečava sve aktivnosti i djelatnosti koje su u suprotnosti sa Aktom o zaštiti i predstavljaju faktor ugrožavanja i devastacije zaštićenog područja,

12) vrši i druge poslove utvrđene zakonom i Aktom o zaštiti.

(2) Ukoliko se u postupku nadzora utvrdi da Upravljač ne izvršava obaveze ustanovljene Aktom o zaštiti, upravljanje zaštićenim područjem se povjerava drugom Upravljaču.

(3) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuje način obilježavanja granice zaštićenog područja, zona zaštite u zaštićenom području i zona zaštite izvan granice zaštićenog područja, ekološki značajnog područja ili ekološkog koridora.

Član 70.

(1) Upravljač je dužan da obezbijedi unutrašnji red i čuvanje zaštićenog područja u skladu sa propisom o unutrašnjem redu i čuvarskoj službi.

(2) Unutrašnji red i služba nadzora u nacionalnom parku regulišu se u skladu sa zakonom kojim se uređuju nacionalni parkovi.

(3) Upravljač uz saglasnost Ministarstva i po prethodno pribavljenom mišljenju Zavoda, donosi propis iz stava 1. ovog člana za zaštićena područja za koja Akt o zaštiti donosi Vlada.

(4) Upravljač uz saglasnost nadležnog organa jedinice lokalne samouprave i po prethodno pribavljenom mišljenju Zavoda, donosi propis iz stava 1. ovog člana za zaštićena područja za koja Akt o zaštiti donosi skupština jedinice lokalne samouprave.

(5) Propisom iz stava 1. ovog člana utvrđuju se pravila za sprovođenje propisanog režima zaštite, i to:

1) način na koji će se ponašati posjetioci, vlasnici i korisnici nepokretnosti pri kretanju, boravku i obavljanju poslova na zaštićenom području,

2) mjesta, površine i objekti u kojima se ograničava kretanje ili zabranjuje i ograničava obavljanje određenih radnji i trajanje tih mjera,

3) vrste divljih biljaka i životinja i druge prirodne i kulturne vrijednosti koje je zabranjeno uništavati, oštećivati ili uznemiravati,

4) vrste divljih biljaka i životinja čije je korišćenje, odnosno branje, sakupljanje i lov ograničen, kao i način i uslovi obavljanja tih radnji,

5) način saradnje sa pravnim licima, preduzetnicima i fizičkim licima koja po različitoj osnovi koriste ili su zainteresovani za korišćenje prirodnih bogatstava i prostora,

6) uslovi zaštite prilikom obavljanja naučnih istraživanja i obrazovnih aktivnosti,

7) uslovi i mjesta za sakupljanje otpada,

8) način održavanja urednosti i čistoće zaštićenog područja,

9) način i organizacija čuvarске službe, način vođenja evidencije, čuvanja zaštićenog prirodnog dobra, kao i oprema i sredstva neophodna za čuvanje i održavanje.

Član 71.

(1) Unutrašnji red i čuvanje zaštićenog područja sprovodi čuvarska služba, a u nacionalnom parku služba nadzora.

(2) Čuvarska služba se organizuje u skladu sa propisom iz člana 70. stav 1. ovog zakona.

(3) Zaposleni u čuvarskoj službi (u daljem tekstu: čuvar) dužan je da:

1) prati kretanje i aktivnosti posjetilaca i drugih korisnika u zaštićenom području,

2) obilazi zaštićeno područje i prati stanje biljnih i životinjskih vrsta, kao i drugih vrijednosti zaštićenog područja,

3) pruža podatke i pomoć posjetiocima i drugim korisnicima zaštićenog područja pri obilasku i razgledanju zaštićenog područja,

4) vodi svakodnevnu evidenciju o svojim aktivnostima,

5) obavlja i druge poslove u skladu sa ovim zakonom i propisom iz člana 70. stav 1. ovog zakona.

(4) Čuvar može obavljati i poslove čuvanja šuma, lovišta i vodotoka u skladu sa propisima koji uređuju oblast šumarstva, lovstva i ribarstva.

(5) Čuvar može biti lice koje, pored opštih uslova propisanih zakonom kojim se uređuju radni odnosi, ima najmanje srednju stručnu spremu, jednu godinu radnog iskustva u struci i položen stručni ispit za čuvara zaštićenog područja.

(6) Stručnim ispitom za čuvara zaštićenog područja, kao i nadzornika u nacionalnom parku (u daljem tekstu: stručni ispit) provjerava se poznavanje važećih propisa Republike Srpske iz oblasti zaštite prirode, kao i poznavanje vrijednosti zaštićenih područja na teritoriji Republike Srpske.

(7) Lica koja polažu stručni ispit iz stava 6. ovog člana plaćaju naknadu za polaganje stručnog ispita.

(8) Stručni ispit polaže se pred Komisijom za polaganje stručnog ispita (u daljem tekstu: Komisija) koju rješenjem imenuje ministar na period od četiri godine.

(9) Sastav komisije iz stava 8. ovog člana će po mogućnosti odražavati ravnopravnu zastupljenost polova.

(10) Članovi Komisije iz stava 8. ovog člana imaju pravo na naknadu za rad u Komisiji.

(11) Ministarstvo vodi evidenciju lica koja su položila stručni ispit za čuvara zaštićenog područja.

(12) Vlada donosi Uredbu kojom se propisuju visina naknade za troškove polaganja stručnog ispita za čuvara zaštićenog područja i nadzornika u nacionalnom parku i visina naknade članovima Komisije.

(13) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju uslovi i način polaganja stručnog ispita i izdavanja uvjerenja i vođenje evidencije o položenom stručnom ispitu za čuvara zaštićenog područja i nadzornika u nacionalnom parku, program stručnog ispita, sastav, imenovanje i način rada Komisije.

1.3. Sprovođenje zaštite u zaštićenim područjima

Član 72.

(1) Za nacionalne parkove Narodna skupština donosi Prostorni plan područja posebne namjene Republike Srpske.

(2) Organizacija, korišćenje, uređenje prostora i izgradnja objekata u zaštićenom području vrši se na osnovu zoning plana područja posebne namjene, kao i planskih dokumenata nižeg reda koji se donose na osnovu zakona kojim se reguliše uređenje prostora i građenje.

(3) Plan iz stava 1. ovog člana izrađuje se u skladu sa Aktom o zaštiti i uslovima iz člana 73. ovog zakona.

1.4. Plan upravljanja zaštićenim područjem

Član 73.

(1) Plan upravljanja zaštićenim područjem (u daljem tekstu: Plan upravljanja) se donosi za svako zaštićeno područje za period od deset godina.

(2) Za određena zaštićena područja, Aktom o zaštiti može biti predviđeno da se Plan upravljanja donosi za kraći period (pojedinačna stabla, drvoredi i slično).

(3) Planom upravljanja određuje se način sprovođenja zaštite, korišćenja i upravljanja zaštićenim područjem, smjernice i prioriteti za zaštitu i očuvanje prirodnih vrijednosti zaštićenog područja, kao i razvojne smjernice, uz uvažavanje potreba lokalnog stanovništva.

(4) Pravna lica, preduzetnici i fizička lica dužna su da obavljaju djelatnosti u zaštićenom području u skladu sa Planom upravljanja.

(5) Plan upravljanja analizira se tokom njegovog sprovođenja, a po potrebi može se vršiti njegova revizija.

(6) Plan upravljanja za zaštićena područja iz člana 60. st. 1, 2. i 5. ovog zakona donosi Vlada na prijedlog Ministarstva.

(7) Plan upravljanja za zaštićena područja iz člana 60. st. 3. i 4. ovog zakona donosi skupština jedinice lokalne samouprave uz prethodnu saglasnost Ministarstva i uz stručno mišljenje Zavoda.

(8) Nadležni organi za donošenje plana upravljanja dužni su da obezbjede učešće javnosti u postupku donošenja plana, putem javnog uvida u skladu sa članom 97. ovog zakona.

(9) Plan upravljanja donosi se najkasnije u roku od dvije godine od dana donošenja Akta o zaštiti, a za njegovu pripremu je odgovoran Upravljač.

(10) Do donošenja Plana upravljanja, zaštita i upravljanje zaštićenim područjem sprovodi se na osnovu Programa za sprovođenje mjera upravljanja koji donosi Upravljač, u roku od tri mjeseca od dana donošenja Akta o zaštiti, uz prethodno pribavljeno mišljenje Zavoda i saglasnost Ministarstva.

(11) Godišnji izvještaj o radu Upravljač dostavlja nadležnom organu do 15. marta tekuće godine za prethodnu godinu.

(12) Plan upravljanja zaštićenim područjem koje je istovremeno i područje ekološke mreže u skladu sa ovim zakonom, sadrži sve elemente upravljanja tim dijelom ekološke mreže.

(13) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju mjere upravljanja, izrada i sadržaj programa i plana upravljanja zaštićenim područjem.

1.5. Savjet korisnika zaštićenog područja

Član 74.

(1) U cilju međusobne saradnje na zaštiti i održivom korišćenju prirodnih vrijednosti i resursa, kao i obezbjeđivanja interesa lokalnog stanovništva i drugih korisnika zaštićenog područja Upravljajući će osnovati Savjet korisnika zaštićenog područja (u daljem tekstu: Savjet korisnika) koji radi bez naknade.

(2) Savjet korisnika, pored Upravljajuća čine predstavnici jedinica lokalnih samouprava, organizacija i udruženja čija se aktivnost odvija na području zaštićenog područja i njega mogu činiti:

- 1) po jedan član iz svake jedinice lokalne samouprave zaštićenog područja,
- 2) jedan član predstavnik korisnika ili vlasnika šuma,
- 3) jedan član predstavnik Lovačkog saveza Republike Srpske, iz članstva lovačkog udruženja kojem teritorijalno pripada zaštićeno područje,
- 4) jedan član predstavnik ribolovačkih udruženja kojem teritorijalno pripada zaštićeno područje,
- 5) jedan član predstavnik poljoprivrednika sa zaštićenog područja,
- 6) jedan član predstavnik turističkih organizacija jedinice lokalne samouprave sa zaštićenog područja,
- 7) jedan član predstavnik lokalnih udruženja građana sa zaštićenog područja ili organizacija čije su aktivnosti vezane za zaštićeno područje.

(3) U rad Savjeta korisnika mogu se uključivati i druga zainteresovana lica, sa savjetodavnim glasom.

(4) Sastav Savjeta korisnika će po mogućnosti odražavati ravnopravnu zastupljenost polova.

(5) Savjet korisnika donosi preporuke o aktivnostima vezanim za zaštićeno područje u skladu sa Aktom o zaštiti i upućuje ih Upravljajuću.

(6) Savjet korisnika donosi poslovnik o radu.

(7) Upravljajući saziva najmanje jednom godišnje Savjet korisnika.

1.6. Ograničenja i zabrane u zaštićenim područjima

1.6.1. Zabrana izvođenja radova i aktivnosti u zaštićenim područjima

Član 75.

(1) U zaštićenom području zabranjeni su radovi i aktivnosti, odnosno izvođenje projekata, koji oštećuju, narušavaju i mijenjaju osobine i vrijednosti zbog kojih je područje zaštićeno.

(2) Za radove i aktivnosti, odnosno izvođenje projekata u zaštićenom području sprovodi se postupak procjene uticaja na životnu sredinu, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita životne sredine.

(3) Za radove i aktivnosti, odnosno projekte za koje se ne sprovodi postupak procjene uticaja na životnu sredinu, a za koje je potrebno pribavljanje odgovarajuće dozvole, kao i za radove, aktivnosti, odnosno izvođenje projekata za koje prema posebnom propisu nije potrebno odobrenje za gradnju, druga dozvola ili odobrenje, a koji mogu imati uticaj na vrijednosti i

obilježja zaštićenog dobra, izvođač radova, odnosno nosilac projekta, dužan je da od Zavoda pribavi stručno mišljenje o uslovima i mjerama zaštite prirode, u skladu sa ovim zakonom.

(4) Planirane radove i aktivnosti, odnosno izvođenje projekta iz ovog člana nosilac projekta dužan je da pismeno prijavi Upravljaču, koji je u obavezi da ga upozna o mogućnostima za obavljanje tih aktivnosti, kao i o daljoj proceduri.

Član 76.

(1) U zaštićenim područjima zabranjena je primjena sredstava za zaštitu bilja u skladu sa zakonom kojim se uređuju sredstva za zaštitu bilja.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, može se dozvoliti upotreba sredstava za zaštitu bilja, u skladu sa propisom koji reguliše primjenu sredstava za zaštitu bilja, jedino u slučaju suzbijanja karantinskih ili regulisanja nekarantinskih štetnih organizama ili drugih štetnih organizama, a na osnovu odobrenja Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, a uz saglasnost Ministarstva.

1.6.2. Pristup zaštićenim područjima

Član 77.

(1) Zaštićena područja mogu se posjećivati na način koji ne ugrožava njihove prirodne vrijednosti niti sprovođenje mjera zaštite.

(2) Posjećivanje zaštićenog područja dopušteno je svima pod jednakim uslovima u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.

(3) Ako bi posjećivanje zaštićenog područja moglo ugroziti njegovo očuvanje i sigurnost posjetioca, ono će se zabraniti ili ograničiti aktom Upravljača.

Član 78.

(1) Vlasnik dijela zaštićenog područja dužan je dozvoliti pristup tom dijelu područja radi zadovoljenja naučnih, edukativnih, estetskih i kulturnih potreba društva.

(2) Aktivnosti iz stava 1. ovog člana sprovode se u skladu sa ovim zakonom i uslovima utvrđenim Aktom o zaštiti.

2. Zaštićene vrste

Član 79.

(1) Divlje vrste koje su ugrožene ili mogu postati ugrožene, koje imaju poseban značaj iz genetičkog, ekološkog, ekosistemskog, naučnog, zdravstvenog, ekonomskog i drugog aspekta, štite se kao strogo zaštićene divlje vrste ili zaštićene divlje vrste.

(2) Strogo zaštićenim vrstama proglašavaju se divlje vrste koje su ugrožene ili su usko rasprostranjeni endemi ili divlje vrste za koje je takav način zaštite propisan važećim međunarodnim ugovorima.

(3) Strogo zaštićenom divljom vrstom može se proglasiti:

- 1) vrsta iščezla u Republici Srpskoj i vraćena programom reintrodukcije,
- 2) krajnje ugrožena divlja vrsta,

- 3) ugrožena divlja vrsta,
- 4) reliktna vrsta,
- 5) lokalni endemit,
- 6) stenoendemit,
- 7) međunarodno značajna i zaštićena divlja vrsta,
- 8) vrsta od posebnog značaja za Republiku Srpsku,
- 9) vrsta kojoj je iz drugih razloga potrebna stroga zaštita.

(4) Zaštićenom divljom vrstom može se proglasiti:

- 1) ranjiva divlja vrsta,
- 2) endemična vrsta,
- 3) indikatorska, ključna i „kišobran” vrsta,
- 4) reliktna vrsta,
- 5) međunarodno značajna i zaštićena divlja vrsta,

6) vrsta koja nije ugrožena ali se zbog njenog izgleda može lako zamijeniti sa ugroženom vrstom.

(5) Zaštita divljih vrsta koja nije uređena ovim zakonom reguliše se posebnim propisima iz oblasti šumarstva, lovstva i ribarstva.

2.1. Proglašavanje zaštićenih vrsta

Član 80.

(1) Vlada donosi uredbu o Crvenoj listi kojom se utvrđuje spisak ugroženih divljih vrsta raspoređenih po kategorijama ugroženosti.

(2) Uredba iz stava 1. ovog člana donosi se na prijedlog Ministarstva, a po prethodno pribavljenom stručnom obrazloženju Zavoda i mišljenju Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske.

Član 81.

(1) Vlada donosi uredbu kojom se utvrđuju divlje vrste strogo zaštićenim divljim vrstama i zaštićenim divljim vrstama, mjere zaštite za strogo zaštićene i zaštićene divlje vrste biljaka, životinja i gljiva, kao i mjere zaštite njihovih staništa.

(2) Uredba iz stava 1. ovog člana se donosi na prijedlog Ministarstva, a po prethodno pribavljenom stručnom obrazloženju Zavoda i mišljenju Ministarstva poljoprivrede, šumarstvo i vodoprivrede.

(3) Stručno obrazloženje Zavoda iz stava 2. ovog člana zasniva se na procjeni ugroženosti pojedinih vrsta, uredbi o Crvenoj listi iz člana 80. stav 1. ovog zakona, listama divljih vrsta od interesa za Evropsku uniju, međunarodnim crvenim listama, obavezama iz potvrđenih međunarodnih ugovora i drugoj stručnoj i naučnoj dokumentaciji.

(4) O vrstama iz stava 1. ovog člana brinu se Upravljači, javna preduzeća za gazdovanje šumama, korisnici lovišta i ribarskih područja koji su dužni da planiraju i sprovode mjere i aktivnosti na upravljanju populacijama strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta u skladu sa ovim i posebnim zakonima.

(5) Strogo zaštićena i zaštićena divlja vrsta može biti zaštićena na teritoriji cijele Republike Srpske ili na pojedinim njenim dijelovima.

Član 82.

(1) Vrste od republičkog značaja su divlje vrste koje uživaju poseban status i u skladu sa svojim statusom zahtijevaju poseban način upravljanja.

(2) Vlada donosi odluku kojom se utvrđuje vrsta od republičkog značaja na prijedlog Ministarstva, a po prethodno pribavljenom mišljenju Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

(3) Odluka iz stava 2. ovog člana donosi se na osnovu stručne osnove koju izrađuje Zavod u saradnji sa drugim stručnim i/ili naučnim ustanovama.

(4) Ministarstvo obezbjeđuje učešće javnosti u postupku donošenja odluke kojom se utvrđuje vrsta od republičkog značaja, putem javnog uvida u skladu sa članom 97. ovog zakona.

(5) Odluka iz stava 2. ovog člana objavljuje se u Službenom glasniku Republike Srpske.

(6) Za utvrđenu vrstu od republičkog značaja, Plan upravljanja vrstom donosi Ministarstvo, na prijedlog Zavoda.

2.2. Zabranjene radnje sa strogo zaštićenim i zaštićenim vrstama

Član 83.

(1) Nije dozvoljeno korišćenje, uništavanje i preduzimanje drugih aktivnosti kojima bi se mogle ugroziti strogo zaštićene vrste biljaka, životinja i gljiva i njihova staništa.

(2) U smislu stava 1. ovog člana nije dozvoljeno:

1) uništavati jedinke biljaka i gljiva i njihovih razvojnih oblika, branjem, sakupljanjem, sječenjem ili iskopavanjem i čupanjem iz korijena, u svim fazama biološkog ciklusa i ugrožavati ili uništavati njihova staništa,

2) držati i trgovati samoniklim strogo zaštićenim biljkama i gljivama i njihovim razvojnim oblicima,

3) hvatati, držati ili ubijati strogo zaštićene vrste životinja u svim fazama biološkog ciklusa, oštećivati ili uništavati njihove razvojne oblike, jaja, gnijezda i legla, kao i područja njihovog razmnožavanja i odmaranja, kao i ugrožavati ili uništavati njihova staništa i slično,

4) uznemiravati, naročito u vrijeme razmnožavanja, podizanja mladih, migracije i hibernacije,

5) presijecati migratorne puteve,

6) prikrivati, držati, uzgajati, trgovati, izvoziti, prevoziti, otuđivati ili na bilo koji način pribavljati i javno izlagati životinje, uključujući sve njihove derivate i razvojne oblike.

Član 84.

(1) Izuzetno od odredbe člana 83. ovog zakona, u slučaju opravdanog javnog interesa i pod uslovom da izuzeće nije štetno po opstanak populacija strogo zaštićenih divljih vrsta u povoljnom stanju očuvanja u njihovom prirodnom području rasprostranjenosti, Ministarstvo može dozvoliti radnje radi:

1) istraživanja i obrazovanja, upravljanja populacijom, ponovnog naseljavanja, ponovnog unošenja i uzgoja u in situ i eks situ uslovima,

2) sprečavanja ozbiljne štete na usjevima, stoci, šumama, ribnjacima, vodi i dr.,

3) radi zaštite javnog zdravlja i javne bezbjednosti ili drugih razloga od javnog interesa, uključujući razloge socijalne ili ekonomske prirode i korisne posljedice od prvenstvenog značaja za životnu sredinu,

4) sakupljanja matičnih jedinki u cilju razmnožavanja, gajenja njihovih potomaka i prometa u komercijalne svrhe u za to registrovanim plantažnim i farmerskim objektima uz uslov da se dio jedinki vrati na prirodna staništa,

5) sakupljanja zaštićenih vrsta biljaka, gljiva ili životinja uključujući sve njihove derivata i razvojne oblike za potrebe prirodnjačkih zbirki u muzejima, fakultetima, i institutima radi dokumentovanja postojećeg stanja i obrazovnih potreba.

(2) Pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice podnosi zahtjev Ministarstvu za izdavanje dozvole za radnje iz stava 1. ovog člana.

(3) Zahtjev za izdavanje dozvole iz stava 2. ovog člana sadrži:

1) naziv vrste,

2) razloge, svrhu i cilj korišćenja,

3) stručno obrazloženje o načinu (sredstva, mjere ili metode), mjestu i vremenu obavljanja radnji i štetnim posljedicama (rizicima), kao i o drugim dokazima i relevantnim činjenicama od značaja za konkretan slučaj.

(4) Stručno obrazloženje za zahtjev iz stava 2. ovog člana priprema stručna i/ili naučna ustanova.

(5) Ministarstvo donosi rješenje kojim se izdaje dozvola za obavljanje radnji iz stava 1. ovog člana po prethodno pribavljenom mišljenju Zavoda i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske.

(6) Rješenje kojim se izdaje dozvola je konačno u upravnom postupku i protiv njega nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

Član 85.

(1) Sakupljanje i korišćenje zaštićenih divljih vrsta gljiva, životinja, biljaka i njihovih dijelova u cilju prerade, trgovine, kao i plantažnog i farmerskog uzgoja obavlja se na osnovu rješenja kojim se izdaje dozvola za sakupljanje i korišćenje, koju izdaje Ministarstvo, uz prethodno pribavljeno mišljenje Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Zavoda.

(2) Korišćenje i sakupljanje zaštićenih divljih vrsta dozvoljeno je isključivo na način kojim se ne ugrožava povoljno stanje njihove populacije.

(3) Pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice podnosi zahtjev za izdavanje dozvole iz stava 1. ovog člana.

(4) Zahtjev za izdavanje dozvole iz stava 3. ovog člana sadrži:

1) naziv vrste,

2) razloge, svrhu i cilj korišćenja,

3) stručno obrazloženje o načinu (sredstva, mjere ili metode), mjestu i vremenu obavljanja radnji i štetnim posljedicama (rizicima), kao i o drugim dokazima i relevantnim činjenicama od značaja za konkretan slučaj.

(5) Stručno obrazloženje iz stava 4. tačka 3) ovog člana priprema stručna i/ili naučna ustanova.

(6) Ukoliko se zaštićena divlja vrsta iz stava 1. ovog člana nalazi u šumama i na šumskim zemljištima u svojini Republike Srpske, izuzev šuma i šumskog zemljišta u nacionalnim parkovima, njeno korišćenje i sakupljanje se vrši u skladu sa propisima iz oblasti šumarstva.

(7) Rješenje kojim se izdaje dozvola je konačno u upravnom postupku i protiv njega nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

Član 86.

Zavod vodi evidenciju strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta radi utvrđivanja i praćenja stanja populacija, koje uključuje i divlje vrste čije je korišćenje regulisano propisima iz oblasti lovstva, šumarstva i ribarstva.

3. Zaštićeni minerali i fosili

Član 87.

(1) Vlada, na prijedlog Ministarstva, a uz stručno obrazloženje Zavoda, donosi Akt o zaštiti minerala i fosila, koji su značajni zbog svoje rijetkosti, veličine i izgleda ili obrazovnog i naučnog značaja.

(2) Akt iz stava 1. ovog člana donosi se u formi odluke.

(3) Mjere zaštite zaštićenih minerala i fosila i način njihovog korišćenja detaljnije se određuju aktom iz stava 1. ovog člana.

(4) Ministarstvo obezbjeđuje učešće javnosti u postupku donošenja odluke iz stava 1. ovog člana, putem javnog uvida u skladu sa članom 97. ovog zakona.

(5) Akt o zaštiti minerala i fosila objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

(6) Akt o zaštiti minerala i fosila može odrediti čuvanje minerala i fosila na mjestu gdje su nađeni (in situ) ili ukoliko se ne mogu zaštititi na taj način, minerali i fosili mogu se povjeriti na čuvanje ovlašćenim stručnim i/ili naučnim ustanovama (muzeji, instituti, univerziteti itd.).

Član 88.

(1) Zabranjeno je uništavati zaštićene minerale i fosile te sprovoditi zahvate i radnje koji mogu dovesti do oštećenja zaštićenih minerala i fosila i njihova nalazišta.

(2) Zabranjeno je uzimati iz prirode i izvoziti zaštićene minerale i fosile.

4. Prava i ograničenja osoba u zaštićenim dijelovima prirode

Član 89.

(1) Ako se zemljište ili druga nepokretnost koja se nalazi u zaštićenom području ne može iskorišćavati ili je njihovo iskorišćavanje ograničeno, vlasnik zemljišta odnosno nepokretnosti ima pravo na naknadu u visini umanjenih prihoda na teret subjekata u čiju korist je ustanovljeno to ograničenje.

(2) Pravo svojine na zemljištu ili drugoj nepokretnosti koja se nalazi u zaštićenom području može se oduzeti ili ograničiti samo u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje eksproprijacija.

Član 90.

(1) Pravno ili fizičko lice kome bi strogo zaštićene i zaštićene divlje vrste mogle prouzrokovati imovinsku ili drugu štetu dužno je da na primjeren način i o svom trošku preduzme sve dozvoljene radnje i aktivnosti da bi spriječilo nastanak štete.

(2) Pod radnjom ili aktivnosti u smislu stava 1. ovog člana podrazumijeva se ograđivanje, čuvanje dobara i rastjerivanje strogo zaštićenih i zaštićenih divljih životinjskih vrsta.

(3) Radnje i aktivnosti iz stava 2. ovog člana vrše se na način da se ne ugroze strogo zaštićene i zaštićene divlje vrste.

(4) Na naknadu štete koju prouzrokuju divlje vrste licima iz stava 1. ovog člana primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje oblast lovstva.

Član 91.

(1) Pravna lica, preduzetnici ili fizička lica dužna su da nadoknade štetu koju prouzrokuju povredama ovog zakona.

(2) Visina nadoknade štete utvrđuje se na osnovu vještačenja ovlašćenog stručnog lica, a u slučaju spora o visini štete odlučuje sud.

(3) Sredstva ostvarena od nadoknade štete iz stava 2. ovog člana prihod su budžeta Republike i koriste se za zaštitu prirode.

5. Registar zaštićenih prirodnih dobara

Član 92.

(1) Zaštićena prirodna dobra upisuju se u Registar zaštićenih prirodnih dobara (u daljem tekstu: Registar).

(2) Registar iz stava 1. ovog člana vodi Zavod.

(3) Upis zaštićenih prirodnih dobara i brisanje iz Registra vrši se na osnovu Akta o zaštiti, akta o prestanku važenja Akta o zaštiti i akta o prethodnoj zaštiti donesenim u skladu sa ovim zakonom.

(4) Podaci iz Registra su javni.

(5) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuje Registar zaštićenih prirodnih dobara.

GLAVA VII

USLOVI ZA OBAVLJANJE PREKOGRANIČNOG PROMETA DIVLJIM VRSTAMA

Član 93.

(1) Ministarstvo rješenjem daje saglasnost o ispunjenosti uslova za obavljanje uvoza, izvoza, unosa, iznosa ili tranzita i uzgoja ugroženih i zaštićenih biljnih i životinjskih divljih vrsta, njihovih dijelova i derivata zaštićenih na osnovu zakona, ratifikovanih međunarodnih ugovora i opšteprihvaćenih pravila međunarodnog prava uz prethodno pribavljeno mišljenje Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

(2) Fizičko lice, preduzetnik ili pravno lice podnosi Ministarstvu zahtjev za izdavanje rješenja iz stava 1. ovog člana, uz prateću dokumentaciju propisanu pravilnikom iz stava 6. ovog člana.

(3) Uz zahtjev se podnosi, po potrebi, i mišljenje naučne ili stručne ustanove o prekograničnom prometu divljih vrsta.

(4) Ministarstvo rješenjem utvrđuje listu naučnih i stručnih ustanova za davanje mišljenja u postupku izdavanja saglasnosti o ispunjenosti uslova za prekogranični promet divljim vrstama.

(5) Rješenje iz stava 4. ovog člana objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“ i na internet stranici Ministarstva.

(6) U cilju zaštite ugroženih i zaštićenih biljnih i životinjskih divljih vrsta, ministar donosi pravilnik kojim se propisuju uslovi za obavljanje uslova pod kojima se obavlja uvoz, izvoz, unos, iznos, tranzit i uzgoj vrsta iz stava 1. ovog člana, postupak i dokumentaciju za davanje saglasnosti i drugih akata (potvrde, certifikati, mišljenja), popis divljih vrsta, njihovih dijelova i derivata koji podliježu saglasnosti, sadržina, izgled i način vođenja registra izdatih rješenja, način obilježavanja životinja ili pošiljki i način sprovođenja nadzora i vođenja evidencije o izdatim saglasnostima.

(7) Pri uvozu, izvozu, unosu, iznosu i tranzitu, žive životinje moraju se prevoziti i čuvati na način kojim se neće izazvati stvaranje boli ili mučenje životinje, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita i dobrobit životinja.

(8) Uvoz, izvoz, unos, iznos i tranzit zaštićenih divljih vrsta, njihovih dijelova i derivata obavezno se prijavljuje organu nadležnom organu za indirektno oporezivanje, u skladu sa posebnim propisima.

(9) Veterinarsko-zdravstveni i fitosanitarni pregled i kontrolu pošiljki iz stava 1. ovog člana nad kojima postoji nadležnost granične veterinarske i fitosanitarne inspekcije sprovodi se u skladu sa posebnim propisima.

GLAVA VIII PRAĆENJE STANJA I INFORMACIONI SISTEM ZAŠTITE PRIRODE

Član 94.

(1) Istraživanje divljih vrsta, zaštićenih područja, speleoloških objekata, minerala i fosila i ostala istraživanja biološke raznovrsnosti vrši se na osnovu stručnog mišljenja Zavoda, kojim se utvrđuju uslovi istraživanja, a na zahtjev pravnog ili fizičkog lica.

(2) Za istraživanje koje se obavlja u zaštićenom području izvođač je dužan da pribavi i saglasnost Upravljača.

(3) Zahtjev iz stava 1. ovog člana sadrži podatke o:

- 1) izvođaču,
- 2) lokaciji,
- 3) načinu izvođenja,
- 4) vremenu u kojem će se izvoditi zahvat, radnja ili istraživanje,
- 5) opremi, alatima i mašinama koje će koristiti.

(4) Stručno mišljenje iz stava 1. ovog člana sadrži mjere zaštite prirode i druge uslove kojih se izvođač zahvata, radnji ili istraživanja mora pridržavati, rok na koji se dopušta sprovođenje zahvata radnji ili istraživanja, te obavezu podnošenja Izvještaja o rezultatima istraživanja.

(5) Izvještaj o rezultatima istraživanja iz stava 4. ovog člana dostavlja se Zavodu i Upravljaču.

Član 95.

(1) Zavod vodi Informacioni sistem zaštite prirode, vrši praćenje stanja, prikuplja, obrađuje i objedinjuje podatke o stanju prirode, izrađuje izvještaje i ažurira podatke za Informacioni sistem zaštite prirode.

(2) Izvještaj o sprovedenim aktivnostima Zavoda za prethodnu godinu, Zavod je dužan da dostavi Ministarstvu do 31. januara tekuće godine.

Član 96.

(1) Zavod uspostavlja i organizuje praćenje stanja očuvanosti prirode.

(2) Praćenje stanja očuvanosti prirode obuhvata:

1) praćenje i ocjenu stanja divljih vrsta, njihovih staništa, tipova staništa,

2) praćenje stanja ugroženih vrsta i staništa,

3) praćenje ptica močvarica i ptica grabljivica, kao i rijetkih i ugroženih vrsta ptica, koje prirodno nastanjuju područje Republike Srpske,

4) praćenje stanja zaštićenih prirodnih dobara i drugih dijelova prirode,

5) izradu protokola za praćenje vrsta, taksonomskih grupa i staništa.

(3) Zavod obezbjeđuje tehničku podršku za pohranjivanje i analizu prikupljenih podataka, kako bi se osiguralo da će svi podaci biti u vlasništvu nadležnih institucija Republike Srpske.

(4) Zavod prikupljene i obrađene podatke iz stava 3. ovog člana ne smije distribuirati drugoj instituciji, domaćoj i međunarodnoj organizaciji, niti objavljivati na bilo koji način bez saglasnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

(5) Podaci prikupljeni praćenjem stanja očuvanosti prirode su javni, osim ako se radi o podacima o kritično ugroženim vrstama ili o podacima o rasprostranjenosti endemičnih vrsta ili njihovih staništa, te o podacima izuzetno rijetkih fosila i minerala.

(6) Dokumentacija i podaci o inventarizaciji biodiverziteta i geodiverziteta, te praćenju stanja očuvanosti prirode, a posebno zaštićenih prirodnih dobara prikupljaju se i čuvaju u Zavodu.

GLAVA IX

PRISTUP INFORMACIJAMA I UČEŠĆE JAVNOSTI

Član 97.

(1) Ministarstvo, jedinice lokalne samouprave i Upravljači koji upravljaju zaštićenim prirodnim dobrima dužni su da obezbijede javnost podataka u vezi sa stanjem i zaštitom prirode.

(2) Javnost podataka iz stava 1. ovog člana obezbjeđuje se putem internet stranice ili putem drugih izvora informisanja.

(3) U slučaju neposredne prijetnje prirodi i zdravlju ljudi ili ugrožavanja i oštećenja prirode, javnost se obavještava o preduzimanju potrebnih mjera i radnji radi sprečavanja ili ublažavanja štete koja bi mogla proisteći iz te opasnosti.

(4) Tokom izrade akata o zaštiti iz člana 62. ovog zakona, plana upravljanja iz člana 73. ovog zakona, odluke o proglašenju vrste od republičkog značaja iz člana 82. ovog zakona, kao i akta o zaštiti minerala i fosila iz člana 87. ovog zakona, Ministarstvo i jedinica lokalne samouprave obezbjeđuju učešće javnosti, putem javnog uvida.

(5) Postupak javnog uvida u akte o zaštiti prirodnih vrijednosti, koji sprovodi Ministarstvo, odnosno jedinice lokalne samouprave, traje 30 dana, dok postupak javnog uvida u plan upravljanja i druge akte traje 15 dana.

(6) Obavještenje o javnom uvidu objavljuje se na internet stranici nadležnog organa i u jednom od dnevnih listova u Republici Srpskoj, sa podacima o mjestu i vremenu gdje se mogu pregledati kartografska i druga dokumenta.

(7) Ministarstvo, odnosno jedinice lokalne samouprave, nakon izvršenog javnog uvida, dužne su da razmotre podnesene primjedbe i izvrše ocjenu njihove opravdanosti.

Član 98.

(1) Ministarstvo, jedinice lokalne samouprave, Zavod i Upravljači dužni su da promovišu prirodne vrijednosti, te da podstiču zaštitu i unapređenje prirode.

(2) U cilju promocije zaštite prirode, Međunarodni dan biološke raznovrsnosti obilježava se 22. maja.

Član 99.

(1) Radi promovisanja zaštite prirode i identifikacije službenog lica u postupku nadzora i preduzimanja mjera na zaštiti prirode koristi se znak zaštite prirode.

(2) Ministar donosi pravilnik kojim se detaljnije propisuje izgled znaka zaštite prirode, postupak i uslovi za njegovo korišćenje.

Član 100.

(1) Priznanja za postignuća u području zaštite prirode dodjeljuju se za:

- 1) ostvarene rezultate na podsticanju i promociji zaštite prirode,
- 2) ostvarene rezultate rada na projektima i programima u zaštiti prirode,
- 3) razvoj sistema obrazovanja o zaštiti prirode u vaspitanju i obrazovanju,
- 4) dostignuća pojedinca za razvoj i unapređenje zaštite prirode u Republici Srpskoj i na međunarodnom nivou,
- 5) naučnoistraživački doprinos razvoju i unapređenju zaštite prirode,
- 6) doprinos stručnih institucija i udruženja razvoju i unapređenju zaštite prirode,
- 7) ostvarene rezultate rada u nadležnim ustanovama i institucijama u oblasti zaštite prirode.

(2) Priznanja za postignuća u području zaštite prirode dodjeljuje Ministarstvo.

GLAVA X

FINANSIRANJE ZAŠTITE PRIRODE

Član 101.

(1) Sredstva za finansiranje zaštite prirode obezbjeđuju se iz:

- 1) budžeta Republike Srpske,
- 2) budžeta jedinica lokalne samouprave,
- 3) sredstava Fonda za zaštitu životne sredine i energetske efikasnost Republike Srpske,

- 4) vlastitih prihoda,
- 5) drugih izvora u skladu sa ovim zakonom.

(2) Sredstva za finansiranje zaštite prirode obezbjeđuju se kroz koncesione naknade i druge odgovarajuće modele za realizaciju koncesija u skladu sa zakonom kojim se uređuju koncesije.

(3) Jedinice lokalne samouprave, na čijoj teritoriji se nalaze zaštićena područja dužne su izdvojiti dio namjenskih sredstava za održivi razvoj zaštićenih područja, kroz projektne aktivnosti, u skladu sa zakonom kojim se uređuju šume.

(4) Dio sredstava za unapređivanje opštekorisnih funkcija šuma (proširena reprodukcija), koja se obezbjeđuju u skladu sa zakonom kojim se uređuju šume, izdvaja se za podršku zaštićenim područjima.

(5) Finansiranje zaštite prirode može se obezbijediti i sredstvima kao što su:

- 1) donacije,
- 2) krediti,
- 3) sredstva međunarodne pomoći,
- 4) sredstva stranih ulaganja namijenjenih za zaštitu prirode,
- 5) sredstva iz instrumenata, programa i fondova Evropske unije, Ujedinjenih nacija i drugih međunarodnih organizacija,
- 6) drugi finansijski mehanizmi.

(6) Sredstva za finansiranje zaštite prirode koriste se za očuvanje, zaštitu i unapređenje biodiverziteta i geodiverziteta u skladu sa strategijama, planovima i programima, kao i za unapređenje upravljanja zaštićenim područjem.

Član 102.

(1) Vlastiti prihodi iz člana 101. stav 1. tačka 4) ovog zakona se koriste za zaštitu i unapređenje zaštićenog područja i mogu biti:

- 1) naknada za ulazak u zaštićeno područje (ulaznice),
- 2) naknada za obavljanje turističkih, ugostiteljskih, prodajnih i drugih djelatnosti,
- 3) naknada za pružanje usluga u zaštićenom području (iznajmljivanje bicikala, čamaca, usluga vodiča i dr.),
- 4) naknada za parkiranje, logorovanje, kampovanje i slično,
- 5) naknada za korišćenje posebno uređenog terena (sportski tereni i slično),
- 6) naknada za korišćenje zemljišta za organizovanje priredbi, manifestacija i slično i
- 7) i druge naknade ostvarene od usluga koje se pružaju na zaštićenom području.

(2) Odluku o visini i načinu prikupljanja naknada iz stava 1. ovog člana donosi pravno lice koje upravlja zaštićenim područjem.

(3) Odluka iz stava 2. ovog člana donosi se uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

(4) Obveznik plaćanja naknade za korišćenje zaštićenog područja je korisnik zaštićenog područja, uključujući i posjetioca, koje koristi zaštićeno područje.

(5) Posjetilac je lice koje samostalno ili organizovano preko turističke ili druge organizacije dolazi u zaštićeno područje radi upoznavanja sa prirodnim ili kulturno-istorijskim vrijednostima zaštićenog područja, odmora, rekreacije ili korišćenja drugih usluga.

(6) Lica koja imaju prebivalište ili su vlasnici zemljišta na zaštićenom području ili obavljaju službene radnje na zaštićenom području ili posluju sa pravnim licem koje upravlja zaštićenim područjem, ne smatraju se posjetiocima iz stava 5. ovog člana.

GLAVA XI NADZOR

Član 103.

Upravni nadzor nad primjenom odredaba ovog zakona i propisa donesenih na osnovu zakona vrši Ministarstvo.

Član 104.

Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona i drugih propisa donesenih na osnovu njega vrše inspektori Republičke uprave za inspeksijske poslove i jedinica lokalne samouprave (u daljem tekstu: nadležni inspektori).

Član 105.

- (1) U vršenju inspeksijskog nadzora nadležni inspektor je ovlašten da:
- 1) zabrani korišćenje i upotrebu zaštićenih prirodnih vrijednosti i drugih dijelova prirode bez odobrenja ili protivno odobrenju,
 - 2) naredi sprovođenje uslova i mjera zaštite prirode, drugih akata izdatih na osnovu ovoga zakona i drugih propisa,
 - 3) naredi sprovođenje kompenzacijskih mjera,
 - 4) naredi izradu programa ili plana upravljanja zaštićenim područjem, kao i drugih akata zaštićenog područja,
 - 5) naredi sprovođenje programa ili plana upravljanja zaštićenim područjem,
 - 6) zabrani radnje koje mogu prouzrokovati promjene i oštećenja na zaštićenom području ili drugim zaštićenim prirodnim dobrima,
 - 7) naredi sprovođenje mjera neposredne zaštite, očuvanja i korišćenja zaštićenih prirodnih dobara,
 - 8) naredi sprovođenje mjera radi zaštite divljih vrsta i njihovih staništa,
 - 9) zabrani postupanje sa divljim vrstama koje je u suprotnosti sa saglasnosti o ispunjenosti uslova za obavljanje izvoza, uvoza, unosa, iznosa ili tranzita i uzgoja ugroženih i zaštićenih biljnih i životinjskih divljih vrsta, njihovih dijelova i derivata,
 - 10) zabrani unošenje i premještanje divljih vrsta u prirodu ako je u suprotnosti sa odredbama ovog zakona,
 - 11) naredi informisanje javnosti o stanju prirode i planu upravljanja zaštićenim područjem,
 - 12) naredi sprovođenje drugih propisanih uslova i mjera zaštite biološke i pejzažne raznovrsnosti utvrđenih ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona,
 - 13) naredi sprovođenje praćenja stanja prirode i njenih vrijednosti,
 - 14) naredi vođenje registara zaštićenih prirodnih dobara i druge propisane evidencije,
 - 15) zabrani da se genetički materijal koristi suprotno odredbama ovog zakona i posebnim propisima,
 - 16) naredi da Upravljač zaštićenog područja izvršava obaveze ustanovljene Aktom o zaštiti,
 - 17) naredi da Upravljač zaštićenog područja sprovodi propisane mjere zaštite,
 - 18) naredi Upravljaču vođenje evidencije o prirodnim vrijednostima, o ljudskim aktivnostima, kao i o djelatnostima i procesima koje predstavljaju faktor ugrožavanja i oštećenja zaštićenog područja,

19) zabrani korišćenje fosila i minerala ili istraživanje njihovih nalazišta ako je u suprotnosti sa ovim zakonom,

20) zabrani sakupljanje i stavljanje u promet divljih vrsta biljaka, životinja i gljiva njihovih razvojnih oblika i dijelova ako se sakupljanje i stavljanje u promet vrši bez dozvole i suprotno propisanim uslovima,

21) zabrani oštećivanje ili uništavanje staništa zaštićenih divljih vrsta,

22) zabrani druge radnje i aktivnosti koje su u suprotnosti sa odredbama ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega.

(2) Radi sprečavanja nastanka neotklonjive štete na zaštićenom prirodnom dobru, biološkoj i pejzažnoj raznovrsnosti, smanjivanja štete nastale zbog obavljanja nedozvoljenih djelatnosti, radnji ili aktivnosti, odnosno radi preduzimanja hitnih zaštitnih mjera ili radi otklanjanja neposredne opasnosti za život i zdravlje ljudi ili imovinu, inspektor može u toku nadzora donijeti rješenje i usmeno, u skladu sa zakonom koji reguliše inspekcijski nadzor.

GLAVA XII

KAZNENE ODREDBE

Član 106.

(1) Novčanom kaznom od 8.000 KM do 40.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

1) koristi prirodne resurse, obavlja građevinske i druge radove, aktivnosti i intervencije u prirodi suprotno mjerama i uslovima zaštite prirode i tehničkoj dokumentaciji iz člana 14. stav 3. ovog zakona,

2) bez odlaganja i o svom trošku ne otkloni štetne posljedice koje su u prirodi i zaštićenim prirodnim dobrima nastale usljed projekata i aktivnosti izvedenih bez utvrđenih uslova zaštite prirode ili suprotno datim uslovima shodno članu 19. ovog zakona,

3) sakuplja zaštićene divlje vrste gljiva, biljaka, životinja i njihove dijelove bez dozvole ili suprotno izdatoj dozvoli iz člana 85. ovog zakona,

4) vrši postupanje sa divljim vrstama bez saglasnosti ili suprotno saglasnosti o ispunjenosti uslova za obavljanje izvoza, uvoza, unosa, iznosa ili tranzita i uzgoja ugroženih i zaštićenih biljnih i životinjskih divljih vrsta, njihovih dijelova i derivata iz člana 93. ovog zakona.

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 4.000 KM do 8.000 KM.

(3) Za prekršaje iz stava 1. t. 3) i 4) ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 4.000 KM do 20.000 KM.

(4) Za prekršaje iz stava 1. t. 3) i 4) ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od 400 KM do 6.000 KM.

(5) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana, pored propisane novčane kazne pravnom licu i preduzetniku može se izreći i zaštitna mjera zabrane obavljanja određene privredne djelatnosti, a odgovornom licu zaštitna mjera zabrane vršenja određene dužnosti za period koji nije kraći od 30 dana niti duži od šest mjeseci.

(6) Za prekršaje iz stava 1. ovog člana može se pravnom licu, preduzetniku i fizičkom licu, uz kaznu, izreći i zaštitna mjera oduzimanja predmeta koji su upotrijebljeni ili namijenjeni za izvršenje prekršaja, odnosno koji su nastali izvršenjem prekršaja.

Član 107.

(1) Novčanom kaznom od 4.000 KM do 30.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

1) planirane projekte i aktivnosti u prirodi koji nisu obuhvaćeni procjenom uticaja na životnu sredinu, a koji sami ili sa drugim projektima ili aktivnostima mogu imati uticaj na ekološki značajno područje ili zaštićeno prirodno dobro, obavlja bez sprovođenja ocjene prihvatljivosti ili suprotno izdatoj saglasnosti iz člana 16. ovog zakona,

2) obavlja radnje ili aktivnosti koje mogu da dovedu do narušavanja ili uništavanja ekološki značajnog područja iz člana 25. stav 1. ovog zakona,

3) koristi zabranjena sredstva za hvatanje i/ili ubijanje divljih vrsta iz člana 29. ovog zakona,

4) ako ne preduzima mjere utvrđene propisom iz člana 31. stav 2. ovog zakona,

5) ako obavlja aktivnosti kojima se ugrožavaju ptice, a koje nisu dozvoljene shodno članu 33. stav 2. ovog zakona,

6) vrši repopulaciju autohtonih divljih vrsta bez saglasnosti ili suprotno saglasnosti iz člana 36. ovog zakona,

7) vrši reintrodukciju divljih vrsta bez dozvole ili suprotno dozvoli iz člana 37. ovog zakona,

8) unosi bez dozvole ili suprotno izdatoj dozvoli alohtone divlje vrste i njihove hibride u slobodnu prirodu i u kontrolisane uslove iz člana 38. ovog zakona,

9) postupa suprotno mjerama kontrole i suzbijanja invazivnih vrsta utvrđenih propisom iz člana 39. ovog zakona,

10) ne prijavljuje Ministarstvu i Zavodu otkriće speleološkog objekta, te ne prekine radove na lokaciji gdje je otkriven speleološki objekat iz člana 43. st. 3. i 4. ovog zakona,

11) vrši zabranjene aktivnosti u speleološkim objektima i u njihovoj okolini iz člana 44. ovog zakona,

12) ne prijavi pronalazak minerala i fosila Ministarstvu ili Zavodu shodno članu 45. ovog zakona,

13) obavlja ili preduzima radnje i djelatnosti koje mogu narušiti svojstva zaštićenog područja shodno čl. 49. do 59. ovog zakona,

14) ne izvršava obaveze utvrđene u članu 69. ovog zakona,

15) ne izvršava dužnosti iz člana 71. stav 3. ovog zakona,

16) dozvoli rad licu koje ne ispunjava uslove za rad u čuvarskoj službi iz člana 71. stav 5. ovog zakona,

17) u zaštićenom području obavlja djelatnost suprotno planu upravljanja iz člana 73. stav 3. ovog zakona,

18) izvodi zabranjene radnje i aktivnosti u zaštićenom području suprotno zabrani iz člana 75. stav 1. ovog zakona,

19) planirane radove i aktivnosti, odnosno izvođenje projekta pismeno ne prijavi Upravljaču shodno članu 75. stav 4. ovog zakona,

20) preduzima radnje kojima se mogu ugroziti strogo zaštićene vrste biljaka, životinja, gljiva i njihovih staništa iz člana 83. ovog zakona,

21) ne pribavi dozvolu ili postupa suprotno izdatoj dozvoli iz člana 84. ovog zakona,

22) uništava zaštićene minerale i fosile ili sprovodi radnje koje mogu dovesti do oštećenja zaštićenih minerala i fosila i njihovih nalazišta shodno članu 88. ovog zakona,

23) preduzima radnje i aktivnosti na način da ugrožava strogo zaštićene i zaštićene divlje vrste suprotno članu 90. stav 3. ovog zakona,

24) obavlja istraživanja bez stručnog mišljenja Zavoda i saglasnosti Upravljača ili ne dostavi rezultate istraživanja shodno članu 94. ovog zakona.

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 2.000 KM do 4.000 KM.

(3) Za prekršaje iz stava 1. ovog člana, kazniće se preduzetnik za prekršaj novčanom kaznom od 4.000 KM do 20.000 KM.

(4) Za prekršaje iz stava 1. t. 2), 3), 4), 5), 6), 7), 8), 9), 10), 11), 12), 13), 15), 17), 18), 19), 20), 21), 22), 23) i 24) ovog člana, kazniće se za prekršaj fizičko lice novčanom kaznom od 2.000 KM do 6.000 KM.

(5) Za prekršaje iz stava 1. ovog člana može se pravnom licu, preduzetniku i fizičkom licu, uz kaznu, izreći i zaštitna mjera oduzimanja predmeta koji su upotrijebljeni ili namijenjeni za izvršenje prekršaja, odnosno koji su nastali izvršenjem prekršaja.

Član 108.

Novčanom kaznom od 800 KM do 4.000 KM kazniće se za prekršaj fizičko lice ako ne postupi po nalogu čuvara zaštićenog područja ili ga omete u vršenju njegovih ovlašćenja.

GLAVA XIII

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 109.

Lice zaposleno u čuvarskoj službi zaštićenog područja, kao i nadzornik u nacionalnom parku, dužno je da podnese zahtjev za polaganje stručnog ispita u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu propisa iz člana 71. stav 13. ovog zakona.

Član 110.

(1) Vlada će u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti:

1) Uredbu o postupku, sadržini, rokovima i načinu sprovođenja ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu iz člana 17. stav 3. ovog zakona,

2) Uredbu o Ekološkoj mreži Republike Srpske iz člana 23. stav 7. ovog zakona,

3) Uredbu o visini naknade za troškove polaganja stručnog ispita za čuvara zaštićenog područja i nadzornika u nacionalnom parku i visini naknade članovima komisije iz člana 71. stav 12. ovog zakona,

4) Uredbu o Crvenoj listi Republike Srpske iz člana 80. stav 1. ovog zakona,

5) Uredbu o strogo zaštićenim divljim vrstama i zaštićenim divljim vrstama iz člana 81. stav 1. ovog zakona.

(2) Ministar će u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti:

1) Pravilnik o tipovima staništa, kriterijumima za izdvajanje tipova staništa, ugroženim, rijetkim i osjetljivim staništima, mjerama zaštite za njihovo očuvanje i kartografskim prikazom staništa iz člana 21. stav 5. ovog zakona,

2) Pravilnik o posebnim tehničko-tehnološkim rješenjima koja omogućavaju nesmetanu i sigurnu komunikaciju divljih životinja iz člana 31. stav 2. ovog zakona,

- 3) Pravilnik o listi invazivnih vrsta i mjerama za kontrolu i suzbijanje invazivnih vrsta iz člana 39. stav 2. ovog zakona,
- 4) Pravilnik o Inventaru objekata geonasljeđa Republike Srpske iz člana 46. stav 3. ovog zakona,
- 5) Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjava upravljač zaštićenog područja iz člana 68. stav 9. ovog zakona,
- 6) Pravilnik o načinu obilježavanja zaštićenih područja iz člana 69. stav 3. ovog zakona,
- 7) Pravilnik o uslovima i načinu polaganja stručnog ispita za čuvara zaštićenog područja i nadzornika u nacionalnom parku iz člana 71. stav 13. ovog zakona,
- 8) Pravilnik o mjerama upravljanja, izradi i sadržaju programa i plana upravljanja zaštićenim područjem iz člana 73. stav 13. ovog zakona,
- 9) Pravilnik o Registru zaštićenih prirodnih dobara iz člana 92. stav 5. ovog zakona,
- 10) Pravilnik o uslovima i načinu prekograničnog prometa ugroženih i zaštićenih biljnih i životinjskih divljih vrsta iz člana 93. stav 6. ovog zakona,
- 11) Pravilnik o izgledu znaka zaštite prirode, postupku i uslovima za njegovo korišćenje iz člana 99. stav 2. ovog zakona.

Član 111.

Prirodna dobra zaštićena do stupanja na snagu ovog zakona ostaju pod zaštitom, a Upravljači, vlasnici i korisnici tih zaštićenih prirodnih dobara imaju prava i obaveze propisane ovim zakonom.

Član 112.

(1) Pravna lica koja upravljaju šumama, divljači i vodama dužna su da usklade šumske, lovne i ribolovne osnove, te okvirne politike integralnog upravljanja vodama sa odredbama ovog zakona prilikom njihove obnove ili prve revizije.

(2) Upravljači zaštićenih područja dužni su da usklade upravljanje zaštićenim područjem sa odredbama ovog zakona u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 113.

Postupci pokrenuti prema odredbama ranije važećeg zakona, a koji nisu okončani do stupanja na snagu ovog zakona, završiće se prema odredbama ranije važećeg zakona.

Član 114.

Do donošenja podzakonskih akata iz člana 110. ovog zakona primjenjivaće se podzakonski akti doneseni na osnovu ranije važećeg zakona, ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 115.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zaštiti prirode („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 20/14).

Član 116.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske”.

Broj:

PREDSJEDNIK

Datum:

NARODNE SKUPŠTINE

Nenad Stevandić

OBRAZLOŽENJE

PRIJEDLOGA ZAKONA O ZAŠTITI PRIRODE

I USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o zaštiti prirode sadržan je u Amandmanu XXXII stav 1. tačka 13. na član 68. Ustava Republike Srpske, prema kojem Republika uređuje i obezbjeđuje zaštitu životne sredine i u članu 70. stav 1. tačka 2. Ustava, kojim je propisano da Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte.

II USKLAĐENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA ZA IZRADU ZAKONA I DRUGIH PROPISA REPUBLIKE SRPSKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo broj: 22.02-020-1138/24 od 11. aprila 2024. godine, ustavni osnov za donošenje Zakona o zaštiti prirode sadržan je u Amandmanu XXXII tačka 13. na član 68. Ustava Republike Srpske, kojim je propisano da Republika uređuje i obezbjeđuje zaštitu životne sredine i u članu 70. stav 1. tačka 2. Ustava, kojim je propisano da Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte.

Zakonom o zaštiti prirode uređuju se zaštita i očuvanje prirode, biološke, geološke i pejzažne raznovrsnosti kao dijela životne sredine. Priroda je proglašena dobrom koje je od opšteg interesa za Republiku Srpsku, definisani su subjekti zaštite prirode, način planiranja, uređenja i korišćenja prirodnih dobara. Pored navedenog, utvrđene su vrste zaštićenih prirodnih dobara, nadležni organi i postupak proglašenja zaštićenih područja i pravila upravljanja zaštićenim područjima, finansiranje sistema zaštite prirode i druga pitanja iz ove oblasti.

Republički sekretarijat za zakonodavstvo je aktom broj: 22.02-020-1726/23 od 13. oktobra 2023. godine, dao mišljenje na Nacrt zakona o zaštiti prirode koji je razmatran i usvojen na 6. redovnoj sjednici Narodne skupštine Republike Srpske održanoj 3. novembra 2023. godine. Na istoj sjednici Narodna skupština Republike Srpske je usvojila zaključak broj 04/1-012-2-3632/23 kojim je Zakon o zaštiti prirode upućen na javnu raspravu. Obrađivač je u skladu sa članom 41. stav 2. Pravila za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske, u obrazloženju zakona naveo razlike Prijedloga u odnosu na Nacrt zakona.

Tako je, u odnosu na Nacrt, Prijedlogom zakona, proširen krug subjekata zaštite prirode na republičke organe uprave koji obavljaju poslove u vezi sa zaštitom prirode i na Institut za javno zdravstvo Republike Srpske u vezi zaštite javnog zdravlja i poštovanja zdravstveno-ekoloških standarda.

Prijedlogom zakona propisano je i da se koncesijom može steći pravo obavljanja turističke i ugostiteljske djelatnosti u zaštićenim područjima, te pravo na građenje i korišćenje objekata potrebnih za obavljanje tih djelatnosti, pod uslovom da se vrši u skladu sa mjerama zaštite prirode definisanim u aktu o proglašenju zaštićenog područja i donesenim planskim dokumentima.

Za razliku od Nacrta zakona, Prijedlogom je, između ostalog, uvedena mogućnost da se za područja koja imaju prirodne vrijednosti, zbog kojih su planirana za zaštitu, te predstavljaju značajno stanište divljih vrsta za koje postoji opasnost da će biti ozbiljno

narušeno ili uništeno ukoliko se ne preduzmu mjere zaštite proglasi prethodna zaštita te je propisan postupak proglašenja.

Pored navedenog, Prijedlogom je obaveza polaganja stručnog ispita za čuvara zaštićenog područja predviđena i za nadzornika u nacionalnom parku, što nacrtom nije bilo propisano.

Prijedlogom zakona brisana je mogućnost da se, ukoliko se ne donese Plan upravljanja zaštićenim područjem, donosi novi Program za sprovođenje mjera upravljanja, a sve s ciljem efikasnijeg upravljanja zaštićenim područjem.

Za razliku od Nacrta, Prijedlogom je osnivanje Savjeta korisnika zaštićenog područja propisano kao obaveza a ne kao mogućnost, a sve radi obezbjeđivanja interesa lokalnog stanovništva i drugih korisnika zaštićenog područja.

U tekstu Prijedloga zakona, propisane su i vrste vlastitih prihoda koje upravljajući zaštićenih područja mogu da ostvaruju za usluge i djelatnosti koje se obavljaju na ovim područjima.

Republički sekretarijat za zakonodavstvo je razmotrio Prijedlog zakona, te uputio sugestije koje su se odnosile na preciziranje i međusobno usklađivanje pojedinih odredaba, te jasnije propisivanje određenih uslova i postupaka predviđenih ovim zakonom, što je obrađivač prihvatio i ugradio u tekst Zakona.

Shodno članu 36. stav 1. tačka 9) Poslovnika o radu Vlade Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 123/18), obrađivač navodi da je utvrđeno da Zakon, u skladu sa Smjernicama za konsultacije u izradi propisa i drugih opštih akata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 86/22) ima značajan uticaj na javnost, te su sprovedene konsultacije sa javnošću. Tekst Zakona je objavljen na internet stranici Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju radi dostavljanja primjedaba i sugestija. Obradivač navodi da su svi opravdani prijedlozi dobijeni ovim putem uvršteni u Prijedlog zakona.

Budući da je usaglašen sa Ustavom, pravnim sistemom Republike Srpske i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa, mišljenje Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo je da se Prijedlog zakona o zaštiti prirode može uputiti Vladi na razmatranje.

III USKLAĐENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju, broj 17.03-020-1202/24 od 12. aprila 2024. godine, nakon uvida u propise Evropske unije i analize Prijedloga zakona o zaštiti prirode, ustanovljeni su sekundarni obavezujući izvori prava relevantni za predmet uređivanja dostavljenog prijedloga, a koje je predlagač uzeo u obzir, i to:

- Direktivu 92/43/EEZ od 21. maja 1992. godine, o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore, zaključno sa izmjenama izvršenim Regulativom (EC) broj 1882/2003 Evropskog parlamenta i Savjeta od 29. septembra 2003, Direktivom Savjeta 2006/105/EC od 20. novembra 2006 i Direktivom Savjeta broj 2013/17/EU od 13. maja 2013. godine¹ i
- Direktivu 2009/147/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 30. decembra 2009. godine, o očuvanju divljih ptica, uključujući sve izmjene izvršene Direktivom

¹ Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora with all amendments including the Council Directive 97/62/EC of 27 October 1997, Regulation (EC) No 1882/2003 of the European Parliament and of the Council of 29 September 2003, Council Directive 2006/105/EC of 20 November 2006 and Council Directive 2013/17/EU of 13 May 2013.

Savjeta 2013/17/EU od 13. maja 2013. godine i Regulativom (EU) 2019/1010 Evropskog parlamenta i Savjeta od 5. juna 2019. godine².

Direktiva 92/43/EEZ o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore doprinosi osiguranju biološke raznolikosti u Evropskoj uniji očuvanjem prirodnih staništa i vrsta divlje faune i flore. Takođe, ono što je od velike važnosti je da se njome osniva najveća ekološka mreža na svijetu „Natura 2000”.

Prijedlogom zakona o zaštiti prirode uspostavlja se pravni osnov za formiranje Ekološke mreže Republike Srpske. Uspostavljanjem ove ekološke mreže identifikovaće se i ekološki značajna područja kao prijedlog područja za evropsku ekološku mrežu *Natura 2000*.

Članom 12. Direktive 92/43/EEZ države članice obavezuju se preduzeti neophodne mjere da uspostave sistem stroge zaštite za životinjske vrste navedene u Prilogu IV(a) zabranjujući:

- (a) sve oblike namjernog hvatanja ili ubijanja primjeraka ovih vrsta u divljini;
- (b) namjerno uznemiravanje ovih vrsta, posebno tokom perioda razmnožavanja, podizanja mladih, hibernacije i migracije;
- (c) namjerno uništavanje ili uzimanje jaja iz prirode;
- (d) propadanje ili uništavanje mjesta za razmnožavanje ili odmor.

Napominje se da je Evropski sud pravde zauzeo stav da se zabrana propadanja ili uništavanja mjesta za razmnožavanje ili odmor odnosi kako na namjerno tako i na nenamjerno propadanje/uništavanje.

Isto tako, Direktiva predviđa zabrane određenih aktivnosti u cilju stroge zaštite biljnih vrsta navedenih i Prilogu IV(b).

Članom 83. Prijedloga preuzeti su čl. 12. i 13. Direktive u smislu zabrane navedenih aktivnosti, dok je Prilog IV transponovan Uredbom o strogo zaštićenim i zaštićenim divljim vrstama³.

Direktiva zabranjuje primjenu neselektivnih metoda uzimanja, hvatanja ili ubijanja određenih životinjskih i biljnih vrsta navedenih u Prilogu V. Dakle, države članice preduzimaju mjere da obezbijede da uzimanje u divljinu primjeraka vrsta divlje faune i flore navedenih u Prilogu V, kao i njihova eksploatacija, budu u skladu sa održavanjem u povoljnom stanju njihove populacije. Navedena odredba je preuzeta članom 86. Prijedloga, međutim Prilog V će biti predmet preuzimanja podzakonskih akata koji će se donijeti na osnovu predmetnog prijedloga.

Takođe, Prilog I Direktive popisuje tipove staništa čije očuvanje zahtijeva određivanje „posebnih područja očuvanja“. Neki od njih definisani su kao „prioritetna” staništa ili vrste kojima prijeti nestanak i za koje postoje posebna pravila. Prilog III Direktive propisuje kriterijume za odabir područja pogodnih za određivanje kao područja od značaja za EU i određivanja „posebnih područja očuvanja“. Pomenuti prilozima nisu predmet preuzimanja Prijedloga. Stoga u Izjavi o usklađenosti stoji ocjena „djelimično usklađeno“.

Direktivom 2009/147/EZ o očuvanju divljih ptica utvrđuju se mjere za očuvanje, održavanje ili ponovno uspostavljanje dovoljne raznolikosti i veličine staništa za sve vrste

² Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council of 30 November 2009 on the conservation of wild birds, including Council Directive 2013/17/EU of 13 May 2013 and Regulation (EU) 2019/1010 of the European Parliament and of the Council of 5 June 2019.

³ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 65/20.

ptica. Ove mjere se odnose na stvaranje zaštićenih područja, održavanje i upravljanje staništima unutar i van zaštićenih zona, ponovno uspostavljanje uništenih biotopa i stvaranje novih, i dr. Prijedlogom su preuzete najznačajnije odredbe ove Direktive. Vrste ptica navedene u priložima Direktive navedene su u Uredbi o strogo zaštićenim i zaštićenim divljim vrstama. Zbog toga, u Uporednom prikazu usklađenosti Prijedloga sa navedenom direktivom stoji ocjena „usklađeno“.

Detaljni prikazi preuzimanja odredaba navedenih izvora prava, sadržani su u uporednima prikazima usklađenosti Prijedloga sa pravnom tekovinom EU. Imajući u vidu da su predmetne direktive bile predmet nekoliko izmjena i dopuna, tokom izrade uporednih prikaza uzete su u obzir prečišćene verzije direktiva.⁴

Usvajanje ovog prijedloga doprinijeće ispunjavanju obaveza sadržanih u članu 108. SSP-a⁵ koji se odnosi na saradnju ugovornih strana u oblasti zaštite životne sredine.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zaštita prirode u Republici Srpskoj je uređena Zakonom o zaštiti prirode („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 20/14), kojim je priroda prepoznata kao dobro od opšteg interesa za Republiku Srpsku koje treba da uživa posebnu zaštitu u skladu sa pravnim poretom Republike Srpske.

Trenutno, u Republici Srpskoj pravnu zaštitu uživaju 34 područja prirode, odnosno površina pod zaštitom iznosi 73.038,43 hektara, što je procentualni udio od 2,96% teritorije Republike Srpske. Zaštićena su 34 područja u sljedećim kategorijama: dva rezervata prirode (kategorija Ia), tri nacionalna parka (kategorija II), 17 spomenika prirode (kategorija III), tri zaštićena staništa (kategorija IV), šest parkova prirode (kategorija V) i tri područja sa održivim korišćenjem prirodnih resursa (kategorija VI).

S obzirom na to da je došlo do značajnog povećanja broja zaštićenih područja, jedan od prioriteta ovog prijedloga zakona je unapređenje upravljanja zaštićenim područjima i uspostavljanje novih zaštićenih područja što je u skladu sa važećim strateškim dokumentima, i to sa Izmjenama i dopunama Prostornog plana Republike Srpske do 2025. godine i sa Strategijom zaštite životne sredine Republike Srpske za period 2022–2032. godine.

Prijedlog ovog zakona izrađen je da bi se obezbijedila kontinuirana zaštita prirodnih dobara, a naročito imajući u vidu da je Uredbom o strogo zaštićenim i zaštićenim divljim vrstama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 65/20) do sada zaštićeno 730 strogo zaštićenih divljih vrsta i 708 zaštićenih divljih vrsta.

U toku 2022. godine Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske, na osnovu Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske, a u skladu sa ISSAI standardima revizije za javni sektor, provela je reviziju učinka „Zaštita i očuvanje prirodnih dobara“.

Izveštaj revizije učinka „Zaštita i očuvanje prirodnih dobara“ dao je sveobuhvatan prikaz trenutnog stanja u oblasti zaštite i očuvanja prirodnih dobara, te detaljne preporuke za

⁴ Prečišćena verzija Direktive 92/43/EEZ dostupna je na sljedećem linku <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/2013-07-01>, dok je pristup prečišćenoj verziji Direktive 2009/147/EZ omogućen putem linka <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/2019-06-26>

⁵ Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica s jedne strane, i Bosne i Hercegovine s druge strane („Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori“, broj 10/08).

sve nadležne institucije iz oblasti zaštite prirode. Izvještajem je data preporuka Ministarstvu za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju da analizira postojeći pravni okvir, te da pristupi izmjeni postojećih ili izradi novih pravnih akata u oblasti zaštite prirode kao bitne pretpostavke uspješnog upravljanja prirodnim dobrima.

U cilju unapređenja zakonskog okvira Republike Srpske koji uređuje zaštitu prirode, a imajući u vidu i potrebu za daljim usklađivanjem sa međunarodnim propisima i propisima Evropske unije, pristupilo se analizi postojećeg Zakona o zaštiti prirode, na osnovu koje je pripremljen prijedlog novog zakonskog propisa.

Norme Prijedloga zakona su preglednije sistematizovane i ovim normama propisuju se opšti ciljevi i zadaci zaštite prirode, osnovna načela zaštite prirode, subjekti koji obezbjeđuju zaštitu prirode i stručni poslovi nadležnih organa u oblasti zaštite prirode, korišćenje prirodnih dobara i prostora, postupak ocjene prihvatljivosti za Ekološku mrežu Republike Srpske, očuvanje biološke raznovrsnosti, očuvanje geomorfološke i geološke raznovrsnosti, zaštićena prirodna dobra, postupak proglašavanja zaštićenih prirodnih dobara, upravljanje i korišćenje zaštićenih područja, zaštita divljih vrsta, inventarizacija i praćenje stanja u oblasti zaštite prirode, ograničenja i zabrane u zaštićenim područjima, zabranjene radnje sa strogo zaštićenim i zaštićenim vrstama, pristup informacijama i učešće javnosti u postupku donošenja odluka, promocija zaštite prirode, finansiranje zaštite prirode i dr.

U smislu osnovnih načela u oblasti zaštite prirode u Prijedlog zakona je uvedeno i novo načelo – načelo predostrožnosti radi uspješnog sprovođenja ciljeva i zadataka zaštite prirode.

Sa ciljem unapređenja zaštite prirode u Republici Srpskoj u Prijedlogu zakona precizirane su odredbe kojima se uređuje postupak ocjene prihvatljivosti u okviru kojeg se ocjenjuje mogući uticaj strategija, planova, osnova, programa i projekata, radova ili aktivnosti na područja ekološke mreže, mjere za očuvanje biološke raznovrsnosti koje se odnose na očuvanje divljih vrsta i njihovih staništa. Prijedlog zakona definisano je uspostavljanje Ekološke mreže Republike Srpske kojom će se identifikovati i ekološki značajna područja kao prijedlog područja za Evropsku ekološku mrežu Natura 2000.

Takođe, u Prijedlogu zakona unaprijeđeno je očuvanje divljih vrsta u prirodi i to zabranom upotrebe određenih sredstava za hvatanje i ubijanje divljih vrsta, zbrinjavanjem divljih vrsta u prihvatilištima, definisanjem područja očuvanja divljih vrsta ptica, uvođenjem odredaba o repopulaciji divljih vrsta, te propisivanjem označavanja strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta.

U pogledu zaštite prirodnih dobara, Prijedlogom zakona potvrđene su kategorije zaštićenih područja koje su usklađene sa kategorizacijom Međunarodne unije za zaštitu prirode (engl. International Union of the conservation of Nature – IUCN), koja ima šest kategorija zaštićenih područja. Postupak proglašavanja zaštićenih prirodnih dobara je preciznije definisan na način da se dostavljaju izvještaji o sprovedenim aktivnostima na izradi Studije zaštite zaštićenog područja (u daljem tekstu: Studija), kao i rokovi za izradu Studije. Definisana je i mogućnost revizije Studije, kao i proglašavanje druge kategorije unutar zaštićenog područja.

Ovim Prijedlogom zakona takođe su uvedene nove odredbe na osnovu kojih je omogućeno proglašavanje vrste od posebnog značaja za Republiku Srpsku.

Unaprijeđeno je upravljanje zaštićenim područjem, a s tim u vezi normirano je da čuvari zaštićenog područja polažu stručni ispit za čuvara zaštićenog područja i da Upravljač osniva Savjet korisnika zaštićenog područja radi unapređenja upravljanja zaštićenim područjem.

U cilju transponovanja pravne tekovine Evropske unije u oblasti zaštite prirodnih dobara, Prijedlog zakona je usklađivan sa Direktivom Savjeta Evropske unije broj 92/43/EEZ od 21. maja 1992. godine o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore i Direktivom Evropskog parlamenta i Savjeta broj 2009/147/EZ od 30. novembra 2009. godine o očuvanju divljih ptica. Direktiva o staništima je pravni propis Evropske unije kojim se uspostavlja zajednički okvir za očuvanje divljih životinjskih i biljnih vrsta i prirodnih staništa od značaja za Evropsku uniju. Direktiva o pticama je pravni akt Evropske unije koji se odnosi na očuvanje svih vrsta divljih ptica koje prirodno naseljavaju područje Evropske unije. Pored toga, što će se Prijedlogom ovog zakona ostvariti veći stepen usklađenosti zakonodavnog okvira Republike Srpske sa pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti zaštite prirode, odredbe Prijedloga zakona će doprinijeti sprovođenju međunarodnih konvencija koje je Bosna i Hercegovina ratifikovala, i to Konvencije Ujedinjenih Nacija o biološkoj raznovrsnosti, Konvencije o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divlje flore i faune, Konvencije o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja, Konvencije o močvarnim (vlažnim) staništima, te ostalih međunarodnih ugovora u području zaštite prirode. Radi promovisanja zaštite prirode, novim Prijedlogom zakona uvedeno je obilježavanje Dana zaštite prirode i dodjeljivanje priznanja za postignuća u oblasti zaštite prirode.

Tokom višegodišnje primjene Zakona o zaštiti prirode, uočene su i manjkavosti određenih zakonskih normi, koje se ogledaju u nedovoljnoj preciznosti zakonskih rješenja, te su nedostaci ove prirode otklonjeni da bi se poboljšao tekst Zakona, a time omogućila njegova nesmetana primjena u praksi.

V OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Čl. 1–3. definiše se predmet uređivanja Zakona, ciljevi i zadaci zaštite prirode koji se, između ostalog, odnose na zaštitu, očuvanje i unapređenje biološke, geološke i pejzažne raznovrsnosti, na usklađivanje ljudskih aktivnosti, ekonomskih i društvenih razvojnih planova, programa, osnova i projekata sa održivim korišćenjem obnovljivih i neobnovljivih prirodnih resursa i dugoročnim očuvanjem prirodnih ekosistema i prirodne ravnoteže, kao i na održivo korišćenje i upravljanje prirodnim resursima i dobrima, obezbjeđivanje njihove funkcije uz očuvanje prirodnih vrijednosti i ravnoteže prirodnih ekosistema.

Član 4. propisuje osnovna načela zaštite prirode i to načelo visokog stepena zaštite prirode, načelo održivog korišćenja, načelo primjene mjera i uslova zaštite prirode, načelo zagađivač plaća, načelo saradnje i načelo predostrožnosti.

Čl. 5–6. propisuje se da se zaštita prirode sprovodi očuvanjem biološke, geološke i pejzažne raznovrsnosti, te zaštitom prirodnih dobara i to utvrđivanjem i procjenom stanja prirode, sprovođenjem mjera zaštite prirode, a posebno mjera koje obezbjeđuju održavanje ili povratak stanja očuvanosti prirodnih tipova staništa i divljih vrsta, sprovođenjem mjera koje osiguravaju očuvanje svih vrsta ptica i njihovih staništa, koje se prirodno pojavljuju na teritoriji Republike Srpske, izradom izvještaja o stanju prirode i sprovođenjem strategije,

planova, programa i drugih dokumenata propisanih ovim zakonom i proglašavanjem zaštićenih prirodnih dobara i dr. Ovim odredbama takođe su normirani i slučajevi kada se odredbe ovog Zakona ne primjenjuju.

Član 7. definiše pojedine izraze upotrijebljene u ovom zakonskom propisu.

Čl. 8. i 9. propisuju strateško planiranje u oblasti zaštite prirode tako da je propisano da se strateško planiranje u ovoj oblasti vrši putem Strategije zaštite životne sredine Republike Srpske i njenog akcionog plana u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita životne sredine i zakonom kojim se uređuje strateško planiranje i upravljanje razvojem. U pogledu strateškog planiranja na nivou jedinica lokalne samouprave propisano je da Plan zaštite životne sredine jedinice lokalne samouprave sadrži i planiranje u oblasti zaštite prirode.

Čl. 10–13. propisuju subjekte zaštite prirode, poslove u oblasti zaštite prirode iz nadležnosti Ministarstva, jedinica lokalne samouprave i Republičkog zavoda za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog nasljeđa Republike Srpske (u daljem tekstu: Zavod).

Čl. 14–15. propisuju da se sprovođenje planiranja, uređenja i korišćenja prostora, prirodnih resursa, zaštićenih područja i ekološke mreže vrši na osnovu dokumenata prostornog uređenja, tehničke dokumentacije, te sektorskih strategija, osnova, planova, programa u skladu sa mjerama i uslovima zaštite prirode, uz obavezu pribavljanja stručnog mišljenja Zavoda. Takođe, propisan je i sadržaj stručnog mišljenja kojim se utvrđuju uslovi zaštite prirode, kao i neophodni podaci koji se dostavljaju uz zahtjev za izdavanje stručnog mišljenja.

Članom 16. propisana je obaveza sprovođenja postupka ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu od Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske (u daljem tekstu: Ministarstvo) ukoliko postoji vjerovatnoća da planovi, osnove, programi, projekti, radovi i aktivnosti u prirodi mogu imati značajan uticaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost ekološki značajnog područja. Ovim članom propisano je da Vlada Republike Srpske posebnim podzakonskim aktom propisuje postupak, sadržinu, rokove i način sprovođenja ocjene prihvatljivosti, način obavještanja javnosti, kao i postupak i način utvrđivanja kompenzacijskih mjera.

Članom 17. propisano je da radi ublažavanja štetnih posljedica na prirodu, koje mogu nastati realizacijom planova, osnova, programa, projekata, radova ili aktivnosti na području ekološke mreže, pravno lice, preduzetnik i fizičko lice, odnosno nosilac projekta, ima dužnost da sprovede kompenzacijske mjere u skladu sa rješenjem koje donosi Ministarstvo, uz prethodno mišljenje Zavoda. Odredbama ovog člana precizirano je da kompenzacijske mjere mogu biti uspostavljanje novog lokaliteta koji ima iste ili slične osobine kao oštećeni ili uništeni lokalitet, te uspostavljanje drugog lokaliteta značajnog za očuvanje biološke i pejzažne raznovrsnosti, odnosno za zaštitu prirodnog dobra.

Članom 18. normirano je da se koncesijom može steći pravo obavljanja turističke i ugostiteljske djelatnosti u zaštićenim područjima, te pravo na građenje i korišćenje objekata potrebnih za obavljanje tih djelatnosti. Pri čemu je propisano da se djelatnosti vrše u skladu sa mjerama zaštite prirode definisanim u aktu o proglašenju zaštićenog područja i donesenim planskim dokumentima. Ovim odredbama jasno je definisana zabrana davanja koncesije u strogom i posebnom rezervatu prirode.

Članom 19. propisana je obaveza otklanjanja štetnih posljedica odnosno naknade štete ukoliko su projekti ili aktivnosti u prirodi izvedene bez utvrđenih uslova zaštite prirode ili suprotno datim uslovima zaštite prirode.

Član 20. definiše pojam pejzaža, tj. predjela, te normira način očuvanja pejzaža uz naglasak na obavezu, da se prilikom planiranja i uređenja prostora na nivou Republike Srpske i jedinica lokalne samouprave, obezbijede značajna i karakteristična obilježja pejzaža.

Član 21. definiše način očuvanja tipova staništa u povoljnom stanju, dokumentovanje putem karte staništa, kao i donošenje pravilnika kojim se propisuju kriterijumi za izdvajanje tipova staništa, tipovi staništa, ugrožena, rijetka i osjetljiva staništa, mjere zaštite za njihovo očuvanje i kartografski prikaz staništa.

Članom 22. utvrđuje se koja područja čine ekološki značajna područja Republike Srpske i način njihovog povezivanja ekološkim koridorima kao ekološki funkcionalnim zonama. Odredbama ovog člana normirano je i da Zavod utvrđuje ekološki značajna područja i ekološke koridore u saradnji sa stručnim i naučnim ustanovama.

Čl. 23–24. definišu Ekološku mrežu Republike Srpske, koju Vlada proglašava uredbom na prijedlog Ministarstva, te način na koji će se obezbijediti zaštita područja ekološke mreže.

Čl. 25–26. propisuju da Upravljači zaštićenih područja (u daljem tekstu: Upravljač) treba da planiraju i sprovode mjere i aktivnosti na upravljanju područjem ekološke mreže, te da se zabranjuju radovi, aktivnosti i djelatnosti koje mogu dovesti do ugrožavanja i narušavanja funkcija ekološke mreže. Pored toga, ovim odredbama je normirano da planski dokumenti iz oblasti šumarstva, vodoprivrede, lovstva i ribarstva, u čijem obuhvatu su dijelovi Ekološke mreže, treba da sadrže mjere zaštite i očuvanja propisane uredbom iz člana 23. ovog zakona.

Član 27. definiše stanje očuvanosti divljih vrsta propisujući kada se stanje divljih vrsta smatra povoljnim, kao i propisujući očuvanje vrsta ptica koje su predmet posebnih mjera očuvanja.

Članom 28. definiše se održivo korišćenje divljih vrsta koje ne pripadaju kategorijama strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta, kao i mjere upravljanja i zaštite divljih vrsta.

Član 29. taksativno nabraja zabranjene radnje i upotrebu određenih sredstava za hvatanje i/ili ubijanje životinjskih vrsta koje mogu prouzrokovati njihovo nestajanje ili poremećaj njihovih populacija.

Član 30. propisuje da jedinke divljih vrsta životinja koje su povrijeđene i bolesne, kao i jedinke koje su oduzete iz zatočeništva zbrinjavaju se u prihvatilištima za divljač u skladu sa zakonom koji uređuje oblast lovstva, te da se zbrinjavanje divljih vrsta životinja može vršiti i u prihvatilištima koja su formirana u skladu sa zakonom koji uređuje zaštitu i dobrobit životinja.

Član 31. propisuje pravni osnov za donošenje propisa o mjerama za smanjenje negativnih efekata i za primjenu posebnih konstrukcionih i tehničko-tehnoloških rješenja na infrastrukturnim objektima i u njihovoj okolini, tokom izgradnje i u periodu eksploatacije. Podzakonski akt u skladu sa odredbama ovog člana se donosi uz saglasnost Ministarstva saobraćaja i veza, Ministarstva energetike i rudarstva, i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Članom 32. propisuje se zaštita ptica, njihovih jaja, gnijezda i staništa koja se ostvaruje preduzimanjem određenih mjera, a uzimajući u obzir ekološke, privredne i rekreativne zahtjeve.

Čl. 33–35. propisane su mjere za očuvanje vrsta divljih ptica, uključujući zabranu vršenja određenih radnji i nalaganje određenog načina gradnje tehničkih komponenata i stubova srednjenaponskih i visokonaponskih vodova. Pored toga, ovim odredbama, u cilju definisanja područja očuvanja divljih vrsta ptica, je propisano preduzimanje istraživanja i aktivnosti koji se odnose na divlje vrste ptica.

Čl. 36–37. proceduralno uređuju upravne postupke izdavanja akata kojima se dozvoljava repopulacija odnosno premještanje ili reintrodukcija, odnosno ponovno uvođenje vrsta. Istovremeno, normirano je da se u postupku izdavanja saglasnosti za repopulaciju, odnosno dozvole za reintrodukciju koju izdaje Ministarstvo, pribavlja i mišljenje Zavoda i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede jer je upravljanje divljim vrstama uređeno i propisima koji su u resornoj nadležnosti i Ministarstva i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Čl. 38–39. zabranjeno je unošenje alohtonih divljih vrsta i njihovih hibrida, te su propisani izuzeci kada je njihovo unošenje dozvoljeno uz dostavljanje naučnih i stručnih dokaza sa aspekta zaštite prirode. Ovim odredbama je propisano da dozvolu za unošenje alohtonih vrsta izdaje Ministarstvo. Takođe, propisano je da vrste koje ugrožavaju druge vrste i ukupnu biološku raznovrsnost Ministarstvo proglašava invazivnim, te je propisan pravni osnov za donošenje pravilnika kojim se propisuje lista invazivnih vrsta, te mjere i kontrole suzbijanja ovih vrsta.

Član 40. propisuje označavanje strogo zaštićenih i zaštićenih divljih životinja i propisuje da označavanje vrši se uz prethodno propisane uslove Zavoda.

Član 41. definiše očuvanje genetičke raznovrsnosti, i propisuje da način uzimanja i korišćenja genetičkog materijala iz prirode ne smije ugrožavati opstanak ekosistema ili populaciju divljih vrsta biljaka, životinja i gljiva u njihovim staništima.

Čl. 42–44. propisan je način očuvanja geomorfološke i geološke raznovrsnosti, kao i posebne mjere za njihovu zaštitu.

Čl. 45–46. propisan je postupak zaštite minerala i fosila i vođenje Inventara objekata geonasljeđa.

Član 47. taksativno su utvrđene vrste zaštićenih prirodnih dobara, i to: zaštićena područja koju čine kategorije: strogi rezervat prirode – kategorija Ia, posebni rezervat prirode (područje divljine) – kategorija Ib, nacionalni park - kategorija II, spomenik prirode – kategorija III, zaštićeno stanište (područje upravljanja staništem ili vrstom) – kategorija IV, zaštićeni pejzaži – kategorija V (zaštićeni prirodni pejzaži i zaštićeni kulturni pejzaži), zaštićeno područje sa održivim korišćenjem prirodnih resursa – kategorija VI (park prirode, park šuma i objekti oblikovane prirode (spomenik parkovske arhitekture), zatim zaštićene vrste (strogo zaštićena divlja vrsta i zaštićena divlja vrsta) i zaštićeni minerali i fosili.

Čl. 48–59. definišu aktivnosti u vezi zaštićenih područja, zatim stroge i posebne rezervate prirode, vrste posebnih rezervata, zabranjene i dozvoljene aktivnosti, mjere zaštite u nacionalnim parkovima, spomenicima prirode, na zaštićenim staništima, zaštićenim pejzažima, zaštićenim područjima sa održivim korišćenjem prirodnih resursa, parku prirode, parku šume i na objektu oblikovane prirode. Takođe, utvrđuju se i zone zaštite na zaštićenom području i to: Ia stepena – stroga zaštita, Ib stepena – stroga zaštita uz mogućnost upravljanja populacijama, II stepena – aktivna zaštita i III stepena – aktivna zaštita i mogućnost održivog korišćenja, sa definisanim režimima zaštite pojedinačno utvrđenim za svaku zonu.

Čl. 60–67. propisani su nadležni organi i postupak proglašavanja zaštićenih prirodnih dobara, sadržaj Studije na kojoj se zasniva prijedlog akta o proglašenju zaštićenog područja, koji se donosi u formi odluke, subjekti koji mogu podnijeti inicijativu za proglašenje zaštićenog područja, zatim stručna lica kojima se povjerava izrada Studije i rokovi. Posebno je normirano da za nacionalne parkove „Sutjeska“ i „Kozara“, u postupku proglašavanja neke od kategorija za lokalitet unutar njihovog zaštićenog područja, izrađuje se Studija za taj lokalitet.

Čl. 68–71. definisano je upravljanje zaštićenim područjem kao djelatnost od opšteg interesa, te obaveze Upravljača, među kojima je naročito značajna obaveza Upravljača da čuva zaštićeno područje i sprovodi propisane mjere zaštite, obilježi granice zaštićenog područja i zone zaštite, obezbijedi neometano odvijanje prirodnih procesa i održivog korišćenja zaštićenog područja. Ovim odredbama je propisana i obaveza upravljača da obezbijedi unutrašnji red i čuvanje zaštićenog područja u skladu sa propisom o unutrašnjem redu i čuvarskoj službi, zatim postupak donošenja i sadržaj propisa ovog propisa. Takođe, normirano je i uspostavljanje čuvarske službe i polaganje stručnog ispita za čuvara zaštićenog područja.

Član 72. propisuje da Narodna skupština za nacionalne parkove donosi Prostorni plan područja posebne namjene Republike Srpske. Istovremeno, propisano je i da organizacija, korišćenje, uređenje prostora i izgradnja objekata u zaštićenom području vrši se na osnovu zoning plana područja posebne namjene, kao i planskih dokumenata nižeg reda.

Članom 73. propisuje obavezu i postupak donošenja planova upravljanja zaštićenim područjem, obavezu obavljanja djelatnosti u zaštićenom području u skladu sa planom, zatim organe nadležne za njegovo donošenje, kao i izradu prostornog plana područja posebne namjene.

Članom 74. normirano je da u cilju međusobne saradnje na zaštiti i održivom korišćenju prirodnih vrijednosti i resursa, kao i obezbjeđivanja interesa lokalnog stanovništva i drugih korisnika zaštićenog područja Upravljač osniva Savjet korisnika zaštićenog područja sa jasno definisanim predstavnicima i nadležnostima Savjeta.

Čl. 75–78. propisuju zabranjene radove i aktivnosti na zaštićenom području, kao i postupak zaštite prirode u slučaju da radovi i aktivnosti mogu imati uticaj na vrijednosti i obilježja zaštićenog dobra, zatim pribavljanje odgovarajuće dozvole za radove i aktivnosti, odnosno projekte za koje se ne sprovodi postupak procjene uticaja na životnu sredinu. Propisano je i to da u zaštićenim područjima se zabranjuje primjena sredstava za zaštitu bilja u skladu sa Zakonom o sredstvima za zaštitu bilja. Pored toga, odredbe definišu način posjećivanja zaštićenog područja na način koji ne ugrožava njihove prirodne vrijednosti, kao i da vlasnik dijela zaštićenog područja je dužan da dozvoli pristup tom dijelu područja radi zadovoljenja naučnih, edukativnih, estetskih i kulturnih potreba društva.

Čl. 79–82. propisano je da se divlje vrste koje su ugrožene ili mogu postati ugrožene, koje imaju poseban značaj iz genetičkog, ekološkog, ekosistemskog, naučnog, zdravstvenog, ekonomskog i drugog aspekta, štite kao strogo zaštićene divlje vrste ili zaštićene divlje vrste. Pored toga, propisani su uslovi pod kojima se može proglasiti strogo zaštićena vrsta i zaštićena vrsta, a normiran je i pravni osnov za donošenje Uredbe o Crvenoj listi i uredbe kojom se utvrđuju divlje vrste strogo zaštićenim i zaštićenim divljim vrstama. Takođe

propisano je i da Vlada može donijeti odluku kojom se utvrđuje vrsta od posebnog značaja za Republiku Srpsku.

Čl. 83–86. jasno definišu zabrane korišćenja, uništavanja i preduzimanja drugih aktivnosti kojima bi se mogle ugroziti strogo zaštićene vrste biljaka, životinja i gljiva i njihova staništa, kao i izuzetne slučajeve kada Ministarstvo može dozvoliti radnje kao što su istraživanja, sprečavanja ozbiljnih šteta na usjevima i sl. Takođe, normirane su i zabrane sakupljanja i korišćenja zaštićenih divljih vrsta gljiva, lišajeva, životinja, biljaka i njihovih dijelova, a propisani su i jedinstveni slučajevi kada je to dozvoljeno na način kojim se ne ugrožava povoljno stanje njihove populacije. Pored toga, normirano je da Zavod vodi evidenciju o načinu i obimu korišćenja strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta.

Čl. 87–88. definisano je da Vlada na prijedlog Ministarstva, a uz stručno obrazloženje Zavoda, proglašava zaštićenim minerale i fosile koji su značajni zbog svoje rijetkosti, veličine i izgleda ili obrazovnog i naučnog značaja. U okviru ovih odredaba propisane su i zabrane uništavanja i korišćenja zaštićenih minerala i fosila.

Čl. 89–91. obrađuju problematiku prava i ograničenja osoba u zaštićenim dijelovima prirode, prava svojine na zemljištu. Takođe, ovim članovima je normirano da pravno ili fizičko lice kome bi strogo zaštićene i zaštićene divlje vrste mogle prouzrokovati imovinsku ili drugu štetu ima dužnost da na primjeren način i o svom trošku preduzme sve dozvoljene radnje i aktivnosti da bi spriječilo nastanak štete. Pod radnjom ili aktivnosti iz ovog člana podrazumijeva se ograđivanje, čuvanje dobara i rastjerivanje strogo zaštićenih životinjskih vrsta, sa mjesta gdje neposredno ugrožavaju dobra i na način koji ne ugrožava opstanak vrsta. Pored toga propisano je da na naknadu štete koju prouzrokuju divlje vrste primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje oblast lovstva.

Članom 92. propisano je da zaštićena prirodna dobra se upisuju u Registar zaštićenih prirodnih dobara koji vodi Zavod.

Član 93. propisuje da Ministarstvo donosi rješenje kojim se daje saglasnost o ispunjenosti uslova za uvoz, izvoz, unos, iznos, tranzit i uzgoj biljnih i životinjskih divljih vrsta, njihovih dijelova i derivata zaštićenih na osnovu zakona, obavezu prijavljivanja prekograničnog prometa zaštićenih vrsta carinskim službama.

Član 94. definiše da se istraživanje strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta, zaštićenih područja, speleoloških objekata, minerala i fosila i ostala istraživanja biološke raznovrsnosti koja se vrši na osnovu stručnog mišljenja Zavoda kojim se utvrđuju uslovi istraživanja, a na zahtjev pravnog ili fizičkog lica.

Član 95. normira da Zavod vodi Informacioni sistem zaštite prirode, vrši praćenje stanja, prikuplja, obrađuje i objedinjuje podatke o stanju prirode. Ovim članom propisano je i da Zavod dostavlja izvještaj Ministarstvu u tekućoj godini o sprovedenim aktivnostima za prethodnu godinu.

Članom 96. propisano je da Zavod uspostavlja i organizuje praćenje stanja očuvanosti prirode, tj. vrši monitoring.

Članom 97. propisano je da su Ministarstvo, jedinica lokalne samouprave i Upravljač koji upravljaju zaštićenim prirodnim vrijednostima dužni da osiguraju javnost podataka u vezi sa stanjem i zaštitom prirode. Istim članom propisani su i rokovi za vršenje javnog uvida u akte o zaštititi prirodnih vrijednosti.

Članom 98. je normirano da Ministarstvo, jedinice lokalne samouprave te Zavod i Upravljač imaju dužnost da promovišu prirodne vrijednosti, te da podstiču zaštitu i unapređenje prirode. Ovim članom je propisano i obilježavanje Dana zaštite prirode 22. maja kao Međunarodnog dana biodiverziteta.

Član 99. definiše korišćenje znaka zaštite prirode u cilju promovisanja zaštite prirode.

Član 100. definiše kriterijume i ustanovljava priznanja za postignuća u području zaštite prirode

Članom 101. normiran je način obezbjeđivanja sredstava za finansiranje zaštite prirode. Odredbama ovog člana propisano je da se sredstva za finansiranje zaštite prirode obezbjeđuju iz budžeta Republike Srpske, budžeta jedinica lokalne samouprave, sredstava Fonda za zaštitu životne sredine i energetske efikasnost Republike Srpske, vlastitih prihoda, koncesionih naknada i drugih izvora u skladu sa ovim zakonom.

Članom 102. propisan je način ostvarivanja vlastitih prihoda koji se koriste za zaštitu i unapređenje zaštićenog područja putem naknada koje obuhvataju naknadu za ulazak u zaštićeno područje (ulaznice), naknadu za obavljanje turističkih, ugostiteljskih, prodajnih i drugih djelatnosti, naknadu za pružanje usluga u zaštićenom području (iznajmljivanje bicikala, čamaca, usluga vodiča i dr.), naknadu za parkiranje, logorovanje, kampovanje i slično, naknadu za korišćenje posebno uređenog terena (sportski tereni, lovište i slično), naknadu za korišćenje zemljišta za organizovanje priredbi, manifestacija i slično i druge naknade. Ovim odredbama je normirano da odluku o visini i načinu prikupljanja naknada donosi pravno lice koje upravlja zaštićenim područjem, a uz prethodnu saglasnost Ministarstva. Pored toga, propisano je koja lica se smatraju obveznicima plaćanja naknade, a koja lica ne spadaju u kategoriju obveznika.

Čl. 103 i 104. propisan je upravni nadzor nad primjenom odredaba ovog zakona i propisa donesenim na osnovu njega, kao i nadležni inspeksijski organi za vršenje inspeksijskog nadzora nad primjenom ovog zakona.

Članom 105. propisana su ovlašćenja nadležnog inspektora u vršenju inspeksijskog nadzora.

Čl. 106–108. sadrže kaznene odredbe kojima su utvrđene sankcije, tj. novčane kazne za nepoštovanje odredaba ovog zakona.

Član 109. propisuje da lice zaposleno u čuvarskoj službi zaštićenog područja je dužno da podnese zahtjev za polaganje stručnog ispita za čuvara zaštićenog područja u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu propisa iz člana 71. stav 13. ovog zakona.

Član 110. propisuje taksativno podzakonska akt koja se donose na osnovu ovog zakona, te rokovi za donošenje podzakonskih akata.

Član 111. propisuje da prirodna dobra zaštićena do stupanja na snagu ovog zakona ostaju pod zaštitom, a upravljači, vlasnici i korisnici tih zaštićenih prirodnih dobara imaju prava i obaveze propisane ovim zakonom.

Članom 112. propisano je da su pravna lica koja upravljaju šumama, divljači i vodama dužna da usklade šumske, lovne i ribolovne osnove, te okvirne politike integralnog upravljanja vodama sa odredbama ovog zakona prilikom njihove obnove ili prve revizije. Pored toga, propisano je i da su Upravljači zaštićenih područja dužni su da usklade upravljanje zaštićenim područjem sa odredbama ovog zakona u roku od dvije godine dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 113. propisuje da će se postupci pokrenuti prema odredbama Zakona o zaštiti prirode („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 20/14) do stupanja na snagu ovog zakona dovršiti prema odredbama tog zakona.

Član 114. propisuje da do donošenja podzakonskih akata iz člana 110. ovog zakona primjenjivaće se podzakonski akti doneseni na osnovu prethodno važećeg zakona ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Članom 115. stavljen je van snage Zakon o zaštiti prirode („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 20/14).

Članom 116. propisano je da ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

VI RAZLIKE PRIJEDLOGA U ODNOSU NA NACRT ZAKONA

Narodna skupština Republike Srpske je razmatrala, te usvojila Nacrt zakona o zaštiti prirode na 6. redovnoj sjednici, održanoj 3. novembra 2023. godine.

U toku rasprave poslanici su izrazili podršku predloženom tekstu Nacrta zakona, te istovremeno uputili i određene primjedbe i komentare na Nacrt zakona, a koje su se uglavnom odnosile na sistem finansiranja zaštite prirode.

U skladu sa Zaključkom Narodne skupštine Republike Srpske, broj 02/1-021-1255/23 od 3. novembra 2023. godine, objavljenim u „Službenom glasniku Republike Srpske“, broj 98/23, obrađivač zakona je održao 4 javne rasprave i to: u Bijeljini, Istočnom Sarajevu, Trebinju i Banjoj Luci.

Obrađivač Zakona razmotrio je primjedbe i sugestije iznesene na održanim javnim raspravama u Bijeljini, Istočnom Sarajevu, Trebinju i Banjoj Luci, kao i primjedbe i sugestije koje su dostavljene obrađivaču u pisanoj i elektronskoj formi, a koje su bile upućene od predstavnika jedinica lokalne samouprave, šumskih gazdinstava JPŠ „Šume Republike Srpske“, Republičkog zavoda za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog naslijeđa, ekoloških udruženja, upravljača zaštićenih područja i građana.

U postupku konsultacija javnosti i pribavljanja mišljenja na Prijedlog zakona o zaštiti prirode razmotrena su i sva dostavljena mišljenja institucija i zainteresovane javnosti.

Opravdane primjedbe, sugestije i prijedlozi su uvaženi, te su s tim u vezi i izvršene određene izmjene i dopune u odnosu na tekst Nacrta zakona.

Član 6. Prijedloga zakona koji propisuje izuzetke od primjene odredaba ovog zakona dodatno je upotpunjen kako bi se postigla usaglašenost sa propisima koji uređuju oblast voda.

U članu 7. Prijedloga zakona, obrađivač je uveo izraz „korisnik zaštićenog područja“, koji nije bio definisan u Nacrtu zakona, te je opredjeljenje obrađivača bilo da se Prijedlogom zakona definiše i ova kategorija, jer doprinosi boljem razumijevanju značenja ovog izraza, koji je u upotrebi u Prijedlogu zakona. Pored toga, korigovane su definicije izraza „alohtona vrsta“, „autohtona vrsta“ „genetički materijal“ i „invazivna alohtona vrsta“, a na osnovu sugestije Muzeja Republike Srpske, radi preciziranja njihovog značenja, a izraz „prihvatište“ je obrisan iz ovog člana u cilju usaglašavanja sa propisima iz resorne nadležnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

U članu 10. Prijedloga zakona proširen je krug subjekata zaštite prirode koji, u okviru svojih ovlaštenja, obezbjeđuju zaštitu i očuvanje prirode, tako da su u taksativno nabrojanje subjekata uvršteni i drugi republički organi uprave koji obavljaju poslove u vezi sa zaštitom prirode, kao i Institut za javno zdravstvo Republike Srpske kada se radi o zaštiti javnog zdravlja i poštovanju zdravstveno-ekoloških standarda.

U Prijedlogu zakona izvršena je korekcija u članu 13. Nacrta zakona na način da je izvršeno preciznije definisanje stručnih poslova koje obavlja Republički zavod za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog nasljeđa.

U čl. 14, 15. i 16. Prijedloga zakona izvršeno je terminološko usklađivanje sa odredbama Zakona o uređenju prostora i građenju i Zakonom o strateškom planiranju i upravljanju razvojem u Republici Srpskoj, a na način da je izraz „prostorni i urbanistički planovi i projektna dokumentacija“ zamijenjen izrazom „dokumenti prostornog uređenja i tehnička dokumentacija“, a dodat je i termin „sektorske strategije“. Pored toga, uvažavajući primjedbu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, iz člana 15. Prijedloga zakona obrisana je riječ „osnova“ jer bi pribavljanje mišljenja Zavoda za izradu lovnih osnova usporilo i dodatno iskomplikovalo proceduru propisanu propisima iz oblasti lovstva i šumarstva.

U članu 17. Prijedloga zakona, propisan je pravni osnov za donošenje uredbe kojom se uređuje postupak ocjene prihvatljivosti i način i postupak utvrđivanja kompenzacionih mjera koji je prethodno bio sadržan u okviru odredaba člana 16. Nacrta zakona.

Članom 18. Prijedloga zakona precizirane su i dopunjene odredbe iz člana 18. Nacrta zakona na način da je odredbama ovog člana propisano da se koncesijom može steći pravo obavljanja turističke i ugostiteljske djelatnosti u zaštićenim područjima, te pravo na građenje i korišćenje objekata potrebnih za obavljanje tih djelatnosti. A u cilju da se obavljanje koncesione djelatnosti podredi strogom poštovanju standarda zaštite prirode propisano je da je za obavljanje tih djelatnosti moguće samo u skladu sa mjerama zaštite prirode definisanim u aktu o proglašenju zaštićenog područja i donesenim planskim dokumentima. Takođe, odredbama ovog člana Prijedloga zakona propisano je i da se koncesija ne može dati u strogom i posebnom rezervatu prirode imajući u vidu to da su ovo zaštićena područja najstrože zaštite i da zbog svog statusa i osjetljivosti moraju se u potpunosti isključiti iz sistema dodjele koncesija.

U članu 23. Prijedloga zakona brisana je odredba iz stava 4. Nacrta zakona jer je upućivala samo na donošenje Uredbe o Ekološkoj mreži Republike Srpske čiji je pravni osnov za donošenje propisan stavom 8. Nacrta zakona. S obzirom na izvršeno brisanje stava 4. Nacrta zakona izvršena je i prenumeracija stavova ovog člana u Prijedlogu zakona. Pored toga, u stavu 6. Prijedloga zakona uvršten je izraz „javna evidencija o nepokretnostima“ u skladu sa sugestijom Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove. Takođe u stavu 7. ovog člana u Prijedlogu zakona jasnije je formulisan pravni osnov za donošenje pomenute uredbe u odnosu na njegovu formulaciju iz stava 8. Nacrta zakona.

Član 28. Nacrta zakona je dopunjen na način da je u članu 28. Prijedloga zakona dodatno propisan sadržaj zahtjeva za izdavanje saglasnosti za sakupljanje divljih vrsta, odnosno uzimanje iz prirode u svrhu prerade ili dalje prodaje. U skladu sa sugestijama iz mišljenja koja su pribavljena na Prijedlog zakona, u ovom članu propisana je nova tačka koja se odnosi na sadržaj zahtjeva, a tiče se vremenskog perioda obavljanja konkretne radnje za koju se traži izdavanje dozvole. Identičnu sugestiju obrađivač Zakona je prihvatio i normirao u sadržinskim odredbama čl. 36, 84. i 85. Prijedloga jer je u datim upravnim procedurama jedino bilo moguće da se precizira vremenski period u zahtjevu, te da se unese u upravni akt koji se izdaje po okončanju upravnog postupanja radi usaglašavanja sa Uredbom o evidenciji, analizi, ispitivanju i procjeni procedura i formalnosti za poslovanje u Republici Srpskoj.

U članu 29. u stavu 1. tačka 13) Prijedloga zakona koji propisuje zabranjena sredstva hvatanja i usmrćivanja životinja, termin „lovački“ je obrisana jer je korišćenje lovačkog oružja propisano propisima iz oblasti lovstva.

U članu 30. Prijedloga zakona koji propisuje zbrinjavanje životinja u prihvatilištima, izvršeno je usaglašavanje sa propisima iz oblasti lovstva i zaštite i dobrobiti životinja.

Uvažena je sugestija Ministarstva saobraćaja i veza da se odredba člana 31. Prijedloga zakona dodatno usaglasi sa odredbama Zakona o javnim putevima zbog čega je izraz „javni putevi i druge vrste saobraćajnica“ zamijenjen izrazom „javni putevi, željeznička infrastruktura i aerodromi“.

U članu 36. Prijedloga zakona, koji propisuje repopulaciju divljih autohtonih vrsta, dodatno je definisana obaveza pribavljanja mišljenja Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u postupku donošenja rješenja kojim se izdaje saglasnost za repopulaciju divljih autohtonih vrsta, jer postupanje sa divljim vrstama i u resornoj nadležnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede. Pored toga, u stavu 3. ovog člana Prijedlogom zakona je dodatno precizirano da pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice podnosi zahtjev za repopulaciju strogo zaštićene divlje vrste, čime je isključeno podnošenje zahtjeva za zaštićene divlje vrste kako bi se jasno razgraničile nadležnosti nadležnih ministarstava za vođenje upravnih postupaka u pogledu repopulacije.

Obrađivač zakona, prema sugestiji datoj od ekološkog udruženja, u članu 43. st. 3. i 4. Prijedloga zakona dodatno je upotpunio odredbe člana 43. st. 3. i 4. iz Nacrta zakona, tako što je propisana obaveza da se bez odlaganja Ministarstvu i Zavodu prijavi otkriće speleološkog objekta ili njegovog dijela, a u slučaju da ako se otkriće dogodi tokom obavljanja građevinskih ili drugih radova, izvođač ima dužnost da prekine radove na lokaciji i da obavijesti Ministarstvo i Zavod bez odlaganja. Sugestija je prihvaćena iz razloga da bi se mogle što prije preduzeti odgovarajuće mjere zaštite speleološkog objekta.

U skladu sa sugestijom Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove korigovana je odredba člana 63. stav 1. tačka 3) Nacrta zakona koja propisuje sadržaj akta o zaštiti tako da ista u Prijedlogu zakona glasi: „površinu područja pod zaštitom sa podacima iz javnih evidencija o nepokretnostima“.

U pogledu člana 67. Nacrta zakona data je sugestija od ekološkog udruženja da se ponovo uvrsti odredba iz člana 20. važećeg Zakona o zaštiti prirode i propiše ovlašćenje za donošenja naredbe kojom će se ograničiti i privremeno ili trajno obustaviti korišćenje prirodnih resursa koje neposredno ugrožava opstanak neke vrste, njenog staništa ili prirodnog ekosistema. Sugestija je uvažena kroz sistem prethodne zaštite koji je propisan odredbama člana 67. stav 1. Prijedloga zakona na način da je propisano da područja koja imaju prirodne vrijednosti, zbog kojih su planirana za zaštitu, te predstavljaju značajno stanište divljih vrsta za koje postoji opasnost da će biti ozbiljno narušeno ili uništeno ukoliko se ne preduzmu mjere zaštite predstavljaju područja za koje se može proglasiti prethodna zaštita.

Članom 69. Prijedloga zakona data je mogućnost da upravljač sarađuje sa svim nadležnim inspekcijama, a ne samo sa inspekcijom nadležnom za zaštitu životne sredine, kako je bilo propisano članom 69. Nacrta zakona, jer svi aspekti upravljanja zaštićenim područjima ne mogu biti predmetom samo jedne vrste inspekcijaskog nadzora.

U cilju usaglašavanja Prijedloga zakona sa odredbama Zakona o nacionalnim parkovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 75/10), obrađivač je u članu 70. Prijedloga zakona izvršio dopunu odredbe člana 70. stav 2. Nacrta zakona, na način da je propisano da je ne samo unutrašnji red već i čuvarska služba uređena Zakonom o nacionalnim parkovima.

Prema preporuci Gender centra Republike Srpske da se u Prijedlogu zakona propiše normativno-pravni standard za ravnopravnost polova u članu 71. Prijedloga zakona uvršten je novi stav 9. kojim je propisano da sastav komisije za polaganje stručnog ispita za čuvara zaštićenog područja će po mogućnosti odražavati ravnopravnu zastupljenost polova.

U članu 73. Prijedloga zakona uvažena je primjedba iznesena u toku javne rasprave na Nacrt zakona da se radi efikasnosti u upravljanju zaštićenim područjem ne propisuje dodatna mogućnost za donošenje novog programa upravljanja i zbog toga je Prijedlogom zakona izvršeno brisanje st. 11. i 12. Nacrta zakona.

Uvažena je sugestija da se u članu 74. stav 1. Nacrta zakona propiše da je uvođenje Savjeta korisnika zaštićenog područja obaveza za upravljača zaštićenog područja, a ne samo preporuka ili mogućnost. Prema tome, član 74. stav 1. Prijedloga zakona propisuje obavezu konstituisanja Savjeta korisnika jer na ovaj način će se stvoriti dodatni mehanizam za sigurno obezbjeđivanje učešća šire zajednice područja na kojem se nalazi zaštićeno područje.

U cilju da se obezbijedi ravnopravna zastupljenost polova prilikom formiranja Savjeta korisnika a na preporuku Gender centra Republike Srpske, uveden je novi stav kojim je propisano da će sastav Savjeta korisnika po mogućnosti odražavati ravnopravnu zastupljenost polova.

U skladu sa sugestijom Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Zavoda izvršene su izmjene odredaba člana 82. a na način da se jasnije propiše postupak proglašenja republičke vrste od posebnog značaja.

Određbe čl. 85. i 86. Nacrta zakona su dopunjene tako da je članom 85. Prijedloga zakona precizirano šta treba da sadrži zahtjev za izdavanje dozvole za sakupljanje i korišćenje zaštićenih divljih vrsta gljiva, životinja, biljaka i njihovih dijelova, a članom 86. Prijedloga zakona je precizirano da Zavod vodi evidenciju o načinu i obimu korišćenja strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta. Pored toga, dodatno je precizirano u članu 85. stav 5. da stručno obrazloženje koje se podnosi uz zahtjev za izdavanje dozvole za sakupljanje i korišćenje zaštićenih divljih vrsta, priprema stručna i naučna ustanova.

Sugestija da podnosilac zahtjeva za izdavanje saglasnosti za prekogranični promet divljim vrstama iz člana 93. Prijedloga zakona pribavlja mišljenje je uvažena jer je time pojednostavljena procedura ovog upravnog postupka.

Prijedlog ekoloških udruženja da se član 96. stav 2. Nacrta zakona revidira kako bi se uvela izrada protokola za praćenje vrsta, taksonomskih grupa i staništa je uvažena, te je prijedlog uvršten u sadržaj odredbe člana 96. stav 2. Prijedloga zakona jer izrada protokola će doprinijeti praćenju stanja očuvanosti prirode.

Po prijedlogu narodnih poslanika, jedinica lokalne samouprave i upravljača zaštićenih područja da se uvede mogućnost svim zaštićenim područjima da ostvaruju vlastite prihode, u Prijedlogu zakona uveden novi član 102. kojim se propisuje da u cilju ostvarivanja vlastitih prihoda, pravna lica ovlašćena za upravljanje zaštićenim područjem donose odluku o visini i načinu prikupljanja naknada koje će predstavljati vlastiti prihod.

U cilju da se postigne snažnija preventivna i represivna uloga prekršajnih odredbi, obrađivač je uvažio prijedlog istaknut od narodnih poslanika i učesnika javnih rasprava, da se visine novčanih kazni povećaju, te su prekršajne odredbe iz čl. 106, 107. i 108. Prijedloga zakona korigovane na način da su visine novčanih kazni povećane za 100% u odnosu na visine novčanih kazni propisanih Nacrtom zakona (čl. 105, 106. i 107).

Ministarstvo nije uvažilo primjedbe i sugestije upućene na Nacrt zakona, a koje su se odnosile na:

- član 14. stav 3. u smislu postavljanja kriterijuma koji će se primjenjivati radi procjene „najmanje mjere“ ugrožavanja i oštećenja prirode. Primjedba nije uvažena jer u Prijedlogu zakona je jasno propisano da pravno lice, preduzetnik i fizičko lice, odnosno nosilac projekta koji koristi prirodne resurse, obavlja građevinske i druge radove, aktivnosti i intervencije u prirodi je dužan da postupa u skladu sa mjerama i uslovima zaštite prirode utvrđenim u dokumentima prostornog uređenja, sektorskim strategijama, planovima, osnovama i programima i u skladu sa tehničkom dokumentacijom, na način da se izbjegnu ili na najmanju mjeru svedu ugrožavanje i oštećenje prirode.
- član 16. stav 5. u smislu da o postojanju javnog interesa društvenog i privrednog karaktera treba da odlučuju građani one lokalne zajednice na koju se ono odnosi

i to putem referenduma. Postupak sprovođenja ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu će biti detaljno normiran podzakonskim aktom Vlade Republike Srpske iz stava 8. ovog člana kojim će se propisati postupak, sadržaj, rokovi, način sprovođenja ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu u odnosu na ciljeve očuvanja ekološke mreže, način obavještavanja javnosti, kao i postupak i način utvrđivanja kompenzacijskih mjera. Imajući u vidu da će način obavještavanja javnosti biti predmet uređenja datog podzakonskog akta, sugestija se nije mogla uvažiti u toku izrade Prijedloga zakona.

- član 29. u smislu da se termin „ubijanje“ zamijeni terminom „odstrel“. Ova sugestija nije prihvaćena jer ovom odredbom zakona preuzeta su u potpunosti normativna rješenja utvrđena evropskim zakonodavstvom, u kojima se koristi engleski termin „killing“ čiji prevodni ekvivalent na srpskoj jeziku, prema zvaničnim terminološkim bazama, je „ubijanje“.
- član 30. u smislu da se definišu uspostavljanje, način upravljanja, finansiranja i rada prihvatilišta i da se propiše pravni osnov za donošenje podzakonskog akta kojima bi se definisale obaveze i mogućnosti za uspostavljanje prihvatilišta. Ova sugestija je djelimično prihvaćena jer se odredbom člana 30. Prijedloga zakona upućuje na primjenu propisa iz oblasti lovstva, zbog čega se istovremeno nije mogao propisati pravni osnov ovim Prijedlogom zakona za donošenje podzakonskog akta koji bi pobliže uredio ovu problematiku.
- član 34. stav 2. u smislu da se ovaj stav dopuni na način da se propiše izrada karata osjetljivosti koje će se izraditi za cijelu Republiku Srpsku u saradnji sa Republičkim zavodom za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog nasljeđa. Prijedlog nije prihvaćen jer će uspostavljanjem Ekološke mreže Republike Srpske biti definisan i kartografski prikaz staništa divljih vrsta koje su ugrožene.
- član 34. u smislu da se zakonom propiše izrada smjernica za procjenu uticaja vjetroelektrana na prirodu. Prijedlog za propisivanje zakonske osnove za izradu smjernica nije uvažen jer je postupak procjene uticaja na životnu sredinu uređen Zakonom o zaštiti životne sredine („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 71/12, 79/15 i 70/20).
- član 35. u smislu da nije dovoljno precizirano ko vrši istraživanja divljih vrsta ptica, u kom vremenskom intervalu, kojim finansijskim sredstvima i kome se dostavljaju izrađeni dokumenti. Primjedba nije osnovana jer su istraživanja divljih vrsta definisana odredbama člana 94. Prijedloga zakona.
- član 38. u smislu da se predvidi sankcija za nepostupanje shodno odredbama ovog člana. Nije uvažena primjedba jer je sankcionisanje za nepostupanje suprotno zakonskoj odredbi već bilo propisano Nacrtom zakona, a normirano je i u Prijedlogu zakona.
- član 43. u smislu da se precizira vrsta speleološkog objekta čije otkrivanje bi opravdalo zaustavljanje radova i način za nadoknadu štete prouzrokovanu zabranom rada. Prijedlog nije uvažen imajući u vidu ciljeve zaštite i očuvanja prirode, načelo predostrožnosti i odredbe Zakona o zaštiti životne sredine.
- član 44. u smislu da se odredba tačke 3) ovog člana upotpuni na način da se zabrani narušavanje stanišnih uslova u objektu, njegovom nadzemlju i neposrednoj blizini. Prijedlog nije prihvaćen jer je već na početku odredbe naglašeno da se zabrana određenih radnji i aktivnosti odnosi kako na speleološki objekat tako i na njegovu okolinu.
- član 45. stav 1. u smislu da se minerali i fosili razdvoje u dvije kategorije. Sugestija se ne prihvata, jer minerali i fosili jesu različite kategorije prirodnih dobara koje su precizno definisane u članu 7. Prijedloga zakona koji propisuje

značenje izraza upotrijebljenih u ovom Prijedlogu zakona. Stoga, ove dvije kategorije su već definisane i iz čijeg terminološkog značenja jasno proizilazi šta predstavlja jedna, a šta druga kategorija ovih prirodnih dobara. Takođe, članom 45. propisano je istovjetno postupanje i za minerale i za fosile u slučaju njihovog pronalaska, vršenja procjene i obavještanja Ministarstva o izvršenoj procjeni njihove prirodne vrijednosti zbog čega nema suštinskog razloga da se data problematika uređuje sistematizovanjem odredaba ovog člana u dva odvojena člana.

- član 48. u smislu da se u aktu kojim se proglašava zaštićeno područje definiše da se u zaštićenom području mogu naplaćivati ulaznice i ekološke takse. Sugestija nije uvažena u okviru odredaba člana 48. Prijedloga zakona ali je djelimično uvažena u članu 102. Prijedloga zakona. Termin „ekološka taksa“ nije prihvatljiv imajući u vidu da se ovaj termin koristi u Zakonu o administrativnim taksama i odnosi na plaćanje takse koju podnosilac zahtjeva plaća prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje upravnih akata iz oblasti zaštite životne sredine.
- član 60. u smislu da se propiše da i strogi rezervat prirode proglašava Narodna skupština zakonom. Prijedlog nije prihvaćen jer su odlukom o proglašenju strogog prirodnog rezervata definisane sve dozvoljene i zabranjene aktivnosti, upravljač i njegove obaveze te donošenjem zakona suštinski se ništa ne bi drugačije uredilo.
- član 63. u smislu da se dodaju riječi „ekološke takse, naplate ulaznica, donacije i sl.“ Sugestija nije uvažena u okviru odredaba člana 63. Prijedloga zakona ali je djelimično uvažena u članu 102. Prijedloga zakona kojim je propisana naplata ulaznica i sličnih naknada.
- član 66. u smislu da brisanje zaštićenog područja iz Registra zaštićenih prirodnih dobara bude krajnja mjera u slučaju gubitka vrijednosti tog zaštićenog područja. Povodom ove sugestije nisu vršene dodatne intervencije u Prijedlogu zakona, jer prema članu 65. Prijedloga zakona već je propisano da Studija zaštite zaštićenog područja podliježe reviziji i to u slučajevima: proglašavanja druge kategorije unutar zaštićenog područja, proširenja zaštićenog područja i izmijenjenih stanišnih uslova. Prema tome, Prijedlogom zakona brisanje zaštićenog područja iz Registra zaštićenih prirodnih dobara i jeste krajnja mjera koja preostaje samo u slučaju da zaštićeno područje u potpunosti izgubi vrijednost zbog kojih je zaštićeno.
- član 71. u smislu da se propiše izuzetak prema kojem bi čuvari šuma bili oslobođeni obaveze polaganja stručnog ispita za čuvare zaštićenog područja nije prihvaćen iz razloga što obaveza polaganja stručnog ispita za čuvare zaštićenih područja treba da se odnosi na sve kandidate bez izuzetka, u cilju da se svi kandidati upoznaju sa relevantnim propisima iz oblasti zaštite prirode i vrijednostima zaštićenog područja u čijoj službi zaštite trebaju da budu angažovani.
- član 73. stav 9. u smislu da se Plan upravljanja zaštićenim područjem izrađuje pravno lice sa licencom za izradu planova upravljanja zaštićenim područjima. Prijedlog nije prihvaćen jer je Prijedlogom zakona definisano da te poslove obavljaju stručne i naučne institucije.
- član 86. u smislu da se odredbe ovog člana obrišu ili da se propiše odredba iz stava 2. prethodne verzije Nacrta zakona shodno kojoj ministar može zabraniti ili ograničiti korišćenje te vrste ako se utvrdi da je vrsta ugrožena, te propisati mjere koje obuhvataju vremensku zabranu korišćenja, kvantitativno i kvalitativno ograničenje u korišćenju i prostornu zabranu korišćenja radi obnove populacije

do zadovoljavajućeg nivoa. Alternativno postavljeni prijedlozi korigovanja ovog člana nisu mogli biti uvaženi u toku izrade Prijedloga zakona. Naime, odredbe člana 86. Prijedloga zakona imaju za cilj da naglase obavezu Zavoda da vodi evidenciju o načinu i obimu korišćenja strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta radi utvrđivanja stanja i praćenja stanja populacija zbog čega brisanje odredbe bi bilo neprihvatljivo. Istovremeno, predložena dopuna date odredbe u navedenom smislu nije se mogla uvažiti jer nije sprovedena potpuna inventarizacija divljih vrsta, te uspostavljanje sistemskog i planskog proučavanja i procjene stepena ugroženosti staništa i divljih vrsta biljaka, životinja i gljiva.

- član 111. u smislu da se član koriguje tako da se istim propiše sljedeće – citat: „da prirodna dobra zaštićena do stupanja na snagu ovog zakona ostaju pod zaštitom, a upravljači, vlasnici i korisnici tih zaštićenih prirodnih dobara imaju prava i obaveze koja su stekli u ranije okončanim postupcima. U slučaju produžavanja roka definisanih dozvolama prije stupanja na snagu Zakona, primjenjivaće se odredbe ovog Zakona ukoliko nisu nepovoljnije za vlasnike i korisnike“. Prijedlog odredbe nije prihvaćen imajući u vidu ciljeve zaštite i očuvanja prirode, načelo predostrožnosti i odredbe Zakona o zaštiti životne sredine.

Pored navedenih primjedaba koje nisu uvažene, u toku izrade Prijedloga zakona obrađivaču je dostavljena inicijativa udruženja za uzgoj i zaštitu ptica faune Evrope „AVIS RS“ Banja Luka i Ornitološkog kluba „Banja Luka 1952“ koji su obrađivača ovog Prijedloga zakona upoznali sa potrebom da se pitanje uzgoja ptica zakonski uredi. Prijedlog zakona o zaštiti prirode definiše samo izuzetne slučajeve uzgoja strogo zaštićenih divljih vrsta u in situ i eks situ uslovima a što je definisano u članu 84. Prijedloga zakona. Pored toga, Uredbom o strogo zaštićenim i zaštićenim divljim vrstama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 65/20) je uređeno da zaštita strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta ptica se obezbjeđuje u skladu sa propisima iz oblasti lovstva na način da je pored naziva vrste ptice stavljena oznaka „L“ jer je ta vrsta već zaštićena na osnovu Zakona o lovstvu.

Ministarstvo, u svojstvu obrađivača propisa, preduzelo je i dodatne intervencije na tekstu Nacrta zakona radi tehničkog i stilskog poboljšavanje normativnog teksta, a u cilju postizanja skladnosti zakonskih rješenja i obezbjeđivanja njihove nesmetane primjene u praksi.

Ostali dijelovi teksta Nacrta zakona, koji nisu bili predmet korekcija, su uvršteni sa istom sadržinom i u Prijedlog zakona.

VII PROCJENA UTICAJA ZAKONA, DRUGIH PROPISA I OPŠTIH AKATA NA UVOĐENJE NOVIH, IZMJENU ILI UKIDANJE POSTOJEĆIH FORMALNOSTI KOJE OPTEREĆUJU PRIVREDNO POSLOVANJE

Ministarstvo privrede i preduzetništva, u svom Mišljenju, broj 18.06-020-1198/24 od 12. aprila 2024. godine, uvidom u Prijedlog zakona o zaštiti prirode i Obrazac 1. procjene uticaja nacrta/prijedloga zakona, konstatuje da je obrađivač sproveo sljedeće metodološke korake procjene uticaja propisa:

Prijedlog je usklađen sa strateškim dokumentima i Prostornim planom Republike Srpske i planiran je Programom rada Narodne skupštine Republike Srpske za 2024. godinu.

U vezi s problemom koji se želi riješiti, obrađivač je naveo probleme u vezi s uspostavljanjem ekološke mreže, sprovođenjem postupka revizije studije zaštite za proglašavanje zaštićenog područja, upravljanjem zaštićenim područjima, izvorima finansiranja i promocijom zaštite prirode.

Cilj koji se želi postići je unapređenje biološke, geološke i pejzažne raznovrsnosti.

Kod utvrđivanja opcija za postizanje ciljeva i njihove analize, utvrđeno je da se cilj može postići jedino regulatornom mjerom.

U vezi s uticajem na javne budžete, obrađivač je naveo da se finansiranje zaštite prirode, pored dosadašnjih izvora finansiranja: budžet Republike, budžet jedinica lokalne samouprave i drugi izvori, obezbjeđuje i kroz koncesione naknade i sredstva za unapređivanje opštekorisnih funkcija šuma. Takođe, propisana je i obaveza jedinica lokalne samouprave, na čijoj teritoriji se nalaze zaštićena područja, da izdvajaju dio namjenskih sredstava za održivi razvoj zaštićenih područja kroz projektne aktivnosti. Osim toga, propisan je način ostvarivanja vlastitih prihoda koju upravljači zaštićenih područja koriste za zaštitu i unapređenje zaštićenog područja. Za sprovođenje Prijedloga, potrebno je jačati kadar i poboljšati opremu i informacioni sistem zaštite prirode.

U vezi s uticajem na poslovanje, obrađivač je naveo da će Prijedlog uticati na sve privredne aktivnosti koje se realizuju u zaštićenim i ekološki značajnim područjima i područjima ekološke mreže. Pravna i fizička lica i preduzetnici koji koriste prirodne resurse, obavljaju građevinske i druge radove, aktivnosti i intervencije u prirodi, dužni su da postupaju u skladu s mjerama i uslovima zaštite prirode, da izvrše sanaciju, odnosno rekultivaciju, te da u zavisnosti od predviđenih ili prouzrokovanih oštećenja sprovedu kompenzacijske mjere, te shodno tome snose troškove. Osim toga, korisnik zaštićenog područja pravno lice, preduzetnik, fizičko lice ili drugi subjekt koji u zaštićenom području obavlja djelatnost, odnosno koristi resurse, pogodnosti i odlike je obveznik plaćanja naknade za korišćenje zaštićenog područja.

Prijedlogom su propisane dvije nove formalnosti: rješenje kojim se daje saglasnost za sakupljanje divljih vrsta i rješenje kojim se daje saglasnost za repopulaciju autohtonih vrsta, koje će izdavati Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju s ciljem zaštite prirode, odnosno divljih vrsta i njihovih staništa. Osim toga, Prijedlogom su propisane formalnosti, koje su propisane i važećim zakonom, a koje nisu izmijenjene.

U vezi sa socijalnim uticajem, obrađivač je naveo da Prijedlog ima direktan uticaj na očuvanje kulturnog nasljeđa i podstiče promociju zaštite prirode kod svih subjekata zaštite prirode. Prijedlog će imati uticaj na potrošače, odnosno posjetioce zaštićenih područja u vidu obaveze plaćanja naknade za korišćenje zaštićenog područja koju čine: ulaznice, parkiranje, kampovanje, korišćenje sportskih terena i drugo.

U vezi s uticajem na životnu sredinu, obrađivač je naveo da Prijedlog ima pozitivan uticaj na zaštitu i unapređenje životne sredine, zaštitu voda, zemljišta, šuma i šumskog zemljišta. Prijedlogom je propisana obaveza pravnim i fizičkim licima i preduzetnicima koji realizuju projekte, radove ili aktivnosti na području ekološke mreže da sprovedu kompenzacijske mjere u zavisnosti od predviđenih oštećenja područja ekološke mreže, a koje su neophodne za očuvanje sveukupne koherentnosti ekološke mreže. U slučaju ulaganja u turističke kapacitete u zaštićenim područjima u kojima se iskaže interes i ostalim dijelovima prirode koji su identifikovani kao prirodne vrijednosti postoje ograničenja, na način da se prirodni resursi mogu koristiti, ali se ne smiju ugroziti prirodne vrijednosti.

U pogledu ostalih metodoloških koraka procjene uticaja propisa, obrađivač je naveo da je o nacrtu ovog zakona održana javna rasprava, nakon koje su prihvaćeni pojedini prijedlozi. Na tekst Prijedloga pribavljena su mišljenja relevantnih organa, a bio je dostupan i javnosti na internet stranici Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju.

Kada je u pitanju sprovođenje propisa, obrađivač je naveo da upravni nadzor nad primjenom odredaba ovog zakona vrši Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, dok inspeksijski nadzor vrši Republička uprava za inspeksijske poslove.

Prijedlogom je propisano donošenje 16 podzakonskih akata na osnovu ovog zakona u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, te sugerišemo obrađivaču da,

prilikom izrade podzakonskih akata, a posebno razrađivanja formalnosti uzme u obzir Akcioni plan za optimizaciju administrativnih procedura i formalnosti na republičkom nivou, koji je usvojen na 151. sjednici Vlade Republike Srpske, održanoj 23. decembra 2021. godine i Odluku o procjeni uticaja propisa.

Ministarstvo privrede i preduzetništva utvrdilo je da je obrađivač, prilikom sprovođenja procjene uticaja propisa, postupio u skladu s Odlukom o procjeni uticaja propisa.

VIII UČEŠĆE JAVNOSTI I KONSULTACIJE U IZRADI ZAKONA

Prilikom izrade ovog zakona ispunjeni su uslovi koji su propisani odredbama Smjernica za konsultacije u izradi propisa i drugih opštih akata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 86/22). Procjena je da je Zakon od interesa za javnost, te je prijedlog zakona bio objavljen na internet stranici Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju 27. februara 2024. godine radi dostavljanja primjedaba i sugestija i ostavljen je rok od 15 dana za dostavljanje primjedbi i sugestija.

Takođe, tekst Prijedloga zakona je dostavljen i republičkim organima uprave i drugim relevantnim institucijama na mišljenje i to: Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvu finansija, Ministarstvu energetike i rudarstva, Ministarstvu prosvjete i kulture, Ministarstvu privrede i preduzetništva, Ministarstvu pravde, Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite, Ministarstvu trgovine i turizma, Ministarstvu saobraćaja i veza, Ministarstvu uprave i lokalne samouprave, Ministarstvu porodice, omladine i sporta, Ministarstvu za naučnotehnološki razvoj i visoko obrazovanje, Ministarstvu unutrašnjih poslova, Agenciji za informaciono-komunikacione tehnologije, Republičkom zavodu za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog nasljeđa, Inspektoratu Republike Srpske, Fondu za zaštitu životne sredine i energetske efikasnost Republike Srpske, Ekonomsko – socijalnom savjetu Republike Srpske, Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Privrednoj komori Republike Srpske, Institutu za genetičke resurse, Institutu za javno zdravstvo Republike Srpske, Gender centru Republike Srpske, Javnom preduzeću šumarstva „Šume Republike Srpske“, Republičkoj upravi civilne zaštite, Muzeju Republike Srpske, Savezu opština i gradova – Bijeljina, Savezu opština i gradova – Banja Luka, Savezu opština i gradova – Istočno Sarajevo, Prirodno-matematičkom fakultetu i Šumarskom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci, JU NP „Sutjeska“ Tjentište, JU NP „Drina“ Srebrenica, JU NP „Kozara“ Prijedor, JU „VODE REPUBLIKE SRPSKE“.

U toku konsultacija javnosti dostavljena su mišljenja Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstva finansija, Ministarstva energetike i rudarstva, Ministarstva prosvjete i kulture, Ministarstva privrede i preduzetništva, Ministarstva pravde, Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite – Institut za javno zdravstvo Republike Srpske, Ministarstva saobraćaja i veza, Ministarstva trgovine i turizma, Ministarstva uprave i lokalne samouprave, Ministarstva porodice, omladine i sporta, Republičkog zavoda za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog nasljeđa, Republičke uprave civilne zaštite, Društva za istraživanje i zaštitu biodiverziteta, Javne ustanove „Vode Srpske“ Bijeljina, Muzeja Republike Srpske, Republički uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Javnog preduzeća šumarstva „Šume Republike Srpske“ i Gender centra Republike Srpske.

Dostavljena mišljenja su razmotrena, i sve opravdane primjedbe i sugestije su uzete u obzir prilikom izrade Prijedloga zakona.

IX FINANSIJSKA SREDSTVA I EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Za donošenje Zakona o zaštiti prirode nisu potrebna dodatna finansijska sredstva iz budžeta Republike Srpske.